

РЕЛІГІЙНА ПАНОРАМА

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

4⁽¹⁰²⁾

2009

- **КАТОЛИЦИЗМ ВИЗНАВ ТЕОРІЮ ЕВОЛЮЦІЇ, ПРАВОСЛАВ'Я – НАБЛИЖАЄТЬСЯ**
- **АНТИУКРАЇНСЬКІ ХРЕСНІ ХОДИ ВІРИН УПЦ МП ПРОДОВЖУЮТЬСЯ**
- **ЧАСОПИС «ПАТРІАРХАТ» ПРОТИ ЛАТВИЗАЦІЇ УГКЦ**
- **СВЯТЕ ПИСАННЯ НЕ ПІДМІНЯЄ НАУКУ**
- **ВІДЗНАЧЕННЯ ПАСХИ ЗАСВІДЧИЛО ФОЛЬКЛОРИЗАЦІЮ ПРАВОСЛАВ'Я**
- **УТВОРЕНО ВСЕУКРАЇНСЬКУ РАДУ МУСУЛЬМАНСЬКИХ УПРАВЛІНЬ УКРАЇНИ**
- **МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ РОСІЇ НЕ ВИЗНАЄ ТЕОЛОГІЮ НАУКОЮ**
- **ПАСХАЛЬНИЙ ПІАР УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ**
- **ХРИСТОВА ДОРОГА ЄРУСАЛИМУ НЕ Є ДІЙСНОЮ**
- **КАРАЇМИ – НЕ ІУДЕЇ: НОВІ ЗНАХІДКИ**

СТОРІНКА КОНФЕСІЇ:

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ЗАКОРДОННА

«ІНКВІЗИТОРАМ – НІ!»

Шановний Читачу! Останнім часом в більшості пострадянських країн парламенти схвалюють зміни до діючих у них з часу набуття незалежності законів про свободу совісті. Не знаю, чи є в Конституціях цих країн, як у нашій українській (ст.22), стаття, яка забороняє приймати такі наступні закони чи зміни до них, які б звужували зміст та обсяг існуючих прав і свобод. Але аналіз новоприйнятих правових документів в країнах пострадянського простору засвідчує саме обмеження існуючої до цього часу в них демократії у релігійній сфері.

Так, прийняті в Казахстані і Киргизстані закони обмежили право на діяльність всіх інших, окрім домінуючої, конфесій. У Вірменії в змінах до діючого Закону «Про свободу совісті і релігійні організації» сказано, що релігійна спільнота може бути зареєстрованою лише при наявності в ній півтисячі членів. При цьому як закон Вірменії, так і Киргизії заборонив прозелітизм. В Росії підготували пропозиції до діючого закону, які прописують умови здійснення місіонерської діяльності і визначають параметри адміністративної відповідальності за незаконне місіонерство. Церкви Таджикистану моляться за те, щоб новий закон, який знаходиться вже на слуханнях в парламенті, надавав можливість свободи релігійної діяльності. Мініюст Росії ужорсточив Порядок реєстрації, відкриття і закриття представництва іноземних релігійних організацій. При цьому ці представництва відтепер не будуть мати прав юридичної особи і права займатися релігійною діяльністю.

В попередньому числі «Релігійної панорами» ми видрукували ті зауваження і пропозиції, які Відділення релігієзнавства ІФ НАН України висловило щодо проекту Закону депутата Москаля Г.Г. «Про внесення змін до закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (щодо запобігання діяльності релігійних культів деструктивного типу та тоталітарних сект». Депутат пропонував введення Державного реєстру релігійних організацій, щорічну перереєстрацію новостворених релігійних громад, збільшення терміну розгляду документів органами влади, цілу низку норм заборонного характеру. Пропозиції Г.Москаля суперечать одному із основних принципів демократичного суспільства і чинного в Україні законодавства – принципу рівності релігій перед законом. Обраний ним підхід, який пропонує регулювати сферу державно-церковних відносин заборонними, обмежувальними правовими нормами, є поверненням до спроб адміністративним шляхом розв'язати проблеми міжконфесійних відносин, створити перешкоди одним релігійним організаціям і надати преференції іншим. Такий підхід отримав зокрема свого часу жорстку критику з боку представників Ради Європи, зокрема Парламентської Асамблеї Ради Європи, Держдепартаменту США та ін., кваліфікувався як «дискримінаційний» і долався Україною впродовж декількох років.

Росію вже критикувала міжнародна демократична спільнота за ті обмеження свободи віросповідань, які вона внесла прийняттям нині діючого її Закону про свободу совісті, який фактично узаконував статус православної Церкви в країні як державної, ділив релігійне поле на традиційні і нетрадиційні конфесії, обмежував діяльність останніх шляхом ускладнення їх державної реєстрації.

Різними додатковими інструкціями і поясненнями до Закону Росії вдалося якось нівелювати той негатив, який вилився на неї збоку демократичних інституцій світу. Згадую, як на одній із конференцій у Вашингтоні мені прийшлося критикувати російський варіант «свободи совісті». До мене тоді підійшов їх службовець з Кабінету міністрів РФ і сказав: «Толя, хотя бы ты молчал. Мы представили в Государственную Думу действительно демократический проект закона, а что от него осталось, то ты видишь. Увидишь, у Вас будет такой же вариант после обсуждения в Верховной Раде Вашего нового проекта закона о свободе совести. Ведь депутаты при этом думают не о свободе вероисповеданий, не о том, соответствуют ли их предложения международным правовым нормам. Они думают о своём электорате на следующих выборах, а поэтому всячески работают на доминирующую конфессию».

І ось нова новина прийшла з Росії. Ще в липні минулого року у відповідності із Федеральним законом при Мініюсті РФ була утворена Експертна рада із релігієзнавчої експертизи. З часом Міністерство ухвалило полярядок проведення такої експетизи, значно розширивши при цьому повнова-

№ 4' 2009

Головний редактор:
Л. Колодний

Редколегія:
Л. Філіпович
О. Педавія
П. Павленко

Засновник:
Українська Асоціація
релігієзнавців
(Центр релігійної інформації
та свободи)

Свідоцтво КВ № 4407 від
20.07.2000 р.
Державного Комітету
інформаційної політики,
телебачення і радіомовлення
України

Адреса редакції:
01001, Київ-1,
Трьохсвятительська 4,
к. 323.
Тел.(044) 279-04-18,
Факс: 279-48-12.
e-mail: uar-press@online.ua

Передплатний індекс:
2 1 9 5 3
Каталог видань Журнали
України

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

ЗМІСТ

Релігійне життя України	2
Суспільне буття релігії і Церкви	2
Православ'я	17
Світ і греко- і римо-католицизму	22
Життя протестантів	25
Харизмати України	26
Мусульмани в Україні	29
Національні релігії	30
Нові релігійні течії України	31
Містика	31
Релігія в сучасному світі	33
Релігія і світ	33
Католицизм	41
Протестантизм	43
Православ'я	44
Мусульманський світ	47
Будизм	48
Індуїзм	49
Нові релігійні течії	49
Містика	50
Свобода совісті	51
Наш календар	58
М.В.Гоголь і релігія	58
Новини релігійної та релігієзнавчої літератури ...	60
Сторінка конфесії	62
Російська Православна церква закордонна	62

РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ

СУСПІЛЬНЕ БУТТЯ РЕЛІГІЇ І ЦЕРКВИ

«Святе писання покликане розповідати про духовне, а не підміняти підручники біології, геології чи астрофізики, - говорить директор Київського Інституту святого Томи Аквінського о. Адам Добжанський. – Із нього можна дізнатися, ким і чому було створене все суще, яке призначення людини, як до нас ставиться Бог, які мають бути наші відносини з ним і між собою. Це ніякому перегляду не підлягає. Але прагнути зрозуміти на основі Святого Писання те, як саме відбувалося творіння фізичного світу і його будову, сучасна Церква не рекомендує. Люди, які з божественного натхнення записували Старий і Новий Завіти, знаходилися ще під впливом недосконалої давньої космології. На додачу до цього там – метафори, алегорії та інші літературні форми... Тому не треба розуміти буквально, що світ сформувався саме за шість днів, а Господь спочатку створив воду і твердь, а лише потім прикріпив на небозводі світила. Не треба розглядати Старий Завіт однозначно вказівкою, що людина з'явилася відразу ж із неживої матерії (з глини –РП). А тим більше не слід вираховувати на основі Святого Писання вік Всесвіту. Наукою мають займатися вчені – і все, що вони можуть довести, Церква приймає, якщо це відповідає її вченню. Якби Господь не бажав цих пошуків, то хіба він дав би людині розум?» (Газета по-киевски. - №36).

Віктор Ющенко зайнявся богословською діяльністю З його передмовою нещодавно вийшов у світ україномовний «Молитвослов», до якого увійшли унікальні молитви. При даруванні Президенту видруку Олександром Білозір на Прес-конференції в Українському домі зазначалося, що він «бачить цю книжку вперше».

Високопоставлені чиновники

України часто йдуть на зближення з церквою вимушено, розглядаючи при цьому її як частину політичного маркетингу. Головне тому засвідчення – участь перших осіб держави і областей в богослужіннях різноманітних конфесій. Бюрократичний етикет запроваджений чомусь лише у нас в Україні вимагає від президента, членів уряду і губернаторів показуватися «на людях» під час великих релігійних свят. Ось і на Пасху цього року пан Президент вирішив взяти на себе функцію християнського Папи України і чомусь приписав собі (вже не вперше) право, хоч Конституція

і відокремила Церкву від держави, роздавача «священного благодатного вогню», привезеного з Єрусалиму, представникам Церков і делегаціям з областей країни. Цим самим були упосліджені різні там митрополити чи єпископи, не говорячи вже про ієреїв чи пасторів. Бо ж то не функція Президента – бути роздавачем вогню. А потім, з 23.30 і десь до четвертої ранку почалося піарення Президента по храмах УПЦ КП, УГКЦ, УАПЦ та УПЦ МП. Замість того, щоб стати, як рядовий парафіянин, у храмі своєї церковної належності, Ющенко, відволікаючи увагу молільників, з'являється в тому чи іншому храмі, перериваючи своєю раптовою з'явою хід святкового богослужіння. «Бігання» таке засвідчує відсутність визначеної релігійності. Певно тому, враховуючи все це, не погодилися на об'їзди із Ющенком храмів різних Церков ні спікер парламенту, ні лідер опозиції. Вони були на службі в храмі своєї конфесійної належності, прагнучи усамітнитися так, щоб не відволікати увагою на себе інших молільників. В. Литвин був в Іллінській церкві Києва, а В.Янукович – в Києво-Печерській Лаврі. Разом з Президентом була лише Прем'єр-міністр. Можливо у Юліному прилученні спрацювало запевнення Ющенка, що цим «український політикум, зібравшись у Великодню ніч разом, продемонструє здатність до об'єднання та очищення». Проте спостереження засвідчують, що мало місце лише сомоління. Тут же постає одне питання. Якщо це є візитом ввічливості, то чому Президент ігнорує інші спільноти, зокрема протестантські, католицьку, вірменську, старообрядницьку при відзначенні ними цього ж свята? Чому Президент не їздить на святкові урочистості мусульман та іудеїв? Відтак – до всіх офіційно визнаних релігійних спільнот? В якій країні ще є такий нігілізм у релігійній сфері вищих посадовців? Якщо Президент думає, що ці його візити (а на місцях – його губернаторів) для Церков є бажаними, то він помиляється. Про це свідчать наші відверті розмови з діячами відвідуваних спільнот. При цьому зауважують, що формою своєї участі Президент змінює усталений хід пасхального святкування. Прес-секретар предстоятеля УПЦ МП о. Георгій (Коваленко) щодо цього слушно зауважив: «Церковь, конечно же, с одной стороны, приветствует, когда госчиновники такого ранга, как президент и премьер, на большие религиозные праздники посещают церковь. Однако, с другой стороны, все-таки эта конфессиональная всеядность, когда человек посещает подряд храмы всех конфессий, выглядит уж как-то по-чиновничьи и характерна для постсоветского времени. Вот смотрите, президент Польши или премьер Италии на Пасху всё же идут только в католический храм, а не посещают все христианские церкви. Так что нужно в конце концов определиться, к какой конфессии ты принадлежишь» (Сегодня. – 21 апреля). Щодо тих загородок, які споруджують в храмах, очікуючи прибуття високих державних чиновників, киянка Наталія Онищенко сказала: «Дуже образливо, що нас ось так поділяють на обраних і звичайних навіть в церкві. Але що поробиш: так було завжди». То ж, як бачимо, дехто із вищих чиновників свої відносини із сугобо особистого перетворили у новий привід, щоб ще раз засвітитися. Так, В. Янукович до своєї присутності на Пасхальному

богослужінні в Києво-Печерській Лаврі додав і чисто земне. Він вдався до критики Міжнародного валютного фонду й умов надання ним Україні чергового траншу. Лідер Компартії України Петро Симоненко виголосив побажання: «Хай пасхальний вогонь горить у наших серцях!». Відтак своєю присутністю політична тусовка перетворює Пасхальну, а в січні Різдва яну ніч в шоу (А.Колодний).

Ющенко – не месія. До такого висновку прийшов перший Президент незалежної України Леонід Кравчук. В одному із своїх інтерв'ю він,

зокрема, сказав: «Я не бачу якихось внутрішніх підстав для взаємної ненависті Ющенка до Тимошенко. Гадаю, що єдина підстава у Віктора Андрійовича знову ж таки хибна потойбічно висока особиста самооцінка. Він себе вважає, а б так сказав, Мессією. А відтак переконаний, що всі мають безмовно виконувати все, що він говорить, і не мати власної позиції. Той, хто не забажає сліпо брати під козирок, автоматично стає його особистим

волрогом. Ющенко сповідує принципи трансценденталізму – що хочу, те й роблю. Він робить те, що прийде йому в голову. Президент грається своїми емоціями, як нібито гадає на ромашці: любить – не любить. Ось і всі підстави! Але Юлія Володимирівна за словом в кишеню не лізе. І коли народ починає соромити свого гаранта, для Віктора Андрійовича це надто болоччі удари по його самозакоханості. Він певно віддав би сьогодні все, щоб тільки змістити прем'єра. Якщо для Мороза «покаранням» стали дострокові вибори, то «покаранням» для Тимошенко гарант обрав розвал демократичної коаліції,

спроби відправити уряд у відставку. Тому те, що сьогодні є в країні, - це концентрований коктейль із моделей поведінки Віктора Андрійовича. Нам треба поставити питання так, щоб гарант особисто відповідав за той хаос, який панує в Україні, дезорганізацію влади, розгул анархії і корупції. Найголовніше нині для України – це криза влади. Це безвідповідальність перед організацією влади, структурою влади, ефективністю влади. Особиста *без-від-по-ві-даль-ність*

Віктора Андрійовича!» (Вечерние вести. - №49).

При Держкомнацрелігій України працює Експертна рада з питань свободи совісті, до складу якої входять представники Секретаріату Президента і міністерств, науковці і співробітники самого ДКУуСНІР. Засідання Ради відбуваються раз у квартал. На них у 2009 році йтиме мова про розвиток державно-конфесійних відносин, вирішення питань реституції, висвітлення питань державно-конфесійних і міжконфесійних відносин в ЗМІ, гуманітарну діяльність релігійних організацій. Розглядатимуться питання реєстрації релігійних громад, діяльності харизматичних спільнот тощо.

Мережа релігійознавчої освіти в Україні розширюється. Її можна одержати в Київському, Чернівецькому, Івано-Франківському, Волинському та Східноукраїнському національних університетах, Київському і Дрогобицькому педуніверситетах, в університеті «Києво-Могилянська Академія», в Донецькому університеті інформатики та штучного інтелекту, Запорізькому Класичному Приватному університеті.

Як відомо, **Ізраїль не визнав Голодомор геноцидом щодо українців і водночас бажас визнання Україною Холокосту геноцидом щодо євреїв.** Певно враховуючи це, українська делегація на міжнародній конференції по боротьбі з расизмом, що працювала в квітні в Женеві, не залишила зал, коли там виступав Президент Ірану Махмуд Асмадінежад, який назвав ізраїльський уряд за організоване ним винищення арабів Палестини расистським. «Сіонізм – це насамперед лише один із синонімів расизму і використовує релігійні почуття неосвічених людей для того, щоб приховати свою злу природу».

«Каурівщина – це фашизм у рясі». Так назвав православний віруючий **Володимир Генік діяльність на Одещині** практично бандформування під вивіскою «Єдиного Отечества», утвореного з благословення митрополита Агафангела (Савіна) і діючого під прапорами Росії. Влада панькається з ними, а вони нахабно приїждять по 300-400 осіб за російські гроші з купленими москвофілами у ті села, громади яких належать до Київського Патріархату, під різними брехнями і нахабством вимагають від них переходу або повернення до УПЦ МП. Коли владика Агафангел став вимагати від громад передачі церковних будівель у власність єпархії, а відтак – Москви, то громада села Кам'янське відмовила йому у цьому і зрештою перейшла до Київського Патріархату. До якого тільки варварства не вдавалися після цього благочинний і козачки Каурова, щоб тільки повернути громаду до УПЦ МП, але всі ці їх акції завершувалися безрезультатно. Сам Агафангел, приїхавши в село, радив мирянам «от цього отця Василя треба із села виселити і видворити за межі району. Він не повинен тут жити». Навіть голова райдержадміністрації Віталій Давидов, підспівуючи проросійській челяді, привселюдно на зборах жителів села заявив, що «пора вашого священика вивести і прибити десь за межами району, щоб не заважав більше людям жити». Примітивно принизившись до стану місіонера, він ходив по хатах й агітував за Московський Патріархат. В село притарбанили якусь

«чудотворну ікону». При цьому росієфіли з одеських властей, україноненависники нехтують навіть рішенням суду, який не визнав права на швидку руку сформованої громади УПЦ МП з деяких мешканців села на храм. По одному автобусу парафіян із 22 сіл району приїздили в Кам'янське, щоб давити на психіку вірян Київського Патріархату. У відповідь заїзжій профашистській каурівщині кам'янчани заспівали «Ще не вмерла Україна». Але провокації каурівської банди з «Єдиного Отечества», пітримані спільнотою «Новоросія», не завешилися. Як сказав священник Василь Время, каурівці мають намір розбити ближнім часом свої намети в селі на знак протесту проти існування в Кам'янському громади православних Київського Патріархату. Пора б уже цього Каурова за антиукраїнську діяльність Службі безпеки відправити туди, де Макар телята пасе. Інформують, що його покровитель-фінансист вже повісився (RISU).

Слушне питання задав директору хору із Видубичів послідовник Церкви п'ятидесятників у переддень Великодня. **Воскресіння Христове – має бути радісною подією, бо ж своїм воскресінням Спаситель смертю смертю подолав.** А в православних піснях оспівується це сумно, нудно, заупокійно. Не відчувається, що Пасха є святом, скоріше - поминками, а відтак Ісус не воскрес, а просто помер і його смерть тужно оплакують. Протилежно, на відміну від плакань православних чи католиків, з радістю цю спасительну подію відзначають п'ятидесятники.

В Україні налагодився міцний союз Московсько-Православної Церкви і бізнесу. Свідченням цього є делегування УПЦ МП у складі своєї делегації на Помісний Собор у Москву засновника концерну «Енерго» В. Нусенкіса, координатора ТРК «Ера» і «Радіо Ера-FM» А.Держака, почесного президента «Укргазбанку» В.Горбала, контролера інвестиційно-холдингової компанії «Слов'янський альянс», телекомпанії АТВ І.Маркова, голову ради ОАО «Бердянський Агротехсервіс» В.Пасічника, голову правління ЗАО «Каштан», директора ООО «Каїр-1» О.Гмирянського, генерального директора ЧП «Кассіель» та ін. Відтак треба вміти, як пише часопис «Власть денег» (№15), БЛАГО-ДАТЬ і будеш, як і в політиці, сидіти (правда, не в депутатському кріслі) у кріслі делегата Собору.

Цікавий фотознімок змістив часопис «Власть денег» (№15) із урочистостей з нагоди 1020-річчя хрещення Русі. В перших двох рядах стоять єпископи і архієпископи. Їх дванадцять. Одні з них – насупилися, інші – усміхаються, дивляться в камеру, дехто - розмовляє. Жодний не хреститься. А ось за ними політична еліта – Ющенко, Богатирьова, Плющ, Ульяновченко, Васюник, Наливайченко, Яценюк, Єхануров та ін. Перші шість, що видно на фотографії, завзято хрестяться. Одні – пучкою, інші – всіма пальцями... Відразу постає питання, а чого ж це владики так не реагують на подію, як державники, чому не хрестяться?. Чи може останні хрестяться невпопад?

За умов економічної кризи у бізнесменів загострилася потреба в надійній комунікації із владою. Церква при цьому виявилася ледь не найбільш ефективним каналом для виходу на чиновників навіть найвищого рангу.

Зрозуміло, що скористатися цією послугою можуть тільки ті меценати, які вже багато роківкладають мільйони у розвиток тієї чи іншої єпархії. У відповідь високопоставлені церковні службовці готові займатися не лише організацією зустрічей бізнесменів з міністрами і губернаторами, а й підказувати джерела вигідного залучення інвестицій. Виявилось, що саме ці підприємці за умов кризи постають більше захищеними від «кидків» партнерів, безправності різних правоохоронних органів і «відмороженості» чиновників. Президент групи компаній «Механік» з Донецька Віктор Вишневецький визнає: «Багато бізнесменів прийшли в церкву, коли їм загрожували неприємності, та й такі, що вони могли взагалі все втратити, навіть життя.... Одержавши допомогу, вони починають щиро допомагати Церкві, вбачаючи в цьому свій обов'язок» (Власть денег. - №15).

Антиукраїнські ходи по Україні продовжують організовувати «Православный выбор», Союз православных братств Украины, организация СНР, «Войско верных казаков Черноморских», духовно-патриотический союз «Новороссия», Союз верных казаков та інші, як вони себе називають, «православно-патриотические организации». Тільки чиїми вони є патріотами? Явно, що не України, а зарубіжжя. Відтак – це «п'ята колона». В Києві в березні у день ікони Божої Матері Державної місцем їх зібрання була Києво-Печерська Лавра. Тому брехливо звучить рішення Синоду УПЦ МП про засудження «політичного православ'я», якщо в святині Церкви збираються чорносотенці і потім марширують вулицями столиці з іконами Миколи II, російськими прапорами в плачем за Російською імперією. Як пише рупор чорносотенців, що виходить під гаслом «Православие. Самодержавие. Народность», «Новороссийский курьер», «праздник Иконы Божьей Матери «Державная» особливо почитаєм среди православных патриотов, потому что обретаена была эта икона сразу после того, как в результате масонской революции была упразднена многовековая самодержавная власть Русского Православного Царя – помазника Божия... Эта икона – символ того, что на Руси всё ещё существует законная царская власть. И до поры носителем её является сама Богородица». Так що в свою чорну справу із відновлення на теренах СНД російської імперії чорна сотня прагне включити й Богородицю Марію. В серці чорносотенства Одесі також пройшов подібний хід, хоч в масі своїй українофоби звідти поїхали на захід до Києва і хід виявився малолюдним. Названа газета зазначила, що «хрестный ход был благословен устно митрополитом Агафангелом, но потом епархиальное управление отрицало этот факт и даже с амвона стращали людей прещениями, чтобы никто не пошел на этот Крестный ход. Поэтому людей было не так много, как в прошлые годы» (№3).

В Московському Патріархаті стурбовані тим, що Держкомнацрелігій України працює над виробленням статусу «репресованої церкви». Цей статус дадуть релігійним спільнотам, ліквідованим внаслідок репресій тоталітарної влади СРСР. Скоріше всього цей статус одержать, наголошують московсько-православні, три об'єднання – УГКЦ, УПЦ КП та УАПЦ.

Документ нібито спрямований, як твердять московські батюшки, на те, щоб «нанести удар по УПЦ, відібрати частину її храмів і земельних ділянок», дестабілізувати ситуацію в країні. Секретар з міжхристиянських відносин Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату о. Ігор Вижанов заявляє тим, що «подібні рішення вбивають нові клинки в рідний український народ, сприяє його розділенню, в тому числі й на Захід і Схід. Це не послужить національному примиренню». Секретар І.Вижанов гадає, що статус репресованої одержить насамперед УГКЦ. «Це – політика, яка ведеться вже давно, ставки на націоналістичні явища. Це ланка того ж ланцюга, що й «голодомор», який роздувається українською стороною», – тарабанить московсько-православний батюшка. Відтак вірні послідовники сергіанської лінії міцно засіли в Московському Православ'ї не тільки в Білокамінній, а й у Києві. Вони не хочуть визнавати те, що російська колонізаторська система при підтримці Московського Православ'я мала за мету винищити або ж асимілювати ув російський інші народи, в тому числі й український. Це самк Російська Церква (а її представництвом в Україні є УПЦ МП) забрала в 1946 році підступним способом собі всі храми Греко-Католицької Церкви, а тепер, коли законний їх господар забрав їх собі, на весь світ горланить, що, дивись, в Західній Україні наявне гоніння на православних, «їм не повертають захоплені храми». Москві треба протерти очі і не лише визнати законність переходу цих храмів у володіння УГКЦ (бо ж вони окупанту не належали), а й ще вибачитися за те, що з її благословення нищилася духовність українців, навіть компенсувати грошима УГКЦ використання протягом більше 40 років її храмів.

В деяких видруках і пресі спільнот УПЦ Московського Патріархату голову Держкомнацрелігій України професора Олександра Сагана відносять до саєнтологів. Все це робиться з тією метою, щоб викликати в різних конфесіях недовіру до керівника цього важливого державного управління. Між тим О.Н. Саган не належить до саєнтологічної спільноти. Якби це було так, то певно що вона б за його головування в ДКУНР одержала вже давно право на офіційну реєстрацію. А так в Україні жодна релігійна організація Церкви саєнтологів не має своєї реєстрації, хоч, власне, якихось особливих застережень щодо такого їх права немає. Вони, що допускається Законом про свободу совісті, діють поза реєстрацією. Якби О.Саган був послідовником саєнтології, то певно що та науково-експертна записка, яку він підготував разом з іншими науковими співробітниками, ще працюючи у Відділенні релігієзнавства ІФ НАНУ, послужила б підставою для офіційної реєстрації Церкви саєнтології. О.Саган дійсно разом з іншими співробітниками Відділення релігієзнавства, виконуючи завдання Президії НАН України, виїздив у США до центрального офісу саєнтологів. Але ж це не означає, що він став послідовником цієї конфесії. Чомусь ті, хто в пресі вигадує різні нісенітниці, бачить лише це. А між тим О.Саган був і в центрі мормонства у Солт-Лейк-Сіті. Він їздив до Константинопольського Патріархату в Стамбул, до Ізраїлю, в офіси низки протестантських Церков. В зарубіжних

релігійних центрах побували й інші наукові співробітники ВР ІФ НАНУ, але з метою дискредитації лжесвідки-нехристияни бачуть чомусь лише О.Сагана. Як керівник єдиного в Україні академічного релігієзнавчого наукового підрозділу НАНУ, я їздив в закордонні центри сикхів, мормонів, рунвірів, кришнаїтів, буддистів із Ніппондзан Мьоходзі та ін., ночував у монастирях, готелях і офісах різних конфесій, але ж я при цьому, як і мої колеги по Відділенню, поставав як науковець, а не конфесіошукач. То ж нічого московсько-православним на явній брехні для себе якусь вигоду шукати. Вони ж при цьому постають вже не як християни, бо ж одна із заповідей звучить «не лжесвідч» (простіше – не брешти). Але є ще один аспект цього питання. Ми живемо в країні свободи віросповідань. А відтак дорікати когось його належністю до якоїсь іншої конфесії, ніж тієї, яку ти сповідуєш, є протизаконним (при цьому ще й називати «ворогом Православ'я»). Пишуть частіше московсько-православні газети. То ж хіба є често для них, московсько-православних, належати в Україні до тієї релігійної спільноти, яка визнає твою країну чисею «окраиной». Мову солов'їну твого народу – якимсь суржигом, а тебе позбавляє навіть права називатися українцем, бо ж величає малоросом. Я для себе сприймав би із стидом належність до такої організації. Шевченко називав таких «сміттям Москви». Слава Богу, що О.Н.Саган не належить до цього «сміття», а є дійсним послідовником і захисником Українського Православ'я, особливості якого глибоко і чітко визначені в його наукових працях (А.Колодний).

З пафосом і патетикою православно-дніпропетровська газета «Мир» (№14) описує те, як в Криму будуть вшановувати колонізаторську політику Російської імперії, зокрема діяльність цариці-шлюхи Катерини II при варварському загарбанні Москвою Криму. Тут буде благоустроєний пам'ятник «Екатерининская миля», тобто відновлено всі пам'ятники, які стояли впродовж того маршруту, яким їхала цариця по Криму. Як заявив голова Союзу ревнителів пам'яті імператора Миколи II Олексій Васильєв, «монархісти хочуть не тільки забезпечити догляд за пам'ятниками-мілями, які збереглися, а й відновити раніше втрачені». Їм цьому сприятиме Республіканський комітет Криму із збереження культурної спадщини. Гадаємо, що великого гріха не буде, коли корінний народ Криму татари залишать лише слід від цього «сміття», яке забруднить їх землю. Сам факт таких намірів свідчить про те, що нинішня влада Кримської Автономії є антиукраїнською.

Президент України В.Ющенко має намір під час візиту в Україну Патріарха Московського Кирила обговорити з ним ситуацію в Українському Православ'ї: «Я відверто скажу: я буду ставити питання ті, які відносяться до конфесійних відносин Української Православної Церкви. Дискусія буде йти не з приводу канонів чи заповідей».

Методи сзутизму щодо прем'єр-міністра, як це засвідчує газета «День» (№63), використовує лідер Партії регіонів В. Янукович. Загальне невдоволення діяльністю Президента він переносить на Уряд, якому в надто

складних умовах - наявна протидія його діяльності як з боку опозиції, так і з боку служби В.Ющенка - приходиться боротися із негативними наслідками в Україні світової фінансово-економічної кризи. При цьому В.Янукович собою в кріслі Президента прагне реінкарнувати «червоного директора нової олігархічної індустрії» Леоніда Кучму. А якого матимемо тоді Президента? – запитує газета. «Янукович представляє з себе зразок «технаря», гуманітарно неосвіченого і повністю позбавленого креативного початку, такого необхідного лідеру нації. Так само як і Кучма, він від природи обділений ораторськими здібностями і нудно спостерігати з якими болісними гримасами від вичавлює із себе задалегідь заготовлені спічрайтрами експромти. Нестачу красномовства він намагається компенсувати тріумфальним здійсненням рук до неба». В такий спосіб він подає себе як Спасителя, забуваючи при цьому два ув'язнення за бандитські витівки.

Напередодні Великодня донецькі рятувальники просили священників прочитати у своїх храмах протипожежні проповіді. Кожному священнику були роздані спеціальні пам'ятки про те, як уберегтися і що робити під час пожежі. Мета заходу – допомогти врятувати храми від вогню. Адже у більшості із церков немає спеціальної сигналізації – вона надто дорога і недоступна невеликим церковним громадам.

В передпасхальні дні у храмах православних і греко-католицької церков збільшилася кількість бажаючих сповідатися. Мали місце в деяких храмах стометрові черги до сповідниць. При цьому навіть було чути, про що сповідається парафіянин. Але це – неприпустимо, бо ж тоді той, хто чує, перебирає на себе гріх сповіданого. Визнаючи важливість пасхальної сповіді, Церкви водночас наголошують на тому, що вона нічим не відрізняється від сповіді в інші дні. «До сповіді треба готуватися, а не йти, бо «сусід іде сповідатися». Церква визнає можливість «загальної сповіді», але відзначає те, що вони останнім часом набирають формального характеру. «Великий мінус таких сповідей в тому, що парафіянин не спілкується із священником особисто, не чує його порад», - наголошують православні видання.

В Києві, як і в Україні, відсутня якась усталеність у сфері духовного. Ось знову мерія взялася за герб столиці. Дивись, когось знову не влаштовує те, як там зображено архангела Михаїла. Його вже так і так крутять, нібито хтось бачив цю безплотну істоту, яку прагнуть все ж матеріалізувати. Одні прагнуть всунути йому в руки меч, інші – арбалет (лук із стрілами). Хоч Микола Руденко, як один із авторів нового Герба, й заявляє, що вони всяк уникали персоніфікації архангела Михаїла з якоюсь людиною, але ж не будемо лукавити: обличчя архангела нагадує обличчя нинішнього мера, який всіляко уникає обстеження на свою розумову нормальність, але грошиків має достатньо, щоб увіковічнити себе.

Після того, як президент-унітарист Леонід Кучма боляче дав по руках підбурювачам сепаратизму в Закарпатті, вони тривалий час сиділи тихо. Але коли В.Ющенко обсадив себе Балогою і балогінцями,

безнадійно погруз у своєму прагненні вдруге сісти в крісло Президента, то моськи, очолювані священником Московського Патріархату Сидором знову вилзли з нір й почати знову крутити платівку русинської держави. Обласна Рада з державних коштів навіть фінансує видрук газети «Підкарпатський русин».

Повісився чи повісили в Одесі віце-консула Генерального Консульства Росії в Україні Ігоря Цітковця. Хід подій з'ясовується. Однією із версій є фінансова нечистоплотність російського дипломата, через руки якого нібито йшли кошти на фінансування в Одесі проросійського лоббі, зокрема проросійських сил в Одеській єпархії УПЦ МП, які тут привільно почувуються. Серед них, зокрема, очолюване Валерієм Кауровим «Єдине Отечество», нещодавно заборонене в політичній діяльності Синодом Московсько-Православної Церкви України й очолювана Ігорем Марковим «Родіна». Пишуть, що до суїциду нібито призвело викрадення з автомобіля консула його портфеля, в якому були не лише гроші, а й документи з небажаною для розголосу інформацією. Відтак, Бог палкою грішників не б'є... Зрозуміло, що на місце одного антиукраїнця із Білокамінної пришлють іншого.

Чого тільки не почувеш від київського мера, лідера якоїсь там християнської партії (лідери їх згадують про наявність таких партій лише у потрібний для них час, а чи є вони, а ж чи лише на папері в Мін'юсті існують, то вже інше питання –РП) Леоніда Черновецького! То він оголошує себе красивою людиною, божевільним у своїй любові до Бога, а то й навіть богообранцем! А ось тепер (дивно,чому раптом?) він говорить вже, що ці якості притаманні Юлії Тимошенко: «Всё, что говорит Тимошенко, попадает прямо в сердце к людям, она очень красивая, невероятно. Умная, образованная женщина, избранная Богом, очень верующая, православная».

Тарас Чорновіл одного разу проговорився про якусь «людину з рамочкою», яка допомагає главі держави визначити власну позицію з важливих державних питань. «Особисто я із цим типом не спілкувався, але з розмов із колегами дізнався, що цей дивний діяч неодноразово відвідував Банкову і одного часу мав на Президента Ющенка великий вплив. Ця людина орудувала спеціальним інструментом – рамочкою, що крутилася, за допомогою якої нібито визначається майбутнє. Якщо рамочку піднести, наприклад, до документа, що лежить на столі, то вона своїми повертаннями визначить, чи варто гаранту підписувати його, а чи ж ні. Що є найбільш смішним: наближений до Ющенка депутат, прізвище якого я називати тепер не хочу, одного разу навіть підняв питання про висунення «чудотворця» до одержання – чого б ви думали? – Нобелівської премії» (Вечерние вести. - №54).

Відповивши через суд протягом 10 років тяганини землю в Києві по вул. Землянській, яка належала з діда-прадіда В.Береговенку, громадяни В.М.Сабодан і П.Д.Лебідь (цебто митрополит Володимир і єпископ Павло із УПЦ МП) зайнялися вибудовою тут, «відповідно» до вчення

християнства про служіння мамоні, будинків-палаців. Якщо 3-4 поверховий будинок митрополита матиме загальну площу 317 кв.м., то будинок настоятеля Києво-Печерського монастиря, а відтак **монаха** Павла має загальну площу 346 кв.м. Тут є ще підвал із винотекою, тарілка і хамім(тобто турецька лазня), басейн. Ось куди йдуть ті жертви, які віряни, часто відриваючи від свого прожиття, від своєї сім'ї, приносять до храмів і монастирів (Газета по-киевски. - №62).

Ісус Христос закликав не служити мамоні і не збирати собі скарби на землі.

Останнім часом в пресі видрукувано декларації державних діячів про їх статок 2008 року. Незважаючи на кризу, В.Ющенко в 2008 році став мільйонером. Він заробив протягом року 1,04 млн грн. (на дивідендах, процентах і роялті -549 тис. і на зарплаті – 492 тис.). Має банківський рахунок у 3,01 млн грн, будинок площею 656,7 кв.м і квартиру площею 372 кв.м, земельну ділянку – 132 тис.кв. м. Дружина із трьома дітьми заробила 549 тис. грн., мають банківський рахунок у 2,4 млн грн., квартиру 300 кв. м і земельний наділ 1,633 тис. кв.м. Перший віце-прем'єр Олександр Турчиноі, який водночас є також пастором баптистської Церкви, мав у 2008 році дохід у 5,2 млн грн. (переважно від продажу квартири за 4,5 млн грн.), квартиру у 100 кв.м. На рахунках у нього 7,8 млн грн. Київський мер Л.Черновецький в 2008 році мав прибуток у 268 млн 263 тис. грн., будинок в Кіровограді й земельну ділянку у 1470 кв.м. Податку він заплатив майже 40 млн грн.

Ющенко в заступники голові СБУ підсунува Валерія Хорошковського, статок якого вимірюється у 900 млн доларів.

Подеколи люди питають: як то можна було «із грязі попасти в князі», а простіше: як можна, нічого не маючи в радянські часи, за роки незалежності стати ледь не мільярдером? Чи все чесно тут, по-християнськи? До того ж, не працюючи у прийнятому розумінні праці, лише в обхід загальнолюдських, в тому числі й християнських, норм моралі, як можна було такого досягнути. Колись те називалося спекуляцією, здирництвом, хапужництвом... Питають: а чи ж може така людина називати себе християнином? В інтерв'ю газеті «Факты» (21 березня) п.Хорошковський сказав: «Так, я - православний». На питання: «Чи не задумувалися Ви над фразою із Євангелія, що легше верблуду пройти у вушко голки, ніж багатій людині попасти в рай? Хоч Церква й не засуджує заняття бізнесом і примноження особистого статку,але ж вона водночас говорить, що це заважає у духовному зростанні», В.Хорошковський відповів так (мова оригіналу): «Вопрос в том, кому ты молишься - Господу или Мамоне (деньгам). Так вот, я не моюся деньгам, я молюся Богу. А деньги сопровождают (?) меня. И их количество не зависит от меня (?), и оно не меняет меня». Відтак - розумій як хочеш.

Депутати Верховної Ради з великим завзяттям, наввипередки прагнуть демонструвати свою релігійність із сподіваннями на підтримку їх партії на наступних парламентських виборах послідовниками тієї чи іншої конфесії. Які тільки об'єднання при цьому вони не створюють. Які тільки законопроекти і запити не вносять, на які тільки релігійні заходи вони не

ходять...Відвідують хаотично богослужіння, хресним знаменням там себе осіняють, свічки ставлять, ікони цілують. На шлях усвідомлення себе через Бога став і брат Президента народний депутат Петро Ющенко. При цьому кореспонденту газети «2000» депутат заявив: «Я газет не читаю, тому що наші газети – це... ірраціональне відображення дійсності. Тому я на їх не орієнтуюся. Мій світогляд і оцінки буття – не через призму правд, тим більше «Правд». Тому що сама по собі правда... правда, знаєте де пишеться? Під євангельськими висловами. Отам пишеться «амінь», «амен» на латині. Через істину. А то – богоборчеські органи. ... Тобто в минулому у мене (і, я так вважаю, у кожного нормального громадянина) назавжди виникла асоціація «правд» з періодом офіційного богоборства. А еслі богоборство, значить, це богоборство проти усіх заповідей. В тому числі і по дев'ятій – «Не лжесвідетельствуй». Тому... я їх в руки не беру просто! Це – скверна!!!». То ж, прочитавши відповідь Петра Ющенка, можна сказати: все зрозуміло (2000. – 27 лютого).

Чого тільки не почуєш від київського мера Леоніда Черновецького.

Під час його зустрічі із послом Ватикану в Україні – нунцієм Апостольської столиці архієпископом Іваном Юрковичем мер заявив, що він буде молитися за здоров'я Папи Римського і пана Нунція. При цьому він навіть поліз цілуватися з останнім. Ось тільки для нього постало проблемою те, як тримати пальці руки при цьому молінні. Як з'ясувалося, ні про яку нову ділянку землі із видом на Дніпро під час розмови не йшлося. Йшла мова про закріплення за Апостольською столицею тієї землі на вулиці Тургенівській, 40 у Києві, де нині розміщена будівля нунціатури. Дивисьця цей водевіль по телебаченню і подумки просиш вибачення у посла за ту незручну ситуацію, у яку він попав із-за некоректності чи то навіть елементарної некультурності київського мера.

На прес-конференції в УНІАН 17 березня шляхом голосування було обрано «**Людину року в українському християнстві – 2008 року**». Ініціатором акції виступила Спілка християнських письменників України. Із 52 запрошених для участі в голосуванні прибуло лише 29, серед яких було 12 керівників різних християнських спільнот і 16 – від різних християнських видавництв.. Почесне звання **присудили Президенту України В.Ющенку**. В минулому році його було присуджено Катерині Ющенко.

У зв'язку з тим, що Президент В.Ющенко ледь не звинуватив у його отруєнні свого кума Д.Жванію, останній не спілкується із своїм хресником. Постало питання його можливої заміни. **Священик УПЦ КП Фелікс зазначає, що хресні батьки – це фактично другі батьки для дитини.** Якщо хресні батьки з тих чи інших причин не можуть виконувати свої обов'язки, то їх можна замінити. При цьому треба повідомити попередніх про їх заміну. Потім батько і мати йдуть до священика в церкву, сповідуються, причащаються і подають пропозиції свої щодо нових хресних батьків.

Представники товариства «Надсяння» та чотири греко-католицькі священики з нагоди річниці від дня народження автора музики

Державного гімну України Михайла Вербицького хотіли відслужити літургію у церкві рідного села композитора – село Явірник-Руський в Польщі. Проте поляки заборонили їм відправити літургію у збудованій ще у 1882 році церкві святого великомученика Дмитрія, збудованій українцями, яких депортували з Польщі.. Незважаючи на відповідне розпорядження канцелярії Перемишлянської католицької архидієцезії, місцевий священник відмовився дати ключі від храму. Прийшлося правити службу перед його зачиненими дверима. Така поведінка польського ксьондза є явним проявом антиукраїнства, до якого ще здатні україноненависники із середовища місцевого римо-католицького духовенства.

Арсеній Яценюк ще в бутність його Головою Верховної Ради взяв на себе функцію хрещеного батька двох братів із села Ямниці, що біля Івано-Франківська. Після смерті батьків вони залишилися удвох на господарстві і не побажали йти в дитячий будинок. 85-річна бабуся, яка живе поруч, фактично не може чимось зарадити дітям. Проте, окрім першого подарунку дітям – привезеного кимось комп'ютера, щось інше від Яценюка діти не одержували. Більше того, будучи в Івано-Франківську, він навіть не заkontakтував з дітьми, не під'їхав до них, хоч то ж поруч. **Діти кажуть, що від їхнього покровителя «анітелень»** (Україна молода.-25 березня).

Кримська партія «Русский блок» при участі православних біляцерковних спільнот УПЦ МП провели в Сімферополі 20 березня акцію протесту **проти відзначення ювілею гетьмана України Івана Мазепи**. Активісти протесту несли плакати з гаслами: «Пёс Мазепа! Будь проклят ты и твои идейные наследники!», «Вечный позор дохлому иуде – Ивашке Мазепе и его последышам», «Надо отмечать 22 октября – день, когда сдох Иван Мазепа» та ін. Перед учасниками протесту розгорнулася театральна вистава піддання Івана Мазепи анафемі. При цьому присутні скандували: «Анафема!». Завершилося дійство «культурним заходом» - обмазуванням потрету Івана Мазепи фекаліями. Це був вияв високої культури «русских» і християнської моральності в лапках протестуючих, бо ж Ісус закликав любити навіть ворога.

Дивні діла твої, Господи! Міністр оборони України Ю.Єхануров підписав наказ «Про затвердження Положення про Раду із справи пастирської опіки при Міністерстві оборони України». Що дивного, то це те, що очолив Раду архієпископ Московсько-Православної Церкви Августин (білорус за національністю). До чого до опікуватися може Адам Іванович, якщо на засідання Всесвітнього російського народного собору в Москві він заявив: «Ми (тобто УПЦ МП- РП) очікуємо кроків з боку Росії як загін, що чекає команди кинутися у бій. Я, як представник Української Православної Церкви, переконаний, що невизначеність засмоктує. Прийшов час діяти рішуче і називати всі речі своїми іменами». І далі: «Ми стомилися. Нас єдине, що надихає, це те, що ми віримо ще в Росію. Якщо Господь Вас направить – вирулимо і ми» (<http://www.risu.org.ua/ukr/news/article.9741>). То ж будемо чекати, куди буде «вирулювати» духовну опіку арміїців владика із такими поглядами.

Глава УГКЦ Любомир Гузар негативно оцінив оплачувані політичні мітинги. «Виглядає якось неприродно і смішно, коли, як свідчать мас-медіа, на мітинги люди йдуть за гроші. Знаєте, воно якось несмачно звучить. Бо ті люди йдуть не через переконання, це не є справжній політичний мітинг. Це все одно, коли артисти платять комусь, щоб вони дуже голосно їм аплодували. Як на мене, це радше компрометує, ніж переконує. На мою думку, Помаранчева революція була іншого характеру – не політична, а радше суспільна демонстрація. На жаль, змарнована, бо її використали політики і, як на мене, не дуже щасливо... Потрібна служба народові, а не використання народу. Політики ж народ поділили на «помаранчевих» і «білосиніх». Це не зовсім правильно, бо я собі можу уявити навіть комуніста «помаранчевого», тобто людину, яка служить своєму народу з переконання. Якщо називати когось із політиків «помаранчевими» - це немов би приписувати їм великі чесноти. Але ми бачимо, що більшість із них не інакші, як усі решта. Вони не заслуговують так називатися... Наша Помаранчева революція була унікальною. У Європі за останні кільканадцять років не відбувалося чогось подібного. Тим більше, що це була цілковито мирна революція. То не була Французька революція чи Російська, то була дуже Українська революція, специфічна, неповторна...» (День. - №65).

Любомир Гузар дав свою оцінку В.Ющенка і Ю.Тимошенка. «Я дуже шаную Ющенка за його українськість. Він справді старається збудити український патріотизм. То не для того, щоб когось ненавидіти або проти когось. Ні! Це для того, щоб ми були свідомі, хто ми є – не як політичний соціум, а як народ... Але мені здається, що його політична поведінка не дуже успішна. Бо Секретаріат має бути на службі Президента. В Італії є секретаріат, в Америці є секретаріат, але ви ніколи не знаєте, хто ці люди. Відтак Ющенко мало виявляє себе як політик. Складається таке негативне, погане враження, наче то вони використовують Президента та роблять з ним, що хочуть.... А Юлія Тимошенко... Боже милій! Гадаю, що вона здібний політик. Я зустрічався з нею лише під час якихось подій, але так, щоб поговорити на розум, то – ні, щоб мати підставу зрозуміти, що є рушійною силою в її особистості» (День. - №65).

В пресі було видрукувано декілька статей з приводу передачі Андріївської Церкви в Києві Українській автокефальній Церкві. При цьому наводилися факти нехлюйського поводження її із святинєю, зокрема закопіння давніх ікон і фресок, а також говорилося про аварійний стан храму. При цьому наголошувалося, що розпорядження про повну передачу церкви УАПЦ дали В.Ющенко і Ю.Тимошенко. «Во время пасхального богослужения Ющенко и Тимошенко не зря перешептывались» -Газета по киевски). А між тим в ніч на 20 квітня в храмі відбулася така розмова: «Предстоятель УАПЦ митрополит Мефодій просить передаати Андріївку Церкві і говорить: «Йде ремонт і гендиректор (заповідника «Софія Київська» - РП) нічого нам не дає робити». В.Ющенко: «Юліє Володимирівно, потрібно зібрати комісію і вирішити питання у вівторок». Прем'єр: «Це питання уже

має двадцять років». В.Ющенко наполягає: «Ні, треба допомогти». Митрополит: «Та нам хоч би служб побільше, а то лише 12 протягом року». Тимошенко: «Це питання швидко не вирішиш». Ющенко: «Ні, у середу розгляньте це питання на Кабміні і хай Вася (міністр культури – РП) мені доповідь» (Газета по-киевски. – 21 квітня). Виконуючи вказівку святобожного В.Ющенка Кабмін своєю ухвалою №371 дозволив щоденні богослужіння в Андріївській Церкві, хоч вона будувалася і розрахована не на таке використання. Проведіть пальцем по віконному склу храму й засвідчиться в тому, яку кількість кіпоті на розписи храму постійно викидають свічки із семи підсвічників та ще й лампад. А між тим, як це засвідчило і пасхальне богослужіння, і ранкова служба 19 квітня, до цього храму ходять одиниці вірян. 19 квітня телебачення вимушене було переключитися для показу ранкової служби из Андріївки на храм Василя Великого (УТКЦ), бо ж до автокефальної церкви прийшло не більше десяти молільників.

Патріарх РПЦ Кирило наголосив на тому, що ми маємо «фольклорне православ'я». Це особливо засвідчило цьогорічне відзначення Пасхи. Ні на радіо, ні на телебаченні, ні на шпальтах газет не знайшлося належного місця духовному змісту події, яка відзначалася. Розписувалися всілякорецепти великодніх блюд і те, як випікати паски і коли й що їсти, що брати до храму з продуктів для освячення. Нібито кимось було організоване змагання по країні, хто випече найбільшу паску. А ось про писанки і те, як їх виготовляти (розмальовувати) біло найбільше. Влаштувалося змагання на крашій розпис. При цьому розписувалися не тільки курячі яйця, а й страусині. А Нацбанк у випущеній монеті «Українська писанка» вмістив останні так, що в центральному яйці маємо перевернутий хрест – знак Сатани. Там горизонтальна лінія хреста ділить вертикальну так, що нижня є меншою від верхньої. А між тим хіба Марія Магдалина дарувала імператору Тиберію писанку, крашанку чи царпанку? Вона дарувала яйце червоного забарвлення, що несло певне смислове навантаження. Цього року багато мови було вже й про поливаний понеділок. Відтак думка Предстоятеля Московського Патріархату є слушною. При цьому в російсько-православній пресі з'явилися статті із заголовками: «Не чрезмерна ли практика почитання благодатного огня?». Передача так званого священного вогню перетворилася і якимось таємнодійство. При цьому приходиться навіть переривати богослужіння, бо ж парафіяни бажають якнайскоріше одержати для себе єрусалимський вогонь. Президент України, порушуючи статтю Конституції про відокремлення Церкви від держави, а чи ж з бажання прислужитися Церкві при відсутності інших важливих справ, взяв на себе неподобаючу світській людині функцію роздавання вогню. «Между тем в православном мире, - наголошує газета, - существует сомнения в том, могут ли чудеса Божии совершаться по расписанию, пусть и богословскому. Более того, видные православные иерархи, богословы и историки церкви отрицают сверхъестественную, чудесную природу явления «огня Великой субботы». Почитаемое в православном мире собеседники иерусалимских иерархов подтверждают, что

огонь в Кувуклии зажигается от лампы, скрытой за подвижной иконой. Слова иерусалимского патриарха Феофила III, сказанные накануне Пасхи 2008 года о том, что «служба онгя Великой Субботы есть лишь одно из церковных священнодействий», подтверждают их правоту». Вогонь цей священний хібащо лише тому, що його одержують із місця священного (Христианская газета. - №4).

Анатолій Ільченко з Миколаїва подав до суду позов на В.Ющенка. Зміст позову – визнання незаконними і нечинними указів Президента України «256/2008 «Про відзначення в Україні 1020-річчя хрещення Київської Русі» та №668/2008 «Про день хрещення Київської Русі-України». Позивач виходить з того, що згідно Конституції України і Закону про свободу совісті Церква відокремлена від держави і остання не має втручатися в діяльність релігійних організацій, а тим більше встановлювати при цьому якісь переваги для якоїсь із релігій. Відтак названі Укази Президента суперечать цим правовим документам. Ющенко порушив їх не тільки тим, що встановив державним святом День хрестителя Київської Русі, а й зобов'язав Кабмін фінансувати заходи із його державного відзначення. Видаючи свої Укази, Президент, як зазначає А.Ільченко, не врахував, що християнство було насильно запроваджено в Русі-Україні, знищувало святині наших предків та їхню віру. Про це навіть пишуть шкільні підручники, а відтак Ющенко мав би це знати і не відзначати День вандала. Позивач зазначає ще й те, що Укази і діяння Ющенка як Президента «порушують його інтереси у публічно-правових відносинах як послідовника Дохристиянської Віри наших Предків, знищеної християнством. Визнання Президентом України християнської релігії духовною спадщиною українського народу є зневагою до моєї Віри, до Віри моїх Предків, що мене ображає і викликає душевний біль».

ПРАВОСЛАВ'Я

Урок православної культури від Церкви архієпископа Пилипа з Полтави.

Його дали почаївські ченці жителям Почаєва Неонілі Соболевській. Вона пише: «Ми проживаємо удвох із старенькою мамою у власному будинку, маємо присадибну ділянку. А поруч із нашою садибою - сад, який належить монахам Почаївської лаври. Недавно вони загородили його високою металевою сіткою, щоб, не дай Боже, хтось не зайшов і не підняв яблуко. Тепер надумали розширити дорогу, яка проходить між садом та нашою ділянкою. Й 6 квітня, напередодні великого свята Благовіщення, вранці без усякого погодження два молодих монахи і група робітників двома бензопилами взялися трошити дерева і кущі, які росли на нашій землі. Моя мама, стара, хвора, пробувала зупинити їх, але ченці грубо, брутально штовхали її та далі робили свою справу... Я хотіла показати їм план, з якого видно, що це наша законна власність, але... не знайшли за потрібне навіть

подивитися документи. Зрозумійте, болить не за той шматок землі чи за дерева. Болить душа від образи, що нас, бідних, німецьких людей, мають ні за що. Не хочуть з нами говорити, а монахи взагалі жбурляють слухавку. Нас втоптують у болото (це в такий спосіб вони від Церкви Московського Патріархату розуміють і реалізують заповідь Христа про любов до ближнього – РП). Можна ж було прийти, по-людському (!) сказати: «Поступіться, бо треба!». Та ніхто й слова не мовив, тільки нахабно, безцеремонно трошили все поспіль» (Вільне життя. - №29).

Предстоятель УПЦ МП митрополит Володимир (Сабодан), говорячи про стан відносин Російської Православної і Римо-Католицької Церков, зазначив, що **головною причиною того, що відносини між цими церквами залишаються досить складними, є Греко-Католицька Церква.** Діалог між названими церквами має бути, але всі ми покликані до якоїсь єдності та спільного служіння Богові і людям. «Звичайно, ми не можемо поступатися православними традиціями або правилами. Не збирається це робити і Римо-Католицька церква» (Грек-Католицька Традиція. -№4)..

Зайда з Росії нинішній архієпископ Тульчинський з УПЦ МП Іонафан, якого свого часу із музикантків нинішній глава УПЦ КП Філарет витягнув до лав священства, прилучив його до виконання вищих службових обов'язків в УПЦ МП, нині «віддячує» Філарету тим, що Київський Патріархат називає «омертвевшим телом, покрившеся струпами гордыни», «прогнившим парусом», «старым мехом, в коем ни капли молодого вина», «накренившимся домом на зыбучем песке» та ін. Свого часу цей владика написав текст Гімну Росії під музику Глінки «Слався». Дивно, чого його так довго не забере Москва на «вдовствующие епархии», куди В.Путін закликав їхати. Писав же владика там, що немає на світі чогось кращого від «Родины святой» з її Москвою (Одигитрия. - №3). В епархії зайди Іонафана молитовно згадують зрадників українства - генерального суддю В.Кочубея і полтавського полковника І.Скру - і водночас співають анафема гетьману Мазепі, який поставив собі за мету визволення України від московського колоніалізму. Російський зайда-єпископ в такий спосіб з українців Поділля формує хохлів-малоросів. Доцільно Україні було б подарувати на вдовстуючу Чукотську епархію з Росії цього прибульця в Україну, що постійно плаче за своєю Батьківщиною. А то він навіть через голову Предстоятеля УПЦ МП і Синоду цієї Церкви організував написання запрошення до Патріарха Московського Кирила по частіше бувати в Україні з мотивацією, що це поставатиме перешкодою для розвитку в УПЦ МП автокефалістських настроїв (Мир. - №12). Звернення архієпископа Іонафана і духовенства Тульчинської епархії до Патріарха розглядалося на засіданні Священного Синоду УПЦ 25 березня. В рішенні Синоду сказано, що «текст Звернення містить спотворену й неправдиву інформацію щодо дискусій, які мали місце на передсоборному зібранні делегатів від УПЦ. Текст Звернення Іонафана набрав розголосу і спричинив непорозуміння і смуту серед духовенства та віруючих». Синод зобов'язав Іонафана спростувати неперевірені й неправдиві факти. То ж

керівний орган Церкви, простіше кажучи, вловив владику на брехні (Церковна газета. - №7-8).

Невідома організація «Братство православного спротиву» в Полтаві почала боротьбу із секс-шопами, що торгують розпустою. Вивіски та вітрини їх однієї ночі були заляпані фарбою. Зауважено, що вони виступають проти «новітніх Содом і Гоморі». В листівці зазначалося, що вони є складовою націоналістичної організації «Тризуб імені Степана Бандери». Обласний керівник останньої заявив, що вони не знають нічого про назване «Братство..», що це скоріше група з декількох осіб, які взяли на себе місію погромів нічних клубів, порнографічних магазинів, секс-шопів та ін.

Оцінюючи значення наступного візиту в Україну патріарха РПЦ МП Кирила, вікарій Київської митрополії, секретар Предстоятеля УПЦ МП єпископ Олександр наголосив на тому, що, «по-перше, візит матиме місіонерське значення, адже святіший Кирило – це талановитий проповідник, слово якого має живий відгук як серед церковних людей, так і серед молоді й номінальних християн; по-друге, візит Предстоятеля РПЦ, безперечно, сприятиме зміцненню єдності Української і Руської Православних Церков, зміцненню єдності всього Московського Патріархату; по-третє, цей візит також сприятиме подоланню розколів в Українському Православ'ї...». Владика Олександр наголосив, що не варто випереджати події, обговорюючи конкретні моделі можливого возз'єднання. Візит Святішого може, передусім, посприяти зміні клімату в Українському Православ'ї. Єднання Церкви в Україні не може відбутися в одну мить - шлях до єдності довгий» (Церковна православна газета. - №7-8).

Україна у протистоянні Константинопольського і Московського Патріархатів займає щодо них доленосне місце. «Між Москвою і Константинополем точиться боротьба за першість у світовому Православ'ї, - відзначає Патріарх УПЦ КП Філарет. – Москва хоче посісти перше місце, як найбільша Церква. А Константинополь хоче цьому завадити. Для Московської Церкви дуже важливо, щоб Українська Церква була у складі Московського Патріархату – тоді вона одна більша за всі разом узяті. Константинопольський Патріархат – перший за честю, і ця першість ґрунтується на історії. Святі Отці, вся культура – все це пов'язане з Константинополем. Для того, щоб утриматися в такому стані, йому необхідно мати реальну силу. Ось він і намагається нині усю діаспору підпорядкувати собі – незалежно від того, чи то Російська, Українська, Румунська, Сербська чи Болгарська Церкви. Щоб усі православні Церкви, які перебувають у діаспорі, належали Константинопольському Патріархату як Вселенському. І в цьому протистоянні дуже важливу роль відіграє Українська Церква. Якщо вона буде з Москвою, то перевага буде на боці Москви. Якщо з Константинополем – перевага буде на боці Константинополя. Тому Константинопольський Патріарх і хоче, щоб Українська Церква відокремилася від Москви. Це – його мрія: послабити Російську Церкву. Тому він і бореться за Українську. Хочє її взяти собі, а коли відпустить –

невідомо.... Нам (УПЦ КП – Рел. пан.) кажуть: ви входьте до нас, а потім отримаєте Томос про автокефалію Української Церкви. Ми питаємо: коли? Відповідають: може за рік, може за п'ять, а може за десять... Тоді постає питання: а може через сто років?... Я ставив такі умови: протягом 2009 року ми повинні увійти до Константинопольського Патріархату і цього ж року вийти як автокефальна Церква» (Голос Православ'я. - №7).

33 парафії УАПЦ Тернопільської області перейшли в УПЦ Київського Патріархату. Предстоятелем новоутвореної Тернопільсько-Теребовлянської єпархії Кмівського Патріархату став висвячений в єпископи під ім'ям Павла один із парохів-перехідників отець Петро Михайлович Кравчук. Реагуючи на негативну оцінку факту прийняття в УПЦ КП парафій УАПЦ, прес-центр Київського Патріархату зауважив: «Ми засвідчуємо, що УПЦ КП не проводить якої-небудь спеціальної агітаційної роботи серед духовенства і парафій УАПЦ. Рішення про приєднання до Київського Патріархату приймаються ними цілком добровільно і без будь-якого примусу чи тиску з боку нашої Церкви» (Голос Православ'я. - №7).

Патріарх Філарет в одному із своїх інтерв'ю відзначив, що «справді, більшість нині йде до храмів, коли треба щось освятити – на Водохреще, Великдень, Трійцю, Спас... За радянських часів духовенство було непохитніше у своїх християнських ідеалах. Тоді у священники потрапляли через випробування: це – боротьба із владою, партією і комсомолом, які наполягали, щоб молода людина не йшла в священники. Нині – свобода. У духовенство інколи приходять люди не з такою міцною вірою. Йдуть по матеріальні блага, кар'єру, благополуччя. Не хочу сказати так про всіх, бо є багато ідейних священників» (Голос Православ'я. - №7).

Московська Церква прагне окупувати всі лікарні міста Києва. В кожній з них буде побудовано міні-храми цієї Церкви Московської юрисдикції. Міськрада, як заявила заст.голови КДА Ірина Кульчицька, в такий спосіб хоче одержати додаткові кошти для бюджету. Але в пресі висловлюється затурбованість не тільки тим, що Церква Російського Патріархату окупує духовний простір української столиці, а й тим, що утримання цих храмів ляже на плечі лікарень, а вони, як відомо, одержують мізер на придбання ліків і на забезпечення годування хворих. То ж під виглядом духовної опіки проглядається прагнення прилаштуватися до медичних установ. Слушно заявила одна віруюча: проводячи відспівування можливих покійників на території лікарень, батюшки тим самим негативними емоціями, пов'язаними зі смертю, будуть псувати здоров'я тим, хто прийшов в лікарню лікуватися. До того ж, в лікарнях знаходяться послідовники й інших церкви і конфесій. Для чого їм бачити те, як держава нехтує конфесійною рівністю. Церква відокремлена від держави і її храми мають розміщуватися поза державними установами (Сьогодні. – 18 березня).

В храмах Церкви Московського Патріархату ніколи і ніде не здійснюється панахида за борящими за незалежність України, виразниками української духовності. Ця Церква називає себе Українською, а українське в її діяннях

навіть за допомогою мікроскопу не відзнайдеш. Тим часом Церква Київського Патріархату згадала в його ювілейний рік В'ячеслава Чорновола. Службу у Володимирському соборі провів Патріарх Філарет. «Якби ми всі так любили Україну, як її любив В'ячеслав Чорновіл, – сказав Патріарх, – то вона не була б у такому занедбаному стані».

Приклад Московського пасхального фестивалю спонукав Церкву Московського Патріархату України провести аналогічний фестиваль в Україні. До Києва прийдуть хоріві колективи з різних областей країни. УПЦ МП взяла на себе фінансування заходу. Лунатимуть переважно твори українських композиторів. Фестиваль проводиться спільно із Київською музичною академією та іншими мистецькими закладами.

Глава Російського Православ'я Кирило приїде 27 липня на 10 днів в Україну. 28 липня він візьме участь у відзначенні дня пам'яті князя Володимира. Потім поїде до Криму, Донбасу й Західної України. Директор РІСУ Т. Антошевський передбачає зменшення в Україні розкольніцьких настроїв у зв'язку з приїздом Кирила і водночас зауважує, що в Секретаріаті Президента багато тих, хто йому симпатизує.

Примітив мислення вірян УПЦ МП вражає. Ось як описує віросповідність однієї із них – Галини Костіної із Вінниці – «Газета по-українськи» (№49). «Як почую це слово (мається на увазі слово «чорт», яке вона заміняє словом «це» - РП), то перехрещую екран телевізора. Я – православна. Десять років ходжу до храму. Нам священники радять уникати будь-яких згадувань про нечисту. Перехрещувати екран почала років п'ять тому. Так хочу огородитися від будь-якої дряні... От і дочка Марина, коли поряд, почує тільки «це». Сміється і каже: «Хрести бігом!»...Як подумаю, що повторюють про «це» противне з рожками, то стає гидко. ..Тепер, коли від людей чую це слово, їх також хрещу. Якщо незнайомі, то очима. Знайомих – правою рукою».

Предстоятель УПЦ МП митрополит Володимир (Сабодан) ображається на державу за те, що вона прагне рівновіддалено вирішувати питання буття в Україні трьох православних Церков. «Коли постає питання про повернення УПЦ церковного майна (яке має належати їй після розпаду Союзу, розкольніки тут же висловлюють свої претензіїб а нам що?). Держава тоді діє за принципом: «як би не образити філаретівців і автокефалістів: вони ж такі національні!». «А хто такі тоді найбільша Церква України і її предстоятель? – запитує митрополит. – Москалі? Нас пинають, як хотять, і в такий спосіб ображають значну частину населення і громадян України» (Русь державная. – Март).

За запрошенням УПЦ МП на десять днів в Україну їде Патріарх Московський Кирило. Про його ставлення до України і проблем Українського Православ'я ми писали в третьому числі нашого часопису. Кирило виступає за збереження Московсько-Православної колоніальної імперії і сподіватися від нього чогось доброго для України під час його візиту не приходиться. Навпаки, цей приїзд є своєрідною підтримкою тих українофобських сил, які є в УПЦ МП. Патріарх приїздить до Києва на 27 липня, це б то в переддень свята св.

Володимира. Потім він має відвідати ще Крим, Донбас і Західну Україну. В газеті «Сегодня» зазначається, що в Секретаріаті Президента є багато людей, які симпатизують Московському Патріарху. Передбачають зустріч Кирила із В.Ющенком і Ю.Тимошенко. Зрозуміло, що зустріч Московського Патріарха не матиме таких масштабів, як зустріч Вселенського Патріарха Варфоломія. Справа в тому, що він є главою однієї із 15 православних церков, до того ж Церкви, яка фактично є державною в Росії, а не Вселенським Патріархом як Варфоломій. То ж очікувати від нього на щось добре для національного відродження України не приходиться.

СВІТ ГРЕКО- І РИМО-КАТОЛИЦИЗМУ

З 2000 року в Коростишіві на Житомирщині діє чернечий дім Ордену Святого Франциска Сільського Римо-Католицької Церкви. **В 2007 році ченці виступили ініціаторами створення благодійницької організації «Молодіжний Центр Дон Баско».** Директором його є о. Віталій Кривицький. Головною метою організації є здійснення благодійницької діяльності в інтересах дітей та молоді, пропаганда ідей гуманізму й милосердя. З підростаючим поколінням працюють досвідчені педагоги, молодь, яка бажає поділитися власним досвідом із своїми ровесниками. Фінансують центр спонсори, приймаються добровільні індивідуальні пожертви. Центр, незважаючи на те, що створений людьми церковними, не є релігійною організацією і не пов'язаний з будь-якою етнічною спільнотою. Центр пропонує організацію і проведення різних урочистостей в кафе, має свою медіа-теку, вчить користуванню комп'ютером, організовує гурткову роботу за бажанням дітей, надає психолого-педагогічні консультації, займається організацією проведення канікул, допомагає дітям у підготовці до уроків, організовує спортивні змагання і перегляди кінофільмів. Тут є курси підготовки до шлюбного життя, зелена кімната. Керівництво Центру шукає форми співпраці з місцевою владою, іншими конфесіями, окрім римо-католицької (О.Пивоварський).

Часопис «Патріярхат» і газета «Нова Зоря» видрукували статті д-ра Миколи Крокоша, в яких він слушно піднімає питання латинофільства, яке все ще процвітає і проявляється передусім у літургійному житті УГКЦ. Тут і вилучення самовільне із Літургії слова «православний», і причастя віруючих на колінах, і відправа «Дуплікації» з використанням монстранцій, фактичне витіснення Вервицею Ісусової молитви та ін. «Звичайно, латинські відправи також є святими і богоугодними, але їх не можна переймати у наш, візантійський обряд, бо від цього страждає його цілісність, - наголошує М.Крокош. – Треба брати приклад з Латинської Церкви, що не переймає наших відправ у свій обряд – і правильно робить. На жаль, часто наші

священики, замість того, щоб поступово очищувати наш обряд від латинських запозичень і цим самим відновлювати первісну красу нашого обряду, йдуть на повідку у неосвічених вірних, які звикли до певних латинських відправ. Цим самим вони та єпископи, які толерують такий стан справ, прямо порушують всі приписи апостольського престолу, котрий однозначно виступає за відновлення нашої Літургії та засуджує будь-яку латинізацію. Комплекс меншовартості щодо латинського обряду століттями насаджувався у нашій Церкві. І це не наша вина, а наша біда. Адже латинізація є найбільшою перешкодою на шляху до відновлення єкуменічної свідомості єдиної української Церкви, котру єдина єдиний візантійський обряд рівноапостольного князя Володимира. Саме обрядові різниці використовуються ворогами церковної єдності для того, щоб закидати Православній Церкві-сестрі неіснуючі ересі». М. Крокош охарактеризовує як «латинофільську» газету Івано-Франківської єпархії УГКЦ «Нова Зоря», яка вже вийшла за єпархіальні межі, бо ж періодика УГКЦ практично вже гинула. Гнівна відповідь йому редактора НЗ о.Ігоря Пелехатого (№8) звучить банально, поверхово, неаргументовано, більше того – не по-християнськи. Прочитавши її, порівнюєш два можливі вектори зорієнтованості НЗ – Івано-Франківськ =Київ та Івано-Франківськ = Рим. То ж маємо ігнораж Києва, тобто всеукраїнськості. На Церкву Володимирового хрещення газета, порівнюючи із «Патріярхатом», працює мало (та й чи працює).

На відміну від Церкви християн віри євангельської, яка обстоює українськість в богослужіннях, в Церкві адвентистів сьомого дня це питання не актуалізується. Відтак громада АСД міста Кам'янець-Подільського постає в ролі наступника райкому Компартії України в оросіянні українців-подолян. Офіційно зареєстрований в Управлінні преси й інформації її часопис «Твій шлях. Твоя дорога в небо» в кожному числі має лише ці слова українською мовою. Відтак в особі адвентистів цього краю Росія має вірних лєнінців-сталінців, які за українську мову навіть ув'язнювали патріотів України. Редактори часопису, приїхавши в Україну, вірно реалізують тут політику Росії із прагнення зберегти мовну колонізацію українців. Відтак дивно звучить запевнення Церкви АСД, що вона – поза політикою. Назвати цих адвентистів вірними християнами також не можна, бо ж апостоли Ісуса йшли до народів світу з його вченням на їх рідній мові. А апостол Павло у своєму Першому посланні наголошує на тому, що слово, сказане чужою мовою, адресоване Богу, але воно йому не потрібне до тих пір, доки це слово не буде почуте людьми їх рідною мовою. «Як багато, наприклад, різних мов є на світі – і жодна з них не без значення! І коли я не знатиму значення слів, то я буду чужинцем промовцю, а промовець чужим мені».

В переддень Христового Воскресіння в багатьох громадах Греко-Католицької Церкви у західному регіоні країни були проведені Богослужіння Хресної Дороги. При цьому цьому обряду відводять ту роль відпущення гріхів, яка належить лише Богу. Прочитаймо про це в газеті

«Нова Зоря» (№9): «1.Повна відпуста стільки разів, скільки разів відправляють цілу Хресну Дорогу. 2.Іншого відпусту також повного, якщо сьомого дня, в якому відправляють цю духовну вправу Хресної Дороги, приймуть Святе Причастя. 3.Крім цього, повного відпусту раз у місяць, якщо десять разів відправили Хресну Дорогу і хоч раз прийняли Святе Причастя» і т.д. Хресна Дорога виражає собою співстраждання із Христом. Але, як відомо, це є не виявом Східного обряду християнства, а латинства в ньому, бо ж якщо католики вшановують стражденного Ісуса Христа, то православні – Воскреслого Христа, який «смертю смерть поправ». Страждання – це була місія Христа, а відтак не оплакувати його треба, а славити, що й роблять православні. Греко-католики потихеньку сповзають із однієї із часточок своєї назви, тобто «греко-». «Греко» у слово поєднанні «греко-католицька» - це не ознака належності до «грецького» (при його територіальному розумінні), а засвідчення «східності» Церкви, її православності. Відтак утвердження в обрядовому житті УГКЦ «хресних доріг» засвідчує процес златинщення Церкви. Він виявляється не тільки в цьому.

Греко-католицька Церква з метою одержання додаткових коштів для будівництва Патріаршого Собору Воскресіння Христового в Києві вирішила провести в Великодні дні концерти класичної музики «З вірою і любов'ю». Концерти відбудуться у Львові, Тернополі, Одесі, Києві та Івано-Франківську. В концертах візьмуть участь зірки світової оперної сцени. Тематика концертів покликана орієнтувати українське суспільство на високі духовні здобутки. Глава УГКЦ кардинал Любомир Гузар наголосив, що через концерти класичної музики має відбутися не простот збір коштів на храм. Це є чудова нагода для духовного та естетичного піднесення.

Виховані на греко-католицьких традиціях (бо ж Церква ця вже навчає християнській моралі практично у всіх школах Галичини) **молоді жінки, які мали статеві зв'язки із корумпованим суддею Зваричем**, нині бояться розголосу своїх імен, бо ж, бачите, як одна з таких заявила, чоловік її зарубає, а інша – сорому не набере, не уникнеш чорної плями на сім'ю. При цьому ці повії не боялися гніву Господнього, коли йшли на коєння гріха. Вони не захотіли навіть сповідатися перед священиком за скоєне. Ось це є наочні результати введення до шкільних програм християнської етики. Адже згідно християнського кодексу моралі скоєний гріх можна нівелювати пролстою сповіддю, а відтак нічого страшного в тому, що ти в чомусь згрішив, немає. Грух твій до страшного суду «не доживе», бо ж розповівши про нього під час сповіді, ти вже його позбуваєшся. Ось і грішать, повіями стають... Як бачимо, гнастирливість християнських церков із введенням до навчальних програм шкіль християнської етики часто завершується пшиком. Бо ж моральність людини виховується не годинами з етики у школах. Треба міняти умови життя людей, актуалізувати роль сім'ї і громадської думки в формуванні моральності. До того ж, Ігор Зварич, як це засвідчують інформації з його села, поставав тут правовірним греко-католиком. Давай грошу Церкві і твої гріхи вже в такий спосіб будуть прощені. Але моральність людини вимірюється не

пожертвами на Церкву чи прослуханими уроками з християнської етики, не страхом можливого десь і колись покарання під час якогось там «страшного суду», а її совістю – внутрішнім самоконтролем за своєю поведінкою. То ж, як засвідчують кадри сексуальних збочень судового процесу над Зваричем, залякування пекельними покараннями вже не спрацьовують. Все менше залишається тих, хто думає про таке своє майбуття. Люди живуть сьогоднішнім днем...

З Івано-Франківська почалася по Україні духовна подорож мощів святого отця Пію. Сюди їх доставили із італійського містечка Сан-Джованні Ротондо. Пію – відомий у католицькому світі монах-містик і чудотворець. 16 червня 2002 року до лику святих його відніс папа Іван Павло II. Мощі Пію побувають в Києві, Львові, Одесі й деяких інших містах країни.

В колишньому концтаборі Майданек 25 березня відкрито гранітний обеліск із словами греко-католицького священика Омеляна Ковача, який за рятування людей із підпаленої фашистами синагоги був відправлений в цей табір на ув'язнення і нібито тут був спалений з іншими. Оскільки за статутом музею «Концтабір Майданек» вшановувати на його території якимись пам'ятниками чи стелами окремих осіб не можна (тут загинуло 78 тисяч), то на вибудованому обеліску викарбували рядки отця Омеляна до рідних: «Тут я бачу Бога – Бога, який однаковий для всіх нас, незалежно від наших релігійних відмінностей».

ЖИТТЯ ПРОТЕСТАНТІВ

Викрадено із машини прямо у дворі його помешкання в селі Крюковщина, що на Київщині, члена церкви «Філадельфія» з об'єднання християн віри євангельської-п'ятидесятників Віктора Федоріва. Він є генеральним директором великої промислової компанії з реалізації металопрокату «ФІКО», володів 99,5% акцій цього підприємства, оціненого на 55 млн гривень. Викрадення відбулося увечері, коли В.Федорів, повернувшись із богослужіння (туди він їхав о 17.20) ставив своє авто в гараж. «Злодії» не вимагають викуп за викраденого, скоріше викрадення відбулося з метою вбивства.

На засіданні спеціалізованої ради Д 26.161.03 26 квітня **відбувся захист докторантом Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ М.М. Черенковим докторської дисертації «Європейська реформація та український євангельський протестантизм: ідентичність віросповідних засад, особливості соціокультурних трансформацій».** Наукова новизна дослідження полягає у концептуалізації українського євангельського протестантизму як нового соціально-релігійного явища в контексті історичних, культурних та богословських зв'язків з парадигмою європейської Реформації, які є специфічними, а саме: цілісний інтертекст Ренесансу і Реформації, який став

основою формування протестантизму як складової новоєвропейської цивілізації, в українському євангельському протестантизмі був фрагментований, відтак євангельські церкви України, будучи типологічно близькі західним модерністським церковним рухам, демократичним формам церковної організації, ліберальним і плюралістичним принципам соціальних відносин, зберігають критичну відстороненість від західного протестантизму і, навпаки, маючи певну культурну сумісність з православною традицією, акцентують і сутнісні відмінності, висхідні до парадигматики європейської Реформації. У незалежній Україні євангельський протестантизм отримав сильний реформаційний імпульс ззовні, демократичні трансформації суспільства відкривають для нього можливості свідомої соціалізації та соціокультурної ідентифікації, що сприятиме формуванню нового суспільного образу.

ХАРИЗМАТИ УКРАЇНИ

Старший пастор Церкви «Посольство Боже» Сандей Аделаджа схвально відгукнувся про чорношкірого Президента США Барака Обаму: «Ми направили запрошення йому на відзначення 15-ліття нашої Церкви, реакції ніякої. Але я радий від того, що після довгих років пригнічення чорношкірих мій собрат і я змогли досягнути таких вершин. Єдине, в чому я не підтримую Обаму, то в його лояльності щодо одностатевих шлюбів і абортів».

В Палаці спорту в Києві 2-5 квітня Церква «Посольство Боже» відзначала своє 15-річчя. Серед гостей помітних постатей в перший день святкування не було. Навіть Черновецького не було на ювілей, бо ж він в ці дні знаходився в Ізраїлі, де, як свідчить преса, його зафіксували в компанії з якоюсь молододою жінкою. Урочистіть вели дві особи, одягнуті в український одяг. Прозвучав Гімн України у сольному виконанні. Донька Ніни Матвієхнко виконала пісню «Ой роде наш красний». Виконувалися українські пісні і танки, на екрані змінювалися українські краєвиди пом'ятками української історії і культури. Біля сцени постійно проносили чотири українські прапори, п'ятий тримав в одній руці, махаючи ним, головний пастор Церкви Сандей Аделаджа. Хор, який нараховував до двохсот осіб, скоріше підспівував солістам, які співали пісні релігійного змісту українською і російською мовами. На екрані слова їх подавалися англійською. В буклеті про «Посольство Боже» сказано, що воно має своїх послідовників нині в багатьох країнах, є найбільшою харизматичною Церквою Європи. В Україні Посольство має свої громади в понад 400 населених пунктах. В фойє було організовано торгівлю книгами релігійного змісту, переважно видруками Сандея Аделаджи російською, англійською та українською мовами. Аделаджа уже видруквав десь 80 своїх книг.

На відзначення ювілею, який проголошувався подією міжнародного масштабу, очікувалося прибуття до 25 тисяч осіб, але в Палаці спорту їх було 3-4 тисячі. Запрошували Барака Обаму, Віктора Ющенка, Юлію Тимошенко. Навіть Черновецький, якого розглядають як близького друга Сандея, прислав до Палацу тільки корзину квітів. При цьому він зазначив, що «Аделаджа – жертва політичних репресій. Це – дуже порядна людина. До того часу, доки я буду дихати, я буду захищати всіх чорношкірих, японців, китайців – кого завгодно, всіх, хто несе в Україну мир та спокій». Святкування нагадувало бенефіс Сандея Аделаджи. Зі сцени три дні звучали оди на честь пастора, а сам він кожний свій виступ починав із заяви, що він непричетний до «Кінгз Кепітал». «Мене підставили, - заявляв Аделаджа. – Я збороняю вам слухати звинувачення їд на мою адресу». За три дні за аренду Палацу спорту «Посольство» витратило десь 240 тисяч грн. Прийшлося оплачувати додатково ще прокат відеотехніки, обладнання, плазменні екрани, деор зали та ін. Прийшлося оплачувати проїзд і розселення гостей. А вони були не тільки з різних міст України, а й із Росії, Білорусі, Нігерії, США, Німеччини і навіть Латинської Америки. Загальні суму витрат на все з організації і проведення ювілейних урочистостей оцінюють десь до 3 млн доларів. При цьому в пресі звучить застереження, що ці кошти можна було б використати для покриття витрат тих 1,5 тис. осіб, які постраждали, вклавши в «Кінгз Кепітал» 700 млн грн.

Начальник із розслідування особливо важливих справ Головного слідчого управління МВС Віталій Мехед заявив, що майно пастора Церкви «Посольство Боже» Сандея Аделаджи і самої Церкви може бути арештоване у зв'язку із розслідуванням причетності його до афери «Кінгз Кепітал». «У нас є список Церков, пастори яких підпорядковані Сандею Аделаджи, - заявив В.Мехед. – І в цих філіалах «Посольства» агітували вкладати гроші в компанію. А більшість філіалів «Кінгз Кепітал» розміщувалися саме в тих населених пунктах, де діяло «Посольство Боже». Хоч Сандея Аделаджу й звинувачують в його агітації за банк, аслек інших аргументів звинувачувачі не мають, зокрема щодо того, що пастор причетний до викрадання коштів вкладчиків. Більше того, у самого Аделаджи є записи його проповідей, в яких він радить, перш ніж нести гроші до банку, добре продумати й зважити свої бажання, добре перевіряти документи фінустанов. В Церкві, як це наголошує її сайт, моляться за «анулювання незаконних справ проти пастора Сандея», які тут розглядають як «замовлення сильних світу цього», яким Церква «перейшла дорогу». Правда, при цьому не сказано нічого про тих, хто є персонально «сильними світу цього». Ще одне. Сфера релігійного життя – інтимна сфера. В неї можна втручатися і гучногolosно оприлюднювати щось лише при наявності правового засвідчення фактів. На певний час слід дотримуватися таємниці судового процесу. А відтак протизаконно по сторінках преси пішла гуляти інформація про махінації Церкви «Посольство Боже» до того, як це засвідчить це суд.

Одна із парафіянок Церкви «Посольство Боже» («Газета по-киевски» від 19 березня не називає її прізвище) **визнає, що Сандей говорив, що «Бандурченко – християнин, тому його компанії можна довіряти.** Після скандалу багато вірян пішли із Церкви. Таким, як я, пастор навіть не запропонував допомогу. Хоч кошти у Церкви нагромадженні великі. Ні для кого не секрет, що Аделаджа – дуже багата людина. Декілька квартир в Києві, шикарний будинок в Ірпіні. Він сам і його дружина Босе надто вишукано одягаються. Гадаю, що вони могли б запропонувати матеріальну допомогу віруючим... Все, що зробив для нас пастор, то це організував антикризовий комітет при церкві, який ще нічим нікому не допоміг. Ще багато хто із парафіян хотіли б знати, де ті гроші, які здавали на будівництво церкви. Збирають їх вже декілька років, але церкву так і не почали будувати... Хотілося б із пастором поговорити про все це, але щоб потрапити до нього на прийом, треба записуватися і ждати ледь не півроку».

Академік, почесний доктор богословія, як іменують Сандея Аделаджу у створеній ним Церкві «Посольство Боже», заснував нібито на основі слова, одержаного від Бога, Духовну академію – інститут Ісуса Навіна. Мета його – підготовка місіонерів і священнослужителів. Термін навчання в Інституті – від року (стаціонар) до півтора (заочно). Вже навчалося в Інституті біля двох тисяч осіб з різних країн – України, Росії, Білорусі, Молдови, Польщі, Америки, Ізраїлю, Казахстану, Естонії, Узбекистану, Швеції, Голландії, Німеччини, Таджикистану. Інститут має свої заочні відділення в Україні, Росії, Білорусії та США.

Пастор Церкви «ранкова Зірка» Костянтин Шаповалов є автором низки книг, які щосуботи можна купити під час богослужінь Церкви. Вельми оригінально виявилася його праця «Антисемітизм в християнстві»(К., 2007), в якій розглядається питання про ставлення християн до євреїв. Насамперед пастор доводить, що весь народ Ізраїлю є народом Божим, злословити його не можна, оскільки, як зауважує автор, сам Бог сказав, що «злословлячих тебе прокляну», а відтак євреї знаходяться у Бога під постійним захистом. Наголосивши, що, за Біблією, «благословляться в тобі (=в єврейському народі) всі племена земні», К.Шаповалов вишукує у «священному писанні» слова, що «спасіння - від іудеїв»(Ів. 4:22). «Так говорить нам Біблія, Писання. Ким був Ісус? Іудеєм. Із якого народу він був? Із єврейського!... Тому тільки через євреїв благословляться всі народи землі. Тільки через євреїв. Тільки через єврея Ісуса Христа кожний може бути благословеним». Далі пастор засуджує тих, хто піддає євреїв анафемі за те, що вони розіп'яли Ісуса. «Який абсурд! – наголошує він. – Адже це був план Божий, щоб Ісус Христос був розіп'ятий. Та й де б ми були сьогодні з вами, якщо б євреї разом із римлянами не розіп'яли Христа? Тому слава Богу, що євреї розіп'яли Ісуса. Дуже добре, що євреї виконали цю функцію... Це був план Божий!». Не станемо далі переповідати текст книги, яка далі говорить про необхідність вдячності людей Землі євреям за те, що вони поступилися християнам своїм місцем біля Бога.

Християнська Церква «Дім Слави Божої» застерігає молодь від слідування такому різновиду молодіжної культури як Емо, що з'явилася в США у 80-х роках м.ст. Умо групи вже з'явилися в Чернівцях. Їх відрізняє за подібністю зачіски, чорними підмальовками очей, порізах на зап'ястях і частому вживанню алкоголю. Церква не лише застерігає молодь від цієї « нової культури», а й поширила Пам'ятку батькам з приводу того, як відвернути свою дитину від Емо (Дім Слави Божої. - №4).

МУСУЛЬМАНИ В УКРАЇНІ

Українські археологи знайшли в Запорізькій області на березі річки Конки давнє місто із великими будинками і мечетями. Місто це ще з часів Золотої Орди. Знахідка засвідчує, що декілька століть тому недалеко від нинішнього Запоріжжя було мусульманське золотоординське місто-сад – з мінаретами, мечетями. В архівах історики знайшли згадку про це місто XVII століття. В Російських джерелах його називали «Кінські води», в арабських – «Мертве місто». А ось італійці його називають «Містом семи мечетей».

Фатіма, яка брала участь у святкуванні дня народження Мухаммеда в ресторані одного із готелів Києва, розповіла, як мусульмани відзначають це свято: «Для нас всіх день народження пророка Мухаммеда – привід для зустрічі. Ми запрошуємо гостей і самі ходимо у гості. Накриваємо столи. Блюда бувають різноманітні. Як правило, то це плов і східні солодощі. В цей день ми даруємо одне одному подарунки: духи, одяг, чотки, прикраси та інше» (Сьогодні. – 20 березня).

Ще в 2002 році було схвалено проект архітектора Олександра Комаровського Ісламського комплексу. Але за ці роки було збудовано лише діючу нині мечеть. Не збудовано Велику залу мечеті, корпус ДУМУ і медресе, мінарет. Духовне Управління мусульман України передбачає завершення будівництва усього комплексу за рік-півтора, але при наявності коштів. 13 квітня було закладено фундамент під фінарет. Мінарет на 7 метрів буде перевищувати діючу мечеть, тобто мати висоту понад 25 метрів. Цей мінарет скоріше буде просто елементом комплексу, бо ж будівля не буде використовуватися за прямим призначенням – для запрошення на молитву муедзином.

Українки, які, одружившись на арабі-мусульманину і виїздять в їх країни, не допускають, щоб в сім'ї було багатоженство. Як заявила колишня харків'янка Наташа, яка виїхала в Гази, - тут вже залежить від того, як хто себе поставить. В арабів, які взяли наших дівчаток в дружини, у них, за домовленістю, має бути лише одна супруга. Але є такі дівчатка, які обарабуються, тобто стають арабськими жінками. Тоді у них навіть арабські думки з'являються. А є такі, які відчувають себе тут, як на Батьківщині. Я не ношу хіджаб, ніколи не надівала паранджу, хожу навіть в штанах, але, зрозуміло, не в короткій юбочці. А свинину, заборонену Кораном, не можу приготувати, тому що її тут просто немає. Та й не хочеться, бо ж відвикла».

Влада Криму при вирішенні питання виділення землі під будівництво культових споруд перевагу віддає переважно одній конфесії – Церкві Московського Патріархату. «Вирішення цього питання, - як зазначив заст.голови Рескомітету у справах релігій АРК А.Булатов, - залишається у руках заангажованих політиків, зокрема депутатів міської ради. Які релігію прагнуть використати в політичних цілях». Саме тому вже протягом 8 років не знаходить свого вирішення питання виділення земельної ділянки в Сімферополі під соборну мечеть (Голос Крима. – 27 березня).

Зустріч представників трьох мусульманських спільнот України - Духовного Управління мусульман Криму, Релігійного управління незалежних мусульманських громад «Київський муфтіят» та Духовного Управління мусульман України «Умма» - **завершилася підписанням «Положення про раду представників духовних управлінь і центрів мусульман України при Держкомнацрелігій».** Рада є добровільним представницьким, консультативним органом мусульман України, метою якої є: сприяння розвитку мусульманської умми, як загальноукраїнському, так і регіональному єднанню мусульманських громад країни; зміцненню взаєморозуміння і взаємоповазі між всіма мусульманськими організаціями України; координація взаємодії й діалогу між духовними управліннями і центрами мусульман з органами державної влади. Очолювати Раду будуть по чергово керівники мусульманських духовних центрів, які ввійшли до неї. На поточний рік одностайно головою ради обрано муфтія МУМК Еміралі Аблаєва. Як бачимо, до Ради не ввійшли ДУМУ і ДЦМУ.

НАЦІОНАЛЬНІ РЕЛІГІЇ

Під штукатуркою одного із будинків в Євпаторії при ремонті його фасаду виявили вхід в підземний караїмський храм – кенасу. Орнамент знахідки повторює оздоблення діючої в Євпаторії Соборної кенаси. Гадають, що нова євпаторійська кенаса – ровесниця Ханської мечеті, збудованої в ХУІ столітті. В будинку нині проживає 8 сімей, що постає перепоною для його обстеження. До того ж невідомо, як розміщувалася будівля храму, бо ж плани міста до ХУІІІ століття відсутні.

Маленькому народу – кримським караїмам постійно приходится відбиватися від євреїв, які безпідставно і подеколи нахрапно прагнуть асимілювати його, перебрати собі їх святині, розпоряджатися ними за своїми прихотями. Прийшло повідомлення, що на якійсь безцеремонній підставі директор Міжнародного центру єврейської освіти і польових досліджень Артем Марчук з Москви при підтримці Єврейського Агентства та Євроазійського єврейського конгресу та інших єврейських організацій раптом надумав в липні здійснити чергову (уже раз прийшлося відбивати нахабство цього гробокопателя) експедицію до караїмських святинь Криму. По-перше, виникає питання, на якій підставі раптом чужоземці з Росії мають

господарювати на теренах незалежної України без офіційного дозволу і згоди на археологічні розкопки іноземних експедицій на її території української влади, зокрема інституції із збереження пам'яток історії і культури. По-друге, яке відношення мають єврейські організації до святинь караїмів, які є самостійним історичним етносом і лише вони мають право на вирішення долі своїх святинь. Той факт, що караїми вшановують Старий Завіт Біблії не робить їх іудеями, бо ж якщо слідувати цій логіці, то тоді слід всі ті етноси, які сповідують християнство, також віднести до іудеїв (бо ж вони також сприймають як свою Священну книгу Старий Завіт) і господарювати по їхніх святинях в пошуках зрозуміло чого. По-третє, Бахчисарайський державний історико-культурний заповідник разом із Всеукраїнською Асоціацією «Кримкарайлар» проводять нині інвентаризацію караїмського кладовища Балта Тіймез (це біля 7 тисяч пам'ятників) і чужинцям щось там робити нічого. По-четверте, перш ніж організувати якісь експедиції на терени іншого народу, у даному випадку караїмів, треба одержати дозвіл від його організованої спільноти на свої діяння в її законних володіннях, а не вдаватися до дій, подібним фашистським загарбанням. Тут аж ніяк не може бути використаний імперський принцип: «Всё, что мною пройдено, всё вокруг моё». Чому б названій вище експедиції не поїхати до Ізраїлю й копати там ще невивчену цілину з історії іудаїзму? Біда в тому, що єврейська спільнота ніяк не може усвідомити, що караїми мають тюркське коріння, а відтак потрібно залишити їх у спокої і не провокувати щороку конфліктні ситуації (А.Колодний).

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ УКРАЇНИ

Під патронатом Далай-лами в Києві діє Тибетський медичний центр. Прийом пацієнтів проводить професор Інституту Тибетської медицини і астрології доктор тибетської медицини Сонам Джорджі. Центр обіцяє допомогу тим, хто безрезультатно лікувався в інших мед установах.

МІСТИКА

В астрологічну дурню в Україні мало хто вірить, хоч майже всі газети переповнені їхніми побрехеньками і порадами. Газета «Експрес» видрукувала низку інтерв'ю з різними відомими людьми з приводу астрології. Загалом всі вони висловилися негативно щодо астрологічних прогнозів. Співак Є.Фокін зауважив, що «якби я вірив усім астрологічним прогнозам, то почувався б не людиною, а якимсь роботом. Я вважаю, що 90% усіх гороскопів – це брехня. Самі ж люди їх придумують і вірять в них». Таїсія

Повалій читає свої прогнози, але діє всупереч їм. Телеведучий Ігор Кондратюк каже, що йому «дуже цікаво читати різноманітні дослідження, але щоб я свято вірив в них, то це не про мене». Співачка О.Вінницька пише, що не вірить астрологам, «бо впевнена, що люди самі спроможні керувати своєю долею... Гороскопів не читаю, бо віддавати в руки зірок свою долю – неправильно!» (Експрес. – 20-21 березня).

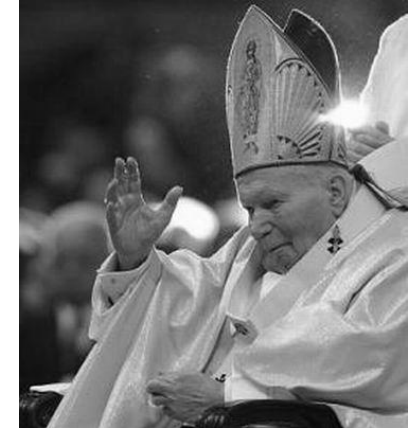
Містика гуляє по сторінках української преси. Ми вже писали, що в цьому відзначається львівська газета «Високий замок», яка майже в кожному числі друкує по 2-3 реклами різних ворожбитів і цілителів, орієнтованих бажанням потрусити гаманці довірливим до обману. А в Києві в кожній поштовій скриньці щотижня безоплатно з'являється рекламна газета «Місто». То ж серед її меню останнього тижня якась «найвідоміша ясновидиця й віщунка панна Оляна», «біоенергоінфотерапевт з проведення індивідуальних лікувальних сеансів» Ігор Рао, віщунка і ворожка з унікальним даром повернення радості до життя Наталія Василівна, сербська провидиця і віщунка Світлана, потомственна провидиця і віщунка матушка Надія із Єрусалиму і зрештою «з Божою допомогою лікувальниця Віолетта». Разом – шість. Всі вони в своїй діяльності постають як багатостаночники, бо ж що тільки не обіцяють – пророкують долю, знімають порчу, позбавляють від безшлюбності, гарантують успіх у бізнесі, позбавлення від невдач, алкогольної залежності й наркоманії, виліковують майже від всіх болячок.... У деякого з них ціна прийому не зазначена, а дехто заманює «дешевкой» - від 20 до 50 гривень. Правда, в рекламі не сказано, скільки разів треба буде ходити на прийоми до цих віщунів-цілителів, а відтак у скільки гривень обійдеться довіра до них і яка гарантія того, що гроші не будуть «викинуті на вітер». Бо ж сам бачив, як одна із таких порчу збирала на яйце, яке потім розбивала і змістило виливала у стакан з водою, засвідчуючи по розповзанню змістимого у воді ефективність своєї «праці». Коли ж без неї проробляли з яйцем те ж саме, то картина поведінки у воді розбитого «безпорчевого яйця» була така ж.

Бум містики в Україні нині такий, як і в 90-х роках м.ст. Як засвідчила одна із гадалок, нині більше питають про фінанси і роботу, а також про здоров'я. Хоч попит на гадалок зростає, але ціни за «роботу» вони не піднімають. Молодь нині переважно цікавлять питання вибору професії, яка б відповідала їх здатності і приносила в наступному успіх. Містичний бум нині виявляється і в тому, що майже щодня у своєму поштовому ящику кияни виявляють запрошення до якоїсь із віщунь. Збільшилася кількість гадалок, які хапають із своїми пропозиціями вас просто на вулицях і в парках. Міліція дивиться на цей бізнес поки що з байдужістю.

РЕЛІГІЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

РЕЛІГІЯ І СВІТ

Покійний Папа Іван Павло II покаявся за інквізицію, за насильне навернення у християнство аборигенів Океанії, не заперечував проти поширення інтернету. У 1996 році Папа сказав, що «**еволюція – це більше ніж гіпотеза**». Проте після смерті Івана Павла II потепління між наукою і релігією, яке з'явилося завдяки йому, почало відходити в минуле. Новий папа Бенедикт XVI виявився більш консервативним у своїх переконаннях. Невдовзі він виступив за підтримку креаціонізму, тобто ідеї Божого творіння. «Будь-яка теорія, яка

заперечує участь Вищого розуму у творення життя, - заявив близький соратник Папи кардинал Крістоф Шенборн, - це чиста ідеологія, а не наука». Проте в переддень 200-ліття від дня народження Ч.Дарвіна Католицька Церква знову пом'янула свою позицію. В офіційній газеті Ватикану з'явилася стаття, в якій наголошувалося на повній підтримці Церквою теорії еволюції і схвалювалися американські суди, які оголосили креаціонізм ненауковою теорією. «**Еволюції є місце в християнській теології, а ідеї Дарвіна не суперечать християнському віровченню**», - говорилося в статті. Доктрина Божественного творіння розглядалася в ній лише як «культурний феномен» і не більше. В 2007 році Парламентська Асамблея Ради Європи прийняла спеціальну резолюцію, якою заборонялося впровадження в шкільні програми курсу креаціонізму, бо ж «креаціонізм не може претендувати на те, щоб називатися науковою дисципліною». Як американське, так і російське правосуддя неодноразово відкидало спроби утвердити викладання креаціонізму в школах на рівних правах із дарвінізмом. Останній визнає, що людина з'явилася не внаслідок творіння її Богом, а внаслідок еволюції, ключовим елементом якої є природний відбір. Директор київського Інституту святого Томи Аквінського Адам Добжинський зауважив, що Святе Писання покликане оповідати про духовне, а не підміняти підручники з біології, геології чи астрології».

Єрусалимський археолог Шимон Гібон, який є одним із найавторитетніших археологів світу, довів, що та «**Via Долороза**» (Хресна Дорога), якою вже

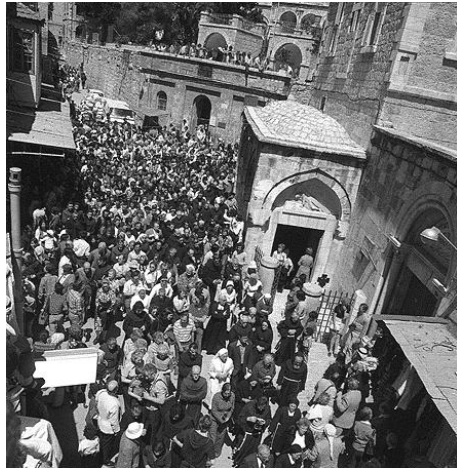
століттями водять паломників в Єрусалимі, не є дійсною передсмертною

дорогою Ісуса Христа. «Із середньовічних часів християни вважали, що преторій – початкова точка шляху, згадана в Євангеліє як місце суду над Ісусом, була фортеця Антонія, що на півночі Єрусалиму. Однак насправді для таких припущень немає ніякого історичного підґрунтя... У середні віки Церква без жодних аргументів накреслила приблизно путь Ісуса для того, аби християни мали змогу приїхати сюди на паломництво. В такий спосіб цей шлях закріпився у свідомості людей... Археологічні дослідження доводять, що місце суду - насправді за 900 метрів від фортеці Антонія. Там сьогодні є залишки великого мощеного подвір'я суду на південному сході Єрусалима, південніше від воріт Джаффа... До речі. Збереглися залишки зовнішніх і внутрішніх воріт. Останні вели до бараків, де, найімовірніше, тримали Ісуса перед судом. На цьому відкритому подвір'ї й височіла двометрова платформа, яка є описаною в Євангелії від Івана. Там сказано, що суд відбувався на вимощеному бруківкою подвір'ї, на кам'яному підвищенні. Саме те, що ми маємо тут. Таким чином, сьогодні Хресна Дорога має починатися у Вірменській частині, оминати Оттоманську стіну Старого міста, потім проходити повз вежу Давида та воріт Джаффа та прямувати до Храму Гробу Господнього.

аби християни мали змогу приїхати сюди на паломництво. В такий спосіб цей шлях закріпився у свідомості людей... Археологічні дослідження доводять, що місце суду - насправді за 900 метрів від фортеці Антонія. Там сьогодні є залишки великого мощеного подвір'я суду на південному сході Єрусалима, південніше від воріт Джаффа... До речі. Збереглися залишки зовнішніх і внутрішніх воріт. Останні вели до бараків, де, найімовірніше, тримали Ісуса перед судом. На цьому відкритому подвір'ї й височіла двометрова платформа, яка є описаною в Євангелії від Івана. Там сказано, що суд відбувався на вимощеному бруківкою подвір'ї, на кам'яному підвищенні. Саме те, що ми маємо тут. Таким чином, сьогодні Хресна Дорога має починатися у Вірменській частині, оминати Оттоманську стіну Старого міста, потім проходити повз вежу Давида та воріт Джаффа та прямувати до Храму Гробу Господнього.

Ті ж, хто приїжджає відвідати Голгофу чи Гріб Ісуса, також прямують не туди. Теперішнє місце розп'яття є надто вузьким для того, щоб там помістити навіть один хрест, не кажучи про тих двох злодіїв, яких розп'яли поруч із Христом. Однак, якщо відійти на 20 метрів убік – до руїн Церкви Мучеників, без зайвих пояснень стає зрозумілим, що саме це і є те саме місце». Але та дорога, якою нині ходять паломники, склалася так давно, що віруючі і Церква навряд чи захочуть її змінювати.

Вашингтон пропонує сотні громад 12-ти християнських конфесій і деномінацій для вибору однієї з них Президентом США Бараком Обамою. Пропозиції надійшли від президента протестантської «Об'єднаної церкви Христа», методистської Церкви. Проте Обама не спішить із вибором. По-перше, із-за надто щільного його робочого календаря, що полишає його можливості відвідування Церкви; по-друге, потрібн Обамі розібратися і в своєму конфесійному минулому, бо ж він залишив Церкву тринітаріїв, яку відвідував протягом 20 років, із-за того, що її пастор Ієремія Райту виявляв «чорношкірий націоналізм».

Нині говорять про десь 50 кінофільмів, головним героєм яких був Спаситель. Проте їх даленко більше і в різних жанрах. Є навіть комедія «Життя Братана», низка мультиків. Перший фільм про Ісуса Христа зняв у 1927 році Сесіль Деміль. Називався він «Цар царів». У нас першим фільмом для масового глядача був фільм «Ісус» (за Євангелією від Луки) Джона Хеймана, який вийшов на екран з дозволу Михайла Горбачова у 1979 році. Нашуміла у восьмидесятих роках рок-опера Ендрю Ллойд Уеббера «Ісус Христас – суперзірка». В 2004 році з'явилося контroversійне кіно «Страсті Христа». Багато шуму викликав також показаний в Каннах фільм «Колір хреста» Жан-Клода Ламари. Картина розповідає про останні 48 годин життя Спасителя. Він у фільмі – чорношкірий.

Більшість росіян не приймає беззастережно біблійне вчення про творіння людини Богом (37%), кожний п'ятий приймає при цьому еволюційну теорію. Лише 23% опитаних віддали функцію творіння людини Богові. 3% заявило, що людина на Землі з'явилася внаслідок відвідування її прибульцями.

По-різному відзначають великодні дні в різних країнах. Данило Моринець, який був на заробітках у деяких із них, розповідає. На Страсну п'ятницю італійці зодягаються у білі сорочки, чорні штани й довгі піджаки. Йдуть великою групою до Ватикану, несуть ікони. Співають такими голосами, що мороз по шкірі йде. На Великдень на площі Петра чекають благословення. Там частують коржиками – на

нашу паску, ясно, не схожі, на смак – як перетертий мигдаль із цукром. У Франції до Великодня випікають шоколадні фігурки тварин, персонажів мультиків. У неділю на центральній площі Парижа безкоштовно наливають вина. У США Пасха як у кіно: вишиті серветочки, вінки із квітів та яєць на столі. Але в гості нікого не запрошуюють, навіть сусідів – аби не витратитися. В Ізраїлі на Пасху найбільше вражає тиша. Натопв йде до Голгофи всю ніч. В оливковому

саду, де молився Ісус, з невеликих фонтанів поміж старих дерев п'ють воду. А коли доходить до святого місця на вершині – всі замовкають (Газета по-українськи. – 17 квітня).

Верховна Рада України має розглянути проект Закону про внесення змін в Кримінально-процесуальний кодекс щодо дотримання таємниці сповіді. Законопроект пропонується доповнити статтю 69 Кодексу пунктом про те, що священнослужителі не можуть бути допитані як свідки з приводу інформації, одержаних ними під час сповіді. Нині діюче законодавство не вивільняє священнослужителя від обов'язку берегти таємницю сповіді особами, які довірили їм певну інформацію. Більше того, стаття 60 Кодексу сформульована так, що вона утримує небезпеку зловживань під час допиту священників як свідків з метою одержання від них інформації, які довірливо були їм сказані під час сповіді.

Великобританія є однією із найменш релігійних країн. Під час соціологічного опитування лише 12% британців віднесли себе до якоїсь Церкви (у Франції – 52%). Більшість британців вірять в якогось абстрактного Бога і якщо відносять себе до християн, то не дотримуються християнських традицій. «Туманна, абстрактна віра є підготовчою сходинкою до безбожжя, - вважає доктор Девід Воас із Манчестерського університету. – Сьогодні дорослі люди покищо пам'ятають про Церкву як кращі хвилини свого дитинства і все ще ставляться до християнства із ностальгією і любов'ю. Проте вони не передають цю любов наступному поколінню, а відтак є небезпека, що віра скоро зникне. На сьогодні до Церкви себе відносять переважно представники старшого покоління» (Християнський мир. - №13). Найбільше британське видавництво «Oxford University Press», яке видруковує словники, енциклопедії та підручники, «відредагувало фундаментальний словник англійської мови для молоді, викинувши звідти десятки слів християнської лексики, зокрема, Бог, церква, гріх, Трійця, єпископ, святий та ін.. «Сьогодні ми живемо у мульти культурному суспільстві, - пояснило свою політику видавництво. – Світ змінився, люди не вірять більше в Бога і не відвідують церкву. Молодь також змінилася – вона живе у світі науки і техніки, а не духа» (Християнський мир.-№3).

Ортодоксальні ізраїльтяни вороже ставляться до християнства у своїй країні. Вони (95% опитаних) проти того, щоб християнські громади мали право купувати землю для будівництва храмів. Половина з них не приймає думку, що Єрусалим – центр християнства. 52% заявило, що вони не мають дружніх відносин з християнами. 83% ортодоксів жодного разу не були в християнському храмі, 78% розглядають християн як ідолопоклонників, 60% турбують ті християни, які носять хрестики. Що є характерним, то це менша толерантність щодо християн у євреїв у віці до 30 років (Християнський мир. - №13).

У своєму пасхальному посланні **Патріарх РПЦ МП Кирило** постає як глава саме **російського** православ'я. Ось його слова: «Хотелось бы обратиться к молодёжи, которой подлежит широкое поле трудов, дерзаний и свершений.

Вам предстоит созидать своими усилиями будущее **нашего народа** и нашей Церкви».

Російська Православна Церква все більше стає державною. Так, «Православная газета» (№9) інформує: «Новый губернатор Орловской области приступил к своим обязанностям после благодарственного молебна»; «Алексей Гордеев перед утверждением на пост губернатора Воронежской области поклонился мощам святителя Митрофана»; «В патриарших палатах в Московском Кремле состоялась встреча Президента РФ Д.А.Медведева со Святейшим Патриархом Московским и всея Руси Кириллом и лауреатами премии Международного фонда единства православных народов». «Святейший Патриарх Кирилл принял участие в совместном заседании Президиума Государственного Совета России и Совета по взаимодействию с религиозными объединениями при Президенте РФ».

Президент Ірану Махмуд Ахмадінежад заявив: «Я хочу зупинити християнство. Я збираюся його викоринити повністю». Президент міжнародної християнської організації «International Christian Concern». Джеф Кінг заявив, що знає, чому Іран вдається до таких дій. Президент бачить, що молодь тікає з ісламу і не знає, що щодо неї вдіяти. Іранських християн арештовують, б'ють, піддають тортурам. Парламент готує закон, згідно якого ті з мусульман, хто прийняв християнство, матимуть пожиттєве ув'язнення. Тому організація Д.Кінга нині прагне допомагати деяким християнам виїхати з країни, щоб уникнути ув'язнення.

«Ніхто не благий, а лише Господь Бог». Ці слова Ісуса Христа зринають тоді, коли чуєш, як декого з митрополитів називають «блаженішими», а митрополита, який вчора навіть блаженішим не був, обравши шляхом голосування Патріархом Церкви, вже величають «святійшим» (навіть не «святим»). То ж маємо нічим необгрунтовану (бо ж в Новому Завіті такого немає) якусь гру в сакралізацію звичайних людей, волею простого рукопіднесеного голосування (а чи ж бюлетного, як в партіях чи при виборах держчиновників) причислення до якогось рангу святості. Маємо явні вияви відходу від витокового християнства, а відтак – антихристиянство.

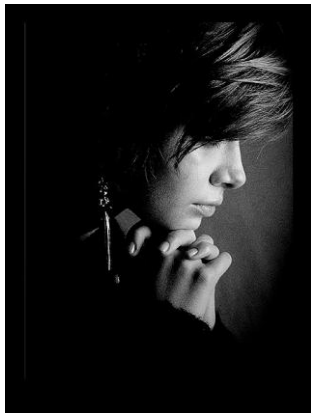
В Ізраїлі вирішили зміцнити єрусалимську пам'ятку – Стіну плачу. До неї приходять щодня тисячі паломників різних конфесій. Усі вони моляться єдиному Богові та вкладають записки із молитвами в щілини між каменями стіни. Рабини прискіпливо контролюють роботу архітекторів і

археологів. Оглядається кожний сантиметр стіни. За оцінкою реставраторів стіна стоятиме ще не одне століття.

Вашингтон постійно домагається від мусульманських країн відмови від виробництва власної ядерної зброї. Інтервенція США в Іраці мотивувалася саме прагненням не допустити появи ядерної зброї у цій країні. Нині об'єктом таких атак став Іран. При цьому таку свою політику США пояснюють прагненням забезпечити нібито неозброєний цією зброєю Ізраїль від навали мусульманського світу. І ось раптом став відомий факт «подвійної бухгалтерії» американців. У розсекреченій доповіді Об'єднаного командування армії США «Виклики і наслідки для Об'єднаних сил майбутнього», присвяченій зростаючому озброєнню держав всього світу, автори, недогледівши, визнали правду – Ізраїль є ядерною державою. Ізраїль офіційно не спростував цю інформацію. Згідно різних інформацій єврейська держава нині має від 200 до 400 ядерних боеголовки. Тому він так і брязкає своєю зброєю, погрожуючи використати її щодо Ірану, Іран цілком законно за такої ситуації прагне (хоч офіційно це не проголошує) ядерно озброїтися (Сьогодні. – 21 березня).

Сучасна людина настільки зайнята різним дріб'язком справ, що у неї не

вистачає часу на молитву. Враховуючи це, у всесвітній мережі з'явився сайт Information Age Prayer, який за суму від 7 центів до 5 доларів на місяць може читати молитви за замовника. На сайті наявні списки молитв для католиків, протестантів, мусульман іудеїв, послідовників деяких інших релігій. У визначений час комп'ютер виголошуватиме вибрані молитви. Молитви читаються вчасно і постійно навіть голосом близьким до замовника. Однією із найпоширеніших молитв на сайті є «Аве Марія». Одноразове прочитання її коштує лише 7 центів.

Англія менше клерикалізована, ніж

Україна за часів президентства В.Ющенка. Ось як описує це газета «Експрес» (9-16 квітня): «Передвеликодні лихоманка, яка охопила у Страсний тиждень усю Європу, Великобританію, здається, оминає. І хоча вітрини всіх крамниць заставлені святковими атрибутами, у людей вони не викликають ентузіазму. «Чи ми чекаємо свята? – перепитує 27-річний житель Бірмінгема Джіно Веклтон. – Я вас може й розчарую – ні, не чекаємо. Традиція сімейного святкування Великодня залишилася в минулому. Нині цього свята в Англії чекають тільки діти, бо для них воно, як і Різдво, асоціюється з подарунками. Єдина традиція, пов'язана з Великоднем, що зосталася у британців, - обмін шоколадними яйцями». Колись одна із найбільш релігійних націй тепер може «похвалитися напівпорожніми церквами в неділю та відсутністю молодих прихожан. Новий ідол – цілковита релігійна

«політ коректність». Жоден не має почуватися, ніби його дискримінують через інше вірування. Тому із шкільних підручників і навіть із багатьох словників викреслили всі слова, пов'язані з християнством та іншими віруваннями. Останні нашумілі випадки вражають: лондонського чиновника відсторонили від посади за те, що порадив важко хворій жінці «довіритися Богу», а медсестра втратила роботу, бо попросила персонал лікарні помолитися за пацієнта. Разом із релігійністю спали й численні свята. То ж на фоні цивілізованих країн Україна вражає темінно середньовіччя.

До приїзду Папи Бенедикта XVI у травні в Ізраїлі через усю країну прокладуть «Шлях Христа». Хресна дорога починатиметься від храму Благовіщення в Назареті і включатиме число місць, згаданих в Біблії, зокрема Капернаум, а також 18 км шляху римської руїнами, фортецю хрестоносців, Візантійський храм та ін. Загальна протяжність маршруту, який свого часу пройшов Ісус Христос, становить 65 кілометрів. Вже в 2009 році чекають понад 5 тисяч паломників на «Шляху Христа». Потім розраховують на 100 тисяч прочан щороку.

49% громадян Росії фактично ненавидять українців і Україну. Добре ставляться 41% росіян. Таку інформацію оприлюднив Аналітичний центр

Юрія Левади. Водночас 90% наших співвітчизників ставляться до Росії і росіян «добре» або ж «дуже добре». Лише 6% опитаних українців виявили негатив щодо сусіда. Це засвідчили дослідження Київського міжнародного інституту соціології (Експрес.-9-16 квітня). Ця циферія говорить

про те, що голови українців глибоко задурені вигадками про «старшого брата», благодійницьку місію Росії щодо України. Українці ще не усвідомили те, скільки зла принесла їм майже 3,5-столітня колонізація України Росією, які матеріальні і духовні жертви принесені нами цим колонізатором. Тут спрацьовує вікова ідеологічна обробка українців пропагандистською машиною північного сусіда, який цим перетворив українця у хохла-малороса, призвів, образно кажучи прислів'ям, до того, що «ти йому піс-й в очі, а він каже, що дощ іде».

Як тривога, то до Бога. Достовірність цього прислів'я засвідчує те, що релігійність населення значно вища в бідних країнах (92%), в яких людина

протягом року одержує зарплату менше 2 тис. доларів. В країнах, де ця цифра сягає 25 тисяч, до релігії звертаються лише 44% опитаних. Чим більше люди освічені і забезпечені, тим менше у них потреби звертатися до Бога. Такий висновок засвідчили дослідження, проведені фірмою Gallup, проведені у 143 країнах світу. Відтак релігія в суспільному житті виконує функцію соціальної підтримки.

В Америці зростає кількість нерелігійних людей. Якщо в 1990 році вони становили 6,8%, то нині – 15%. Цю світогляду групу перевершують у США тепер лише католики (25,1%) і баптисти (15,8%), але відсоток останніх в порівнянні із 1990 роком скоротився відповідно на 1,1% і 3,5%. Основні протестантські деномінації скоротили відсоток своєї релігійної ідентифікації на 5,8% і мають тепер лише 12,9%. Характерно, що в Америці зростає доля поза конфесійних християн (просто – «християнин», «протестант», «віруючий» і т.п.). Їх – 14,2%. Дещо зросла доля п'ятидесятників (3,5%), деяких неосновних протестантів (3,1%), нрт (1,2%), східних релігій (0,9%) і мусульман (0,3%). Відсоток мормонів – 1,4% - залишається незмінним, а ось іудеї скоротилися від 1,8% до 1,2%.

Відомий ізраїльсько-російський письменник і публіцист Ізраель Шамір,

який в 1969 році переїхав до Ізраїлю, як він визнає, переконаним сіоністом, таким, які «бачать палестинців лише через мушку», «убив в собі єврея», «став православним християнином», «молиться разом із палестинцями». При цьому він закликає кожного єврея «вбити у собі єврея». «Євреї нині, - зауважує І. Шамір,-

переживають хвилю оп'яніння націоналізмом. Але це не назавжди. Німці також пережили хвилю свого націоналістичного вияву. Проблема в тому, що євреям вдалося перехопити на себе нішу маніпулювання свідомістю – світові ЗМІ. Створено величезний апарат одурачення і пропаганди». І далі: «Привід ходить по планеті, привід обраності євреїв. Цей привід призводить людей до втрати розуму. Цією формою душевної хвороби страждає значна частина єврейського населення. Хвороба дає можливість ведучим ізраїльського телебачення говорити, що єврейську дитину «вбили паршиві вбивці», а гойська вмирає «при зіткненні з армією». Вона дозволяє обурюватися вибухом автобуса в Хадері і водночас захоплюватися бомбардуванням Гази». Все це І.Шамір називає «подвійною бухгалтерією»: патріотизм для себе, фронда для інших, заклик до рівності - на експорт і расизм – для власного споживання, тоталітаризм – для себе і проповідь демократії – для інших, вільнодумство – для інших, а клерикалізм – для себе». При такому мисленні на І.Шаміра в його країні, як він пише, дивляться із

здивуванням: «Дурашка, це ж для них!» (www.russview. Ru або «Дух християнина». - №5).

Незважаючи на вказівку Президента РФ Д.Медведева, **міністерство освіти і науки Росії не спішить сліпо виконувати його витівки.** В цьому воно відрізняється докорінно від україно-міністерських чиновників МОН. В Росії не готові визнавати теологію наукою. «Скажу відразу: відкривати наукову спеціальність «Теологія» не передбачається – проти цього заперечують експерти Російської Академії наук», - заявила заввідділом Департаменту держполітики у сфері освіти Міністерства освіти Тетяна Петрова (Радонеж. - №2).

КАТОЛИЦИЗМ

В останні роки у США в багатьох єпархіях об'єднуються або закриваються парафії – це викликано переїздом католиків з міст у передмістя, нестачею священників, збільшенням витрат на утримання храмів і зниженням відвідуваності богослужінь. Віруючі восьми католицьких дієцезій США звернулися до Ватикану з проханням допомоги їм захистити їхні парафії від закриття, припинити руйнацію єпископами Католицької Церкви в Америці. Петицію американських католиків передав Папі співголова створеної у 2004 році Ради парафій Пітер Борр. В петиції сказано, що в останні роки було закрито більше тисячі католицьких церков. В березні єпископ Клівленда Ричард Леннон заявив, що його дієцезії доведеться закрити 29 парафій, а ще 41 «укрупнити» до 18. Усього в єпархії нині 224 парафії. Відтак реформа торкнеться 30% їх. Єпархія Бостону, зіткнувшись із катастрофічним невиснаженням священників, прийняла рішення ставити одного пастора на три парафії. Таке пасторство стало тут вже нормою. Вже десь 40% священників США очолюють по дві парафії.

Свого часу з волі Католицької Церкви було спалено видатного вченого Джордано Бруно, поставлено на коліна Галілео Галілея, заборонялося вчення Чарлза Дарвіна. Тепер **Церква в цих питаннях повернулася на 180 градусів, вибачається, але висновків належних не робить.** Відомо, що дослідження ствольних клітин допоможе, як це передбачають вчені, зробити прорив у лікування таких тяжких хвороб, як діабет, хвороба Паркінсона, хвороба Альцгеймера, навіть ракових захворювань і що ж? Ватикан критикує рішення Президента США Барака Обами, яким дозволяється проводити дослідження із ствольними клітинами. Це рішення називається навіть аморальним. Будемо гадати, який із наступних пап буде вибачатися за цей непродуманий підхід католиків до того, що може принести радість життя мільйонам.

Папа Римський Бенедикт XVI відклав публікацію своєї книги «Любов в Істині». І це не тому, що у Святого престолу відсутні кошти для її видруку, а тому, як це зауважив сам Понтифік, економічні проблеми настільки серйозні,

що він не вважає за можливе їх ігнорувати. «Якщо книга не розглядає економічні реалії, то вона не може заслуговувати на довіру», - зауважив Бенедикт XVI. – Практично кожна людина в Італії й інших країнах відчуває на собі наслідки кризи несправедливої соціально-економічної системи, в основі якої лежить людська пожадливість». «Ми маємо засудити цю систему зі всією мужністю, але водночас і зі всією конкретністю, оскільки в моралізаторстві немає користі».

Перебуваючи в Камеруні, **Папа Римський виступив проти використання презервативів як засобів боротьби із СНІДом.** Понтифік говорив, що вирішення проблеми лежить в утриманні, у вихованні у віруючих правильного ставлення до сексу і сім'ї. Керівник служби Святого престолу Федеріко Ломбарді заявив, що в цій позиції Бенедикта XVI немає чогось нового, бо ж її дотримувався і Папа Іван Павло II. Проте слова Понтифіка викликали негативні відгуки у багатьох країнах світу. МЗС Франції, більшість громадян якої є католиками, заявив, що подібні вислови «загрожують системі охорони здоров'я і обов'язку захищати людське життя». Міністр охорони здоров'я Бельгії Лоретт Онкелінкс у свою чергу відзначила, що заяви Папи можуть «знищити роки, витрачені на запобігання і освіту, й наразити на небезпеку багато людських життів». Німеччина також розкритикувала висловлення Папи. «Презервативи рятують життя, як у Європі, так і в інших країнах», - говориться у спільній заяві міністерств охорони здоров'я і розвитку. В Африці слова Понтифікат викликали ще більший протест. Алан Фог, представник організації Mocrat, що допомагає хворим СНІДом у Камеруні, заявив, що Бенедикт XVI не має уявлення про сучасний світ і поставив запитання, чи жив коли-небудь Папа у XXI століття. «Він живе в раю, а ми – на Землі. Хоче він цього чи ні, 99 з 100 католиків користуються презервативами. Папі варто було б знати, що плоть слабка», - заявив Фог.

Протягом тижня в Африці загинуло три католицькі священики – о.Данієл Магула в південно-Африкан. Республіці, о.Ліонел Шам в цій же країні і о.Ревокат Гагімбаре в Бурунді. Причини вбивств нез'ясовані, але симптоматичні.

Можна чекати, що через п'ять років після смерті, 2 квітня 2010 року Івана Павла II буде оголошено блаженним. Це відбувається завдяки прискоренню перебігу беатифікаційного процесу, аналізу position, де представлено життя кандидата на вівтар, - одного із головних документів справи, вже переданого на розгляд теологічної комісії. Кардинал Станіслав Дзівіш, який більше тридцяти років був особистим секретарем Кароля Войтили, заявив: «папа Бенедикт XVI прагне якомога швидше владнати цю справу. І віруючі всього світу мають молитися за це» (Католицький вісник. - №7).

74-літній католицький єпископ Жендіна Юліус Цзя Чжіго в квітні був арештований китайськими правоохоронними органами. Його вивезли у невідомому напрямку. Ватикан стурбований цим інцидентом, оскільки це заважає розвитку нормальних відносин між КНР і Святим Престолом. Це не

перший арешт єпископа. Він уже раніше просидів у в'язниці близько 20 років. Навіть коли єпископ знаходився на свободі, то його діяльність була обмеженою. Цзя Чжіго не міг відвідувати віруючих своєї єпархії, а також проводити Таїну Єлеопомазання над хворими і людьми, які перебували вприсмерті. Єпархія Цзя Чжіго провінції Хубей має до 1,5 млн віруючих. Нині в Китає є десь 12 млн католиків.

Комітет рекламних стандартів Великобританії із-за чисельних скарг католиків світу, насамперед польських, заборонив використання рекламних матеріалів вечоринки «Берсерк» в нічному клубі Club Fire. На рекламі вечоринки зображено покійного папу Івана Павла II з бутилкою пива в руці. Понтифік на танцмайданчику обнімає блондинку, яка нагадує скандально відому голлівудську знаменитість Періс Хітон.

ПРОТЕСТАНТИЗМ

Голова РС ЄХБ Ю.Сіпко зауважив, що **рік сім'ї в Росії був проголошений не лише державою, а й євангельсько-християнською спільнотою.** Була проведена значна робота щодо ставлення до дітей-сиріт. «Потрібно брати їх в сім'ї, хоч на правах опікунства або ж для усиновлення. І сьогодні у нашому братстві цей процес розвивається надто серйозно» (Християнська газета. - №1).

Китайська влада після років безрезультатних переслідувань протестантських спільнот вирішила змінити свою політику щодо них. Як пояснює це пастор Езра Цзінь, якого було запрошено на переговори із представниками влади, «вони зрозуміли, що протестанти – не опозиційна сила, а сила, яка прагне до гармонії і стабільності». Нині китайська влада дозволяє християнам молитися лише в тих церквах, які підконтрольні державі. Згідно оцінок, в Китаї нараховується десь 130 мільйонів християн. З них в підконтрольні державі сільноти входять 21 млн протестантів і 5 млн католиків. То ж і постало питання вивести решту із підпілля, уникнути подальших арештів і з'ясувати, якою б хотіли бачити протестанти політику держави щодо релігійних спільнот.

Група голландських протестантів виступила проти розміщення символіки Євросоюзу на автомобільних номерах. Активісти Національного фронту збереження принципів Реформації в політиці вважають, що золоті зірки на синьому фоні вказують на католицький культ Діви Марії, що суперечить протестантським поглядам. Як інформує голландська преса, суд міста Ліуварден визнав, що питання про автомобільні номери чіпає свободу совісті протестантів.

В місті Зеленограді (Росія) невідомі здійснили акт вандалізму щодо Дому молитви євангельських християн-баптистів. Розбиті вікна, приміщення закидане грудками землі. Пастор місцевої Церкви П.Колесников повідомив,

що вони моляться за людей, які скоїли зло, і просять Бога відвертати їх від зла і ненависті. «Хай вибачить їх Господь і наверне на шлях спасіння».

Парламент Швеції прийняв ухвалу, згідно якої одностатевим парам дозволяється вступати у церковні шлюби. З 1 травня юридично такі союзи прирівнюються до громадянських. З 1995 року шведські гомосексуалісти можуть реєструвати свої відносини, тобто одержали всі ті права, які мають звичайні сім'ї, в тому числі й усиновлювати дітей. Із січня 2007 року лютеранська церква Швеції, дев'ять років тому відокремлена від держави, проводить обряди вінчання нетрадиційних пар. Проте до цього нового закону вони не мали юридичної сили. З нагоди цього представники Церкви схвально поставилися до цього закону. Уже в жовтні 2009 року у Швеції відбудеться синод, який схвалить канонічний обряд вінчання для гомосексуальних пар. При цьому священикам залишає право відмовлятися від проведення подібних таїнств.

ПРАВОСЛАВ'Я

Патріарх РПЦ МП Кирило виступив з гострою критикою прихильників гасла «Православие или смерть!». «Коли ми зустрічаємо людину, яка твердить, що бореться за чистоту Православ'я, але в її очах горить вогонь гніву, вона готова порушити основи церковного буття, щоб «захистити Православ'я», якщо ми при цьому не знаходимо любові, а знаходимо гнів, - зазначає Патріарх, - то це є першою ознакою того, що перед нами вовк в овечій шкурі». Предстоятель РПЦ переконаний, що «найголовніший критерій оцінки будь-якого церковного діяча – від патріарха до мирянина – любов», бо ж якщо є любов, то є і Христос» (Мир. -№10).

До яких тільки виявів язичництва не вдаються православні з метою повернути побільше парафіян. Так, в Іркутську священнослужителі здійснили хресний хід на літаку. З собою в літак вони взяли ковчег із частинками мощей святителя Інокентія й ікону Божої Матері «Благодатне Небо». Керівник місіонерського відділу місцевої єпархії протоієрей В'ячеслав Пушкар'єв сказав: «Ми здійснили цей хресний хід для того, щоб наше небо було дійсно благодатним». Тоді виникає питання: а що для цього благодаті Божої не вистачає, що його треба підміняти людськими витворами? Адже навіть в молитві «Отче наш» говориться, що Бог «еси на небесах» (Мир. - №11).

Патріарх РПЦ Кирило назвав небезпечним заблудженням жіноче священство. «Небезпечне заблудження у прагненнях до жіночої рівності спричинило вимоги якогось особливого статусу жінки в Церкві, - наголосив Патріарх, - і до вимог жіночого священства».

Хоч Московський Патріархат і визнає Абхазію канонічною територією Грузинської Православної Церкви, проте глава Сухумсько-Абхазької єпархії священник Віссаріон Апліа заявив, що візит патріарха-католикоса ГПЦ

Ллії II в Абхазію в травні неможливий. «Про такий візит і мова не може йти, - наголосив батюшка. - Патріарх дозволяє собі робити заяви політичного характеру і твердить, що Абхазія – невід'ємна частина Грузії і що Абхазія ніколи не буде відокремлена від Грузії».

В Російській Православній Церкві розпочалася боротьба із толерантністю. Як пише у своєму відкритому листі єпископ Пермський РПЦ Ірнарх, спрямованому проти уроків толерантності в російських школах, «останні означають нав'язування повністю шкідливої для російського суспільства культури, в основі якої лежить протестантська етика, що культивує індивідуалізм. «Неужели не понятно, что это прямая экспансия против российской государственности?», - заявляє єпископ. - Предприимается попытка привить нашему народу приемлемость порока» (Дух христианина. - №5).

Предстоятель УПЦ КП Філарет так оцінив новообраного Патріарха РПЦ МП Кирила: «Він людина розумна, вольова, інтелігентна, але не духовна. Це означає, що питання істини, віри для нього - другорядні. Його основні питання – земні, церковні, організаційні. Тому всі свої здібності він буде докладати до того, щоб зберегти Українську Церкву за Москвою. Але я впевнений, що ми перемажемо, тому що істина, правда завжди перемагає» (Голос Православ'я. - №7).

Більше тридцяти років тому в газеті «Комсомольская правда» були видрукувані статті про сім'ю старообрядців Ликових, яких геологи виявили у важкодоступному кутку тайги у Хакасії. Сім'я в ізоляції від світу жила з 1937 року. Їх було п'ятеро – глава сімейства Карп Йосипович і два його сини Саввін і Дмитро, і дві доньки – Наталія та Агаф'я. У 1981 році з невідомих причин померли Саввін, Дмитро і Наталія, а через 7 років і Карп Йосипович. Відтоді Агаф'я залишилася жити в тайзі одна. Двічі на рік їй з гвинтокрила скидали ліки і їжу. На старості років пішов у тайгу в пошуках Бога одноногий Єрофей Созонович. Він пристав до притулку Ликових. Їм приходиться постійно боротися за життя. Але молитва тут – основне. Нині стан здоров'я відлюдниці такий, що її подальше проживання у тайзі загрожує її життю. Віра не дозволяє їхати до міста. То ж як бути?

В газеті «Православная Москва» (№5) визначені найважливіші завдання, які постають перед Патріархом Кирилом, а саме: 1. збереження Російської Православної Церкви в тих канонічних межах, які склалися на цей час, і збереження внутрішньої єдності Церкви; 2. розширити присутність Церкви на всіх рівнях життя суспільства; 3. евангелізація людей і прилучення їх до релігійного життя. Кирило розглядає Київ як «духовний центр русского Православия», «мать городов русских», а тому він зробить свої відносини із УПЦ МП більш інтенсивними і частіше буде бувати в Україні, тим більше, що, виступаючи на Соборі, українська делегація гаряче говорила про необхідність єдності і збереження цілісності простору Святої Русі».

Російська Православна Церква виступила проти теле проекту «Дом-2», назвавши його «непристойным» і таким, що суперечить

загальноприйнятими нормами християнської і загальнолюдської моралі. Голова Відділу зовнішніх церковних зв'язків єпископ Волоколамський Іларіон наголосив, що Церква проти того, щоб приватне життя людей, їх розборки і сварки, що демонструються в шоу, стали об'єктом громадської уваги. При цьому Православна Церква не закликає до пуританського способу життя і навіть не заперечує проти створення православного нічного клубу. Як заявив голова синодального Відділу із зв'язків Церкви з громадськістю протоієрей Вс. Чаплін, в цьому клубі «молоді люди могли б переглянути хороший фільм і поговорити про нього хоч до четвертої години ранку». До речі, подібний клуб - культурний центр «Духовна бібліотека» - вже утворили в Москві католики.

Патріарх РПЦ МП Кирило їде на терени колонізованих Російсько-Православною Церквою територій України. Він краде для Московії таку значиму подію нашої історії як хрещення Київської Русі. При цьому всіляко замовчується той факт, що в 2008 році був не тільки недоувільній цієї події – її 1020-ліття, а й 560-ліття неканонічного постановлення Московської митрополії як незалежної від Константинополя і Києва церковної структури. Москва не має ніякого відношення до хрещення 998 року, бо ж її тоді ще взагалі не існувало. То ж нічого Кирило приписувати їй нашу історію. При такій логіці мислення дивись він скоро (і в цьому при знанні його амбіцій нічого протиприродного не буде) припише до історії своєї Церкви всю історію християнства. Її складовою стане, зокрема, як наш князь Володимир із своєю бабцею Ольгою імператор Константин зі своєю матір'ю Оленою. Кирило загарбає собі й Отців Церкви, й перші сім загальнохристиянських соборів. В цьому нічого дивного немає, бо ж то в природі Москви не задовільнятися наявним. Прихопала ж вона собі всі позауральські території аж із Аляскою. Присвоїла собі Прусію, яка тепер називається Калінінградською областю РФ, де до посади Патріарха служив єпархом Кирило. Нещодавно пробиралася до Афганістану, але, до честі і слави цьому народу, він змусив загарбників повернутися додому й оплакувати дома його «визволителів». І ось Кирило їздить по колонізованих землях, називаючи це «канонічною територією» Московського Патріархату. Шкода, що наш народ знаходиться в історичній сплячці і не здатний подібно афганцям вигнати чужеземців. То ж і швендіють по Україні під російськими прапорами й портретами кровавого царя Миколи II російські заїди в Україну і православні малороси, а Церква, яка їх опікає, віддала для їх всеукраїнських зібрань духовну святиню українства Києво-Печерську Лавру, заявляючи при цьому словами керівника свого міжнародного відділу архимандрита Кирила: «Синод УПЦ засудив політичну спрямованість деяких братств, ходіння з так званими «хресними ходами» і культ царя Миколи II як «співіскупителя Христу». Ми від цього відхрестилися і відмежувалися, але люди все одно ходять. І ми не можемо це заборонити» (Україна молода. – 23 квітня). «Не можемо!» Відтак Києво-Печерська Лавра нині є центром московсько-православного антиукраїнства. Там вони збираються – звідти йдуть по Києву, їздять по Україні. Приїзд Патріарха РПЦ МП Кирила ще більше їх мобілізує. Благо, що архимандрит

Кирило у своєму інтерв'ю все ж відрізняє «руське християнство» (витоки його в Херсонесі) і «російське християнство» (витоки його в Україні у київській традиції) {Див. там же}. Можна схвально сприймати його слова: «Ми вболіваємо за формування української ідентичності і хочемо, щоб проект «Україна» відбувся». (А. Колодний).

В російському православ'ї точиться дискусія з приводу відношення до теорії еволюції Ч. Дарвіна. Окрім темноти середньовіччя, в православній пресі з'являються статті, які близькі до тих оцінок дарвінізму, які офіційно йому дала вже Католицька Церква. Так, в газеті «Радонеж» (№2) читаємо: «Если говорить о дарвинизме как о научной теории – о наследии самого Дарвина, а не об идеологических спекуляциях на этом наследии – то эта теория, как и полагается научной теории, не является ни атеистической, ни религиозной. ... Наука рассматривает процесс, в ходе которого прах земной был преобразован в человеческое тело... Супружеские отношения, беременность, роды – естественный процесс, в результате которого ребёнок появляется на свет... и в этом можно видеть творческое деяние Бога. В Псалтыре читаем: «Ибо Ты устроил внутренности мои и соткал меня во чреве матери моей ... Славлю тебя, потому что я дивно устроен... Не сокрыты были от тебя кости мои, когда я созидаем был в тайне, образуем был во глубине утробы» (138:13-16). Биологические виды могли быть созданы сразу, а могли быть сформированы в результате длительного процесса, который выглядит столь же «несверхъестественным», как беременность – в том и в другом случае мы имеем дело с творческой активностью Бога».

МУСУЛЬМАНСЬКИЙ СВІТ

Чоловікам з мусульманських країн завжди легко було розлучитися з дружиною. Згідно законів шаріату, чоловіку досить тричі при свідках сказати жінці: «Я з тобою розлучаюся!». І все – шлюб розірваний. Технічний прогрес спростив цю процедуру ще більше. Вже не треба бачити благовірну при розлученні з нею. Варто їй або подзвонити по телефону, або ж написати «потрійну» СМСку. Водночас про розлучення треба проінформувати двох свідків через ту ж мобілку.

В Чечні у відповідності до норм ісламу хочуть ввести багатоженство. В такий спосіб влада автономії прагне полегшити життя одиноких жінок. Їх в Чечні далеко більше, ніж чоловіків. Цю ініціативу повністю підтримав верховний муфтії Росії Рахіль Гайнутдін. При цьому він наголосив, що неофіційно багатоженство в ісламських республіках РФ існує давно, але воно ще не узаконене. В російській Держдумі активно обговорюється ініціатива Чечні.

Після російської інтервенції в Грузію зросло прагнення до співпраці між мусульманськими республіками Російської Федерації. Башкирія дедалі більше прагне співпрацювати з Казанню і Набережними Челнами (Татарстан),

координує свої дії з ними. Те ж саме можна сказати й про Удмуртію і Чувашію, Дагестан, Інгушетію та Ічкерію. «Цей процес, - як заявив один із лідерів Татарського громадського центру Нафіс Кашапов, - набирає таких обертів, що зупинити його не зможе навіть імперська політика Володимира Путіна». Н.Кашапов вважає, що в політиці імперської Росії від часів Івана Грозного мало що змінилося. Росія ігнорує інші народи. Вона ніколи не скаже, що на території РФ проживають інші народи, «мова, культура, традиції, історія яких нічим не гірша, ніж у росіян». «Ми не проти православ'я, - зауважує патріот свого народу, - ми проти насильницької християнізації. Вона проявляється у санкціонованому владою будівництві культових споруд лише однієї з багатьох конфесій багатоконфесійного міста, яким є, наприклад, Набережні Челни, у повальному хрещенні водою породілей і немовлят у пологових будинках Татарстану. Це практикують священники Російської Православної Церкви. Вони не зважають на протести батьків, які сповідають іншу віру. І якщо деякі наші дії видаються проявом нетерпимості й екстремізму, то це через відчай і неможливість достукатися до владних структур цивілізованим шляхом... З українцями волзьких татар об'єднує не тільки те, що обидві нації завжди вважалися найзатятішими і найнебезпечнішими ворогами Російської імперії. Є ще одне: колись наші предки входили до аморфного і нестабільного державного утворення – Великої Болгарії» (Газета по-українськи. - №42).

Хоч Президент Чечні Рамзан Кадіров і заявив, що контртерористичні акції вже завершилися, що «чеченський народ виграв боротьбу із міжнародним тероризмом», але, згідно інформацій, **в горах Чечні знаходиться біля тисячі моджахедів, які оголосили про створення держави під назвою «Імамат Кавказ»**. Ними командує Доку Умаров, який змінив на цій посаді експрезидента Ічкерії Аслана Масхадова, вбитого два роки тому. Останнім часом активність джихадистів перемістилася із Чечні в Інгушетію і Дагестан, де ведуться постійні бойові дії.

БУДДИЗМ

Зросла кількість паломників і туристів до буддійського храму К'яйктійо у М'янмі. Храм розміщено на округлому камені, який прибулі до нього прагнуть обліплювати пластинами із золота. В такий спосіб вони прагнуть допомогти каменю не впасти з гори. Камінь цей подається як символічна голова Будди. Ще нібито в XI століття Будда зустрів якогось мандрівника-відлюдника. На прохання останнього виконати деякі його прохання, Будда гарантував це, але за умови, що той віднесе пасо його волосся у храм, що нагадує голову. Мандрівник приніс волосся до каменю, але храму не знайшов. Тоді вирішили збудувати храм на камені і вкласти в нього волосся Будди. К'яйктійо є однією із найважливіших реліквій буддизму.

Між Камбоджею і Таїландом існує давній конфлікт. Причиною постійних сутичок, навіть військових, є буддійський храм Преах Віхеар. Згідно рішення міжнародного арбітражного суду 1962 року святина має належати Камбоджі. Таїланд з цим не погоджується. Тайці часто навідуються до святини, але їх зустрічають вогнем. В квітні відбулися неодноразові зіткнення між військовими двох країн. Відтак релігія постає чинником міждержавних конфліктів.

Шаолінський монастир – святина китайського буддизму, колись унікальної школи китайського «ушу». Шаолінський монастир запустив туристичний проект для поширення культури буддизму. Згідно слів його настоятеля Ші Юнсіня, цей проект дасть можливість людям, які переживають фінансову коризу, збагатитися розумом і силою буддійської школи «чант». Споглядання та медитація - ключові принципи цієї школи - нині саме на часі, переконаний він. Якщо у ситі роки до Шаоліну приїздило щороку 2 млн туристів, то тепер більше 2,2 мільйона.

ИНДУЇЗМ

Індійці відзначили день народження своєї богині Ямуни. На честь неї названа річка, яка протікає через один із духовних центрів свідомості Крішні – Равалпінді. Твердять, що Крішна вмивається в Ямуні щоранку. Індійці приносять дари богині Ямуні у розмальованих глечиках, увінчаних кокосом.

НОВІ РЕЛІГІЙНІ ТЕЧІЇ

Церква Ісуса Христа Святих останніх днів врахувала надзвичайну посуху в Ефіопії, яка зумовила в деяких регіонах країни повне знищення врожаю, а відтак призвела до голодування щонайменше 14 млн осіб, вирішила надати допомогу цій країні. До Ефіопії завезено 635 тонн еміту – спеціальна їжа для тих, хто страждає від постійного недоїдання. Відсутність продуктів пояснюється ще й тим, що раніше їх завозили із Сомалі, а нині там внутрішні заворушення. Це не перша допомога ЦІХСОД цій країні. В 2003 році була аналогічна ситуація, а тому уряд Ефіопії по старій пам'яті сам попросив Церкву допомогти продуктами для голодаючих. Першу ж допомогу цій країні ЦІХСОД надала ще у 1985 році, коли тут від голоду померло більше мільйона ефіопців.

Організація «Божа Асамблея Африки» має намір в оголошену нею «Декаду П'ятидесятниці» (2010 – 2020рр.) охрестити 10 млн осіб. Всі церкви ААГА мобілізуються для глобальних місій з метою досягти ще недосягнуті народи континенту і народи всього світу Євангелієм. Розроблено стратегію проведення щороку Дня п'ятидесятниці. Приблизно 48 тисяч пасторів

організації будуть проповідувати про хрещення Святим Духом і говоритимуть про Божу місію. Нині «Божа Асамблея Африки» має десь 16 млн своїх членів у понад 50 тисячах церквах у 50 країнах півдня Африканської Сахари і басейну Тихого Океану. В 1990 році ААГА мала 2,1 млн своїх членів, нині їх у світі до 60 мільйонів. Якщо 30 років тому в Африці п'ятидесятники і харизмати становили менше 5% її населення, то нині – 17%, а це десь 147 млн осіб. Організації цих релігійних течій в Африці зростають невпинно.

МІСТИКА

В офіційно діючих в Болгарії салонах знахарів і ворожок кількість клієнтів у зв'язку із кризою зменшилася на 20-30%. Директор Болгарської асоціації цілителів Інна Васильович зауважує, що люди із-за кризи не спішать розставатися з грошима. Сьогодні прийом у сертифікованого спеціаліста в країні коштує від 2 до 10 євро. Послуги ж шарлатанів інколи сягають 50-100.

В Італії загалом нині більше ста священників виганяють з людей нечисту силу. Кожний другий священник тут твердить, що бодай раз у своїй практиці йому доводилося рятувати людину від нечистого. Брат Беніньйо, який очолює екзорцистів Сицилії, твердить, що нині слід звернути увагу на чаклунів, чорні меси, сатанинську музику і моду. Дуже часто диявол користується ними як воротами.

У маленькій західноафриканській країні Замбії розгорнулося загальнонаціональне полювання на відьом та чаклунів. Заарештовано вже близько тисячі осіб. Їх розміщують у спеціальних таборах і лікують там від чаклунства галюциногенними засобами. Акцію організовано на державному рівні. У виявленні та арештах чаклунів і відьом задіяні поліція, армія, служба безпеки та особиста гвардія Президента Ях'я Джаммех. В чаклуни тут записали навіть лідера гамбійської опозиції Халіфа Саллаха та його прибічників.

СВОБОДА СОВІСТІ

В РОССИИ СТАРТУЕТ БЕССРОЧНАЯ АКЦИЯ: "ИНКВИЗИТОРАМ - НЕТ!"

По инициативе Института религии и права, стартует общероссийская бессрочная акция под названием «Инквизиторам – нет!», - сообщает Христианский Мегапортал invictory.org со ссылкой на пресс-центр ТБН.

Акция направлена против присутствия в новом составе Совета радикальных «сектоведов». Основу акции составляет сбор подписей под Открытым обращением к министру юстиции России Александру Коновалову, копии которого будут посланы президенту страны Дмитрию Медведеву и премьер-министру России Владимиру Путину.

По словам пресс-центра, акция «Инквизиторам - нет!» является возможностью открыто и во всеуслышание заявить свой протест против разрушения основ правового и светского государства в России. Обращение является открытым для подписания всеми людьми доброй воли, учеными, экспертами, религиозными лидерами и простыми верующими. В рамках акции Институт религии и права предлагает всем присылать свои мнения и голоса в поддержку Открытого обращения к министру юстиции России Коновалову на специальный адрес – inkvisitoramnet@mail.ru – или по телефону 8(495) 645-10-44.

В ситуации, когда представители научной и религиозной общественности выражают тревогу в отношении деятельности нового экспертного совета, средства массовой информации предпочитают стыдливо умалчивать об этом. И тем значительнее позиция тех изданий, которые открыто выступают против очередного раскола общества, теперь по религиозным признакам, отмечает пресс-центр ТБН.

На днях ТБН взял эксклюзивное интервью у одного из руководителей христианской газеты «Колокол» Вадима Богатырева: «Та работа, столько лет уже продолжалась по объединению христиан православных, католиков, протестантов, она сейчас под угрозой. Поэтому эта реакция – абсолютно нормальная сейчас. Самое главное – нам сейчас не останавливаться в том, чтобы заявлять свою позицию. Чтобы все четко знали, почему мы против, почему мы так негативно относимся к решению по выбору Александра Дворкина этой комиссии. Потому что, этот человек зарекомендовал себя, таким человеком, который выносит решения исходя

из того, что он лично считает, кто правильно верит, кто не правильно. То есть, так нельзя подходить к этому вопросу. Поэтому, мы считаем, что это недопустимо, чтобы его мнения переносилось сейчас и делалось как мнение целого совета, который является серьезным органом вынесения данных решений. Мы, как средство массовой информации, газета «Колокол», будем стараться освещать эти события, будем давать свои материалы, которые будут направлены на то, чтобы показать нашу позицию всех христиан».

Источник: Invictory.org

Поддержите акцию \"Инквизиторам - нет!\" против присутствия сектоведов в Совете при Минюсте РФ!

ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ВАЖЛИВЕ ПРАВО НА СВОБОДУ ДУМКИ, СОВІСТІ ТА РЕЛІГІЇ – ОПИТУВАННЯ

КИЇВ – Результати соціологічного дослідження, проведеного Центром Разумкова в рамках проекту міжнародної організації Freedom House, засвідчили особливу важливість для переважної більшості українців права на свободу слова, думки, совісті та релігії. Такий висновок зроблено за наслідками опитування громадян, які відповіли як на пряме запитання про те, яким чином змінилася ситуація щодо дотримання прав, так і дали безпосередні оцінки дотримання прав в Україні. Про це повідомляє Інститут релігійної свободи.

Оцінюючи важливість дотримання різних громадянських і політичних прав людини, майже 60% опитаних висловились щодо надзвичайної важливості для них права на свободу слова, думки, совісті і релігії, на свободу виявлення поглядів. Ще для 23% громадян це право також займає одне з найважливіших місць серед інших прав. І лише 0,7% та 3,4% респондентів сказали, що це право для них є неважливим або майже не важливим відповідно.

Майже такими самими були результати відповідей громадян на питання щодо важливості для них права на гарантію прав і свобод без дискримінації за ознакою статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного або соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження або інших обставин.

При цьому, на думку 19% українців право на свободу слова, думки, совісті і релігії та на свободу виявлення поглядів протягом 2008 року належним чином дотримувалось в Україні, 27% респондентів дають добру оцінку дотримання цього права. Поряд з цим, 29% опитаних задовільно оцінили стан дотримання в Україні права на свободу слова, думки, совісті і релігії та на свободу виявлення поглядів, а 15% – погано та 4% – дуже погано.

Щодо ступеню дотримання у 2008 році права на гарантію прав і свобод без дискримінації за ознакою статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, тощо, то 12% мешканців України заявили, що це право дотримується дуже добре, а 22,7% вважає – достатньо добре. До порівняння, 5% та 14,5% опитаних оцінюють дотримання цього права як вкрай погане та доволі погано відповідно. Більшість ж українців (35,4%) сприймають забезпечення державою гарантії прав і свобод без дискримінації як задовільне.

Загальнонаціональне соціологічне опитування з метою оцінки стану дотримання прав людини в Україні проводилося соціологічною службою Центру Разумкова з 27 лютого по 5 березня 2009 року. Опитано 2012 респондентів у віці від 18 років у всіх регіонах України. Теоретична похибка вибірки – 2,3%.

Джерело: <http://www.irs.in.ua>

ЖУРНАЛІСТСЬКА НЕКОРЕКТНІСТЬ

Журналісти, беручи інтерв'ю, інколи виявляють таку некоректність і назойливість, що хочеться їм не то що не відповідати на їх запитання, а й навіть послати «до пасовища Макара». Таким виявився журналіст В.Торбіч з «Рівненської газети» в його словесних викрутасах під час нав'язаного телефонного інтерв'ю з митрополитом Євсевієм (див. №28). При цьому виявилось те, що слушно владика визначив словами: «аби вколоти, аби вкусити, гризнути». Владика має вже вік понад 80, втратив дружину після тяжкої її хвороби, мав не один серцевий напад, а тут «молодий кавалерист» із затятою завзятістю прагне «пошити людину в роках і високої богословської освіченості» в якісь негідники при явній своїй неосвіченості в сферах церковно-релігійного життя, історії його, неосвіченості у сфері прав людини на самозахист. Пан В.Торбіч взявся довести законність перебування на священничій посаді людини, яка не має на те відповідного, офіційно засвідченого висвячення. Йдучи на інтерв'ю, треба було вже заздалегідь виявити тих «висвятантів», щоб довести

правомірність служіння на парафії села Ю. Велігурського. З відповіді митрополита, який, до речі, багато років був ректором духовної семінарії, видна неосвіченість названого священика, яка, власне, й викликала законне питання до нього: як ви прийшли на священичу стецю? чи не є ви самосвятцем? Якщо ж виявиться, що названий священик дійсно не має відповідного свячення, то тоді всі ті обряди, які він здійснював (хрещення, вінчання, відспівування, сповіді та ін.) є не благодатні. То ж вимога митрополита – це не якийсь «підкоп під людину», а захист прав парафіян на таїнства дійсно священного змісту. До того ж, звинувачувати людину у злочині має право лише судовий орган, а не якийсь там «агентство журналістських розслідувань» чи кугутик-журналіст. Якщо останнє й виявить щось протиправне, то воно має з відповідними засвідченнями звернутися до правових органів, а вже вони мають визначити чи то мав місце злочин, а чи ж його не було. А так хизуватися і знущатися із поважної людини, який при її віці і статусі якісь там грошики не потрібні, це виявляти свою явну невихованість. З газетних матеріалів не видно, який вік має журналіст В.Торбіч, але мені чомусь здається, що надто юний, бо ж форма його інтерв'ю нагадує стрибання задиристого молоденького півника. В інтерв'ю мала місце образа релігійних почуттів глибоко віруючої людини, нехтування станом її здоров'я, явне бажання якимось її образити, на вигоду комусь підкусити. Журналіст вибивав від владики слова самозасудження, визнання своєї вини без наявної провини. Навіть у суді до такого не вдаються, бо ж то є протизаконним діянням. Якщо підсудній не бажає давати якісь свідчення проти себе, то судді не мають права нахабно їх у нього вибивати. Але це не для В.Торбіча. Він чомусь вважає, що для нього як журналіста такі правові норми *не існують*. А в українців на рахунок дотошності такого писак є глибокозмістовне прислів'я: хоч і яловий, але теліся. *Що ж стосується КДБ, до інформацій про діяльність якого звертається знову ж з метою якимось «гризнути» митрополита журналіст, то всі священики, які того часу виїздили за кордон на працю в різних церковних службах чи місіях, міжнародних міжцерковних організаціях, зокрема у Всесвітній Раді Церков, для участі в роботі різних міжнародних кворумів і т.п., проходили співбесіди в цій структурі. Інакше їх просто туди не випускали. Прізвище співбесідників заносилося до архіву КДБ. Для виконання ж розвідувальних завдань потрібно було мати спеціальну освіту. Посилати з такою метою відповідно невідготовленого священика та влада не могла, бо ж при виявленні його мав бути міжнародний скандал. Журналіст прагнув приписати митрополиту його співпрацю з органами КДБ, вдаючись при цьому до цитувань висновків комісії Президії Верховної Ради РФ щодо діяльності ГКЧП, в яких Віталій Політило не згадується, і не засвідчуючи свою версію витягами із якихось достовірних документів.*

Нарешті щодо змісту вимог якоїсь церковно-громадської ініціативи. Перша з них звучить так: «Церква вустами священначалія має офіційно визнати, що факт симонії існує». А де ж факти цього? В інформаціях читаємо: «про це знають, тільки вголос не говорять», «є свідком, тільки непрямим», «під час навчання в семінарії *ходили розмови* про хабарі», «проте прямим текстом про симонію... не говорили» і т.п. В Україні подібні свідчення характеризують

прислів'ям: «одна баба сказала». Щось із одержаних РП матеріалів незрозумілою є оцінка діяльності В.Червонія. Можемо засвідчити те, що його діяльність в утворенні Церкви Київського Патріархату в той час, коли Московський Патріархат, відлучивши митрополита Філарета від Церкви, прагнув перевернути собі все майно і кошти Православної Церкви України, була однією із визначальних. Саме Червоній, Бурлаков (із РУХу) і я (з НАН України) провели оперативні переговори із керуючим справами УАПЦ митрополитом Антонієм Масендичем і митрополитом Філаретом щодо об'єднання вірної Філарету частини УПЦ і УАПЦ, проведення об'єднаної собору і утворення УПЦ КП. До речі, в той складний час протоієрей Віталій Політило підтримав ідею утворення Київського Патріархату. Він пішов за відлученим Московським Патріархатом разом з Філаретом львівським єпископом Андрієм (Гороком), не приєднався до з'явленого тоді у Львові архієпископа Августина (Маркевича), який і нині запевняє своє «московское начальство», що його Церква «чекає команди (зрозуміло, з Москви – РП) кинути у бій... Ми віримо ще в Росію. Якщо Господь Вас направить – вирулимо і ми». То ж чи не виконують цей заклик ті, хто в Рівному прагне всіляко зганьбити тих, хто постав творцем відродження власне української Української Православної Церкви, Московський патріархат прагне нині розколоти УПЦ КП зсередини, утворюючи в цій Церкві вірну йому «п'яту колону». На цю ідею працював Відділ зовнішніх відносин РПЦ, очолюваний багато років нинішнім Патріархом РПЦ МП Кирилом. Керівник прес-служби рівненської єпархії УПЦ КП ієромонах Никон слушно запитав: «Хто організовує таке цькування на митрополита, кому вигідний такий скандал в Церкві, хто все це фінансує (листівки, конференції, публікації, ефіри)?... Під час чину прощення перед початком Великого посту зворушено, зі сльозами на очах вісімдесятилітній старець із хворим серцем просив прощення у своєї пастви за всі свої гріхи (Голос Православ'я. - №6). Просив ... і чекав взаємних прохань хоч від одного з тих, хто докоряв йому. Але ніхто не ви йшов з натовпу людей... А всі присутні у храмі люди простили свого митрополита і зі сльозами на очах просили його прощення та святительських молитов» (А.Колодний).

17 березня Верховна Рада відхилила законопроект про внесення змін в Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців». Щодо права здійснювати підприємницьку діяльність без ідентифікаційного номера. Цей законопроект мав за мету законодавчо забезпечити право на підприємницьку діяльність фізичних осіб, які в силу своїх релігійних чи інших переконань відмовилися від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це у відповідні державні органи і мають відмітку у паспорті. Насамперед проект пропонував

дозволити цим громадянам зазначати при подачі документів про заснування юридичної особи або при призначенні їх керівниками інформації про номер і серію паспорту замість інформації про ідентифікаційний номер.

Вірменський парламент працює проти демократії у своїй країні на користь фактично державної Вірменської Апостольської Церкви. В Кримінальний кодекс введено статті, які дозволяють штрафувати за прозелітизм у розмірі 500 мінімальних зарплат або ув'язнювати на рік, надавати організації статус релігійної лише при наявності в ній тисячі членів та ін.

У запропонованому Президентом В.Ющенком новому проекті Конституції України внесені зміни до Преамбули Основного Закону про відповідальність перед Богом, які, замість діючої редакції, пропонують таке: «Український народ – громадяни України всіх національностей... переповнені відповідальності перед Богом, попередніми, нинішніми і грядущими поколіннями». Пропонується змінити і 35 статтю. Так, право на «свободу совісті і віросповідання» у статті 40 проекту визначається як право на «свободу думки, совісті і віросповідання». При цьому проект вводить доповнення про право кожного «змінювати переконання», а також «одержувати світську і релігійну освіту». Інші положення 35 статті залишені без істотних змін. Залишається положення про відокремлення Церкви від держави і школи від Церкви. Пропозиції Всеукраїнської Ради Церков, які стосуються свободи совісті і віросповідання, моральних основ суспільства, зміцнення інституції сім'ї і оптимізації державно-церковних відносин на принципах партнерства і невтручання у внутрішні справи одна одної не враховані, бо ж в них релігійні організації «тягнуть рядно» на свій бік і не враховують те, що вони існують в країні як одні із її організацій і нерівноцінні як суб'єкти суспільства державі.

Бандитське вторгнення у Вознесенську лідера російської неоязичницької спільноти «Схрон еж словен» Голякова в будинок молитви Свідків Єгови оразом із своїми поплічниками з України і прагнення його (навіть з матюками) зірвати богослужіння розглядається в судових органах. Цей злочинець, центр очолюваної спільноти якого в Санкт-Петербурзі, знаходиться у розшуку в Росії за кримінальні дії, зокрема за вияви антисемітизму й хуліганства в синагогах. До речі, перебравшись до України, він утворив тут в Запоріжжі з росіян свою громаду, яка перебувала певний час у складі неоязичницьких спільнот, очолюваних Куровським, Безверхим і Пашником.

В попередньому числі часопису ми друкували **Зауваження і пропозиції Відділення релігієзнавства ІФ НАНУ на проект Закону народного депутата Москаля Г.Г.** щодо внесення певних змін до діючого Закону про свободу совісті. Комітет з питань культури і духовності ВР розглянув названий законопроект Г.Москаля і відхилив його насамперед із того мотиву, що він є далеко менш демократичним від діючого нині. А відомо, що Конституція України забороняє приймати такі нові Закони, які звужують зміст і обсяг нині існуючих прав і свобод. До того ж, що відзначалося в

експертизі ВР ІФ НАНУ проекту Закону Г.Москаля, останній багато в чому суперечить Загальній декларації прав людини, Міжнародним пактам про громадянські права, Конституції України.

3 метою задоволення права військовослужбовців на свободу віросповідань міністр оборони Ю.Єхануров підписав **наказ про створення при міністерстві Ради із душпастирської опіки.** До складу Ради ввійшли по два представники із семи конфесій – УПЦ КП, УПЦ МП, УАПЦ, УГКЦ, РКЦУ, ЄХБ і ДУМУ. При необхідності ці релігійні спільноти будуть відряджати духовну особу у військові частини за свій рахунок. Військовослужбовцям дозволяється відвідувати спільноти свого віросповідання для участі у богослужіннях. Нова Рада не має нічого спільного із інститутом капеланства, про що йшла мова протягом декількох років. Старший офіцер сектору прес-служби роботи із релігійними організаціями Руслан Кухарчук прокоментував це так: «Спочатку потрібно прийняти відповідний закон. У нас відсутня професія військовий священник. Ці люди не можуть офіційно бути капеланами, тільки на основі добровільної співпраці між Міністерством і конфесіями. Думаю, що такий закон буде прийнятий не раніше, ніж через 2-3 роки». На прийняття такого закону впливає міжцерковне протистояння в релігійному житті країни (Сьогодні. – 27 березня).

Новий «Порядок реєстрації, відкриття і закриття в Російській Федерації представництв закордонних релігійних організацій» затвердив Міністр цієї країни. Законодавством передбачено, що релігійна організація, створена за умовами Росії у відповідності із законодавством іноземної держави, може відкрити в РФ відособлені підрозділи самостійно або разом з іншими релігійними організаціями за взаємною згодою. При цьому таке представництво не є юридичною особою і діє від імені і за дорученням іноземної релігійної організації, ґрунтуючись на наданих їй повноваженнях. Представництва ці не можуть займатися культурною й іншою релігійною діяльністю. Також на них не поширюється статус релігійного об'єднання, встановлений законодавством РФ. Персонал представництва назначається і замінюється іноземною релігійною організацією із числа іноземних громадян в межах кількості, узгодженої із Міністерством Росії під час реєстрації представництва, а також із громадян Російської Федерації у відповідності з діючим законодавством (Християнський мир. - №13).

Івано-Франківська обласна рада другою після Львівської міської надала Українській Греко-Католицькій Церкві статус «репресованої». Рішення депутатів не потягне за собою якихось правових колізій для УГКЦ. Натомість, як заявив голова цієї ради Ігор Олійник, це відновлює історичну справедливість щодо Церкви, яка була заборонена радянською владою.

Верховна Рада України посилила відповідальність за наругу над могилами чи останками померлих. Тепер за розбитий хрест чи вкрадені з могили вази каратимуть штрафом до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на термін до трьох років.

НАШ КАЛЕНДАР

М.В. ГОГОЛЬ І РЕЛІГІЯ.

До двохсотліття від дня народження

Микола Васильович Гоголь – письменник і релігійний мислитель, який свій талант поставив на службу російській культурі, Російському Православ'ю, Російському царизму, ставши відтак, за М. Шлемкевичем, уособленням "гоголівської людини", яка чуже приймає за своє, не вбачаючи в цьому якоїсь шкоди своєму народу. Як оцінює Гоголя М. Попович, в психологічному його стані сполучались риси яскраво демонстративного типу – артистизм, потреба знаходитися в центрі уваги, схильність до розіграшів та містифікацій, удавана таємничість, - з неспокоєм, самозаглибленістю і самоаналізом інтроверта. У своїх «Вечорах на хуторі біля Деканьки» виявилось глибоке проникнення Гоголя в образність

української міфології. Його ранні твори, де він прагне «чорта виставити дураком», можна характеризувати як фольклорно-демонічні.

За Гоголем, Бог, як внутрішня причина світу, є джерелом руху. Скрізь він несе з собою гармонію і закон. Гоголь вважає, що полюбити Бога людина може лише через свою любов до інших, а тому в нього відсутнє протиставлення церкви небесної і земної. Вище християнське начало в Гоголя не далеко відстоїть від земного. На його думку, Церква наша має святитися у нас, а не в словах наших, а ми повинні бути церквою нашою і нами має бути проголошена її правда. Тут відчувається відхід мислителя від ортодоксальності православ'я, симпатії його до протестантизму. Гоголь стає на шлях секуляризації релігії, але це у нього виражається не в ухиленнях "від прямого життя в Христі", а в перетворенні принципів християнства в живу справу його послідовників. У Гоголя звучить припущення, що Христос не був Богом, а людиною, але такою, яка своєю любов'ю до всіх «просто так» є рівною Богу.

Як віруючий-християнин, Гоголь віддає данину своїй шани чернецтву, проте водночас з'ясовує ситуацію "віддалення від Бога" з моральної точки зору. Він закликає одягнути "розумову ризу чернецтва" і "всього себе умертвивши для себе, а не для вітчизни", жити в такий спосіб. Монашество для Гоголя -- символ

безспірної відданості людини справі. Християнське віддалення від світу з метою спасіння своєї душі обертається у мислителя скоріше як повернення і занурення у світ. Гоголь вважав, що Ісус вимагає від людини молитви справ, а не молитви слів. Для нього добрий вчинок власне і є благочестивою справою молитви.

Центром уваги для Гоголя релігія стала не відразу. В його духовній еволюції виділяють естетичний, етичний та релігійний періоди. Вже в «Мертвих душах» відчувається, що у самовідчуттях письменника з'явилися месіанські настрої. В написанні ним цього твору Гоголь вбачав якийсь Божий промисел і очікував зміни долі Росії лише після написання ним всіх трьох томів поеми. Поступово "стояння перед Богом" переросло у Гоголя у потребу. В 1845 році він робить спробу відійти в монастир. В цей час він пише (праця залишилася незавершеною) «Роздуми про Божественну літургію». Після знайомства в другій половині 1840-х років з протоієреєм М. Константиновським Гоголь вдарився у написання «Вибраних місць із переписки з друзями», де всіляко підносить роль православної Церкви в житті Росії. Вона – «примирювач всього всередині нашої землі». Без неї не можна просвітити народ, без її благословення не можуть здійснюватися ніякі суспільні реформи. Релігійну реформу життя мислитель починає з себе, хоч і має на оці в перспективі "спільні справи". Про релігійний період життя письменника-мислителя можна говорити лише з сорокових років його віку. "Вибрані місця з переписки з друзями" (1847) засвідчують наявність у Гоголя на цей час вже цілісної системи релігійного світогляду. Значну роль в орієнтації Гоголя на релігійно-моральні пошуки і богословські роздуми відіграли також його паломництво у 1848 році до Єрусалиму і триразові відвідини в 1850-1851 роках Оптиної Пустині.

Професор А.КОЛОДНИЙ

НОВИНИ РЕЛІГІЙНОЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Желовага Анатолій. Антропологічна природа християнства. Монографія. – К., 2008.** В книзі розглядається концепція людини в християнській теології, антропологічне підґрунтя соціального вчення християнських церков. Окремий розділ вміщено про антропологічні аспекти християнського проповідництва.
- Армстронг Карен. История Бога: 4000 лет исканий в иудаизме, христианстве и исламе. – М., 2008.** В книзі з'ясовується постання ідеї єдиного Бога, причини і характер зміни уяви людини про нього, особливості уяви Бога в названих трьох релігіях. Книга ця – це історія єдиногобожжя – від Авраама і до наших днів.
- Святини и проблемы сохранения этнокультуры крымских караимов-караев. Сборник. – Симферополь, 2008.** Невеличкий народ прагне зберегтися в нинішньому поліетнічному світі, в умовах глобалізації. В книзі наявна інформація про культуру караїв, їх історію і складні проблеми буття в сучасному світі.
- Мурашкин М.Г. Компенсаторная реакция на опосредованность сознания (на примере состояния НЕМРИ). Монография. – Днепропетровск, 2008.** Для прикладу при реалізації завдання теми дослідник обрав стан людини, коли вона переживає неможливість своєї смерті. Цей стан виникає у людини при усвідомленні нею своєї смертності як компенсація страху смерті. Стан НЕМРІ широко описано в релігійній і містичній літературі.
- Лобазов П.К., Невшупа А.М. Христианская мораль: путеводитель по Библии. – Харьков, 2009.** Збереження і зміцнення традиційних моральних принципів є велінням часу. Релігійна мораль, зокрема християнська, на думку авторів книги, має величезний позитивний потенціал збереження і оздоровлення моральних основ суспільства. Про це йде мова в книзі одеських релігієзнавців.
- Как писать и оформляют богословские работы (на русском, украинском и английском языках). – Одесса, 2008.** Книга пропонує надто деталізовані рекомендації, які покликані допомогти в написанні і вірному оформленні різних богословських праць.
- Конфуцианство. Даосизм.- М., 2007; Индуизм.- М., 2007; Иудаизм. – М., 2007; Синтоизм. – М., 2007.** Це є серія словників, присвячених особливостям врівчнення, культу, організації, історії означених конфесій.
- Сборник богословских и церковно-исторических трудов преподавателей Одесской Духовной Семинарии. – Одесса, 2008.** Збірник включає праці, написані одеськими богословами. В них, зокрема, йде мова про християнське вчення, про матерію і матеріалізм, маніпуляції ЗМІ масовою свідомістю, ставлення ісламу до особи Ісуса Христа та ін.
- Сатсварупа дас Госвами. Очерки ведической литературы. – М., б/р.** «Що говорить про себе велика традиція» - такий підзаголовок має книга. В ній

знаходимо короткий огляд основних філософських і релігійних понять Вед з точки зору самих ведичних писань. Книга є класичним підручником з ведичної культури.

- Словарь религий: иудаизм, христианство, ислам. – Питер, 2008.** Завдання словника – роз'яснення термінів, які є важливими при вивченні названих релігій. Ключові слова словника найбільш повно розкривають духовний, політичний та історичний зміст трьох релігій.
- Садик М., Йусуф С. Права человека в исламе. – Спб, 2008.** В книзі роз'яснюються основні положення Корану і мусульманської релігії загалом, що стосуються прав людини в ісламі.
- Джемаль Гейдар. Освобождение ислама. – М., 2004.** Автор книги - ідеолог політичного ісламу, один із лідерів нонконформістського андеграунда в Москві, творців Ісламської партії відродження. Він обстоює ідею поєднання політичного ісламу і західного антиглобалізму.
- Докинз Ричард. Бог как иллюзия. – М., 2008.** – Книги цього автора на Заході є бестселером. Він є палким атеїстом і матеріалістом. Докінз аргументовано обстоює теорію Дарвіна. Водночас він пише про те, чому Бога ймовірно що немає. В книзі з'ясовуються коріння релігії, говориться про її ілюзорну цінність.
- Толерантність міжконфесійних відносин. – Запоріжжя, 2008.** Книга вміщує матеріали наукової конференції з означеної теми. Насамперед розкривається зміст поняття релігійна толерантність, визначаються шляхи її утвердження, конфесійні виміри формування релігійної толерантності та ін.
- Релігійний досвід і толерантність. – Дніпропетровськ, 2008.** Збірка вміщує матеріали конференції. У видрукованих статтях йде мова про толерантність як цінність, її філософські основи, співвідношення релігійного досвіду і толерантності, політичні виміри релігійної свідомості, культуру толерантності і шляхи її утвердження.
- Релігійна свобода: державно-церковна політика як фактор формування громадянського суспільства. Щорічник. №14. – К., 2009.** Теоретичне осмислення проблем державно-церковних і міжконфесійних відносин, їх правового регулювання в збірнику доповнюється узагальненням практичного досвіду їх оптимізації.

РОСІЙСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА ЗАКОРДОННА**

ІСТОРІЯ ПОЯВИ І РОЗВИТКУ РПЦЗ. Після Жовтневої революції в Росії комуністичне керівництво країни поставило за мету викоринити будь-яку релігію. Головний удар був направлений нею насамперед на Російську Православну Церкву (РПЦ), до якої належала більшість росіян і багато колонізованих Росією народів. Почалося закриття храмів і монастирів, переслідування, ув'язнення, а то й вбивство священнослужителів і монахів. Передбачаючи можливість позбавлення Вищої Церквної влади РПЦ у свободі її діяльності і неможливість окремих регіонів мати належні зв'язки з нею (зокрема з причин громадянської війни), Патріарх Тихон оприлюднив розпорядження про утворення в окремих частинах РПЦ ізольованих від її керівництва Церковних Управлінь на місцях. Коли ж під тиском обставин і поразки сил, які боролися із більшовицьким режимом, багато росіян вимушені були перебраться за кордон. В різних джерелах називають їх цифру в 3-4 мільйони. До того ж, ще понад 8 мільйонів православних жителів колишньої Російської імперії виявилися за кордонами Радянської держави, зокрема в Польщі, Литві, Естонії, Латвії, Фінляндії, які від'єдналися від розваленої Російської імперії.

Саме православна віра об'єднувала біженців, політичні погляди яких багато в чому відрізнялися, часто були навіть протилежними. Єпископи і священники, які виявилися за кордоном разом із біженцями, взяли на себе функцію об'єднання емігрантської пастви. Власне в таких умов і з'явилася Російська Зарубіжна Церква, яка на початках іменувалася «зарубіжною частиною Російської Церкви». Її історія сягає 1919 року, коли в Ставрополі було організоване, очолене митрополитом Антонієм (Храповицьким), Тимчасове Вище Церковне Управління єпархій Південного Сходу Росії. Головним завданням нового церковного органу напочатках було духовне окормлювання пастви на територіях, які контролювала біла армія. В листопаді 1920 року члени Управління вимушені були залишити Росію. Перше його засідання за межами Росії відбулося на пароплаві «Великий князь Александр Михайлович». Управління вирішило взяти на себе духовну роботу серед емігрантів. Тим більше, що Спеціальним актом від 29 грудня 1920 року місцезблоститель престолу Константинопольського Патріархату митрополит Дорофей дав дозвіл

* В кожному новому числі часопису "Сторінка конфесії" надається новій релігійній течії.

** Матеріал підготував д.філос.н., проф. Анатолій Колодний.

цьому Управління духовно окормлювати російську емігрантську паству на території свого Патріаршого престолу за умови підпорядкування його владі. В 1921 році Сербський Патріарх Димитрій запросив митрополита Антонія разом із Вищим Управлінням Російської Церкви Закордонної переїхати до своєї країни - Об'єданого королівства сербів, хорватів і словенців. Він для розміщення Управління надав навіть свою резиденцію. Навколо цього закордонного центру Московського Православ'я об'єдналися тоді майже всі (а це більше 30) російські архіереї, всі частини РПЦ, які опинилися за межами канонічної території Російської Церкви. Йому підпорядкувалися, зокрема, церковні структури, що знаходилися під керівництвом вікарія Петроградського митрополита Євлогія, духовна місія Далекого Сходу, яка опинилася в Манжурії, очолене митрополитом Платоном Управління РПЦ в Америці, духовна місія Єрусалиму та ін. Відтак Вище Церковне Управління, яке зародилося на південній території імперії і перебазувалося опісля через Стамбул до Сербії, стало вищою Церковною владою для всіх російських церковних організацій, які знаходилися за кордонами Росії. Вище Церковне Управління, до якого напочатках, окрім єпископів, входили також представники кліру і мирян, визнавало своїм верховним ієрархом Патріарха Московського Тихона, а своє вимушене відокремлення від нього розглядало як тимчасове. Воно вважало себе підзвітним наступному Всеросійському Собору РПЦ, який, як сподівалися, мав би відбутися відразу ж після звільнення країни від більшовицької влади. Патріарх Тихон був інформований про діяльність ВЦУ, давав йому свої вказівки і рекомендації щодо діяльності в закордонні.

В листопаді 1921 року у Сремських Карловцях (Югославія) відбувся Перший Закордонний Собор російської православної еміграції, в роботі якого, окрім 24 єпископів, кліру, брали участь і миряни. Собор дав оцінку становища в Росії і звернувся до Генуезької конференції з проханням не підтримувати більшовицьку владу, навіть організувати військовий похід проти Радянської держави. В Посланні Собору «Чадам Русской Православной Церкви в рассеянии и изгнании сущим» містився заклик до повернення на російський престол законного православного царя із Дому Романових. Дізнавшись про це, нова московська влада змусила патріарха Тихона видати указ про ліквідацію Вищого Управління Церкви Закордоння з мотивом, що воно не виражає офіційну позицію РПЦ і займається політичною діяльністю. Останнє, зазначалося, суперечить канонам церкви і ранішим патріаршим застереженням, що «служители Церкви по своему сану должны стоять выше и вне всяких политических интересов», «не должны вмешиваться в политическую жизнь

странь». Але цей указ Тихона надійшов до адресатів тоді, коли його вже арештували. Тому, керуючись попереднім розпорядженням патріарха від 20 листопада 1920 року, Управління було розпущене, але замість нього було утворено Архієрейський Синод. Як старшого за саном і єдиного в закордонні члена Синоду Московського Патріархату, митрополита Антонія було обрано головою цього Синоду. Архієрейський Синод і Собор російської православної еміграції продовжували розглядати себе і підвідомчі церкві спільноти «невід'ємною частиною РПЦ», а не як якесь окреме автокефальне утворення православного світу. Під час богослужінь в храмах закордоння згадувалося ім'я патріарха РПЦ МП Тихона.

Після арешту і ув'язнення предстоятеля РПЦ МП митрополит Антоній із старших російських православних ієрархів залишився одним, хто ще був на свободі. Він взяв на себе функцію у своїх посланнях патріархам інших православних церков, іноземній владі різних країн роз'яснювати стан справи з РПЦ. Саме завдяки його зверненню до архієпископа Кентеберійського і англійського уряду було випущено із ув'язнення патріарха Тихона.

Після смерті Тихона місцєблюстителем патріаршого престолу став митрополит Крутицький Петро. Проте і його невдовзі було ув'язнено. Заступником Петра на патріаршій кафедрі на час заслання останнього став митрополит Сергій (Страгородський), який у своєму листі до закордонних єпископів написав, зокрема, наступне: «Чи може взагалі Московський Патріарх бути керівником церковного життя православних емігрантів... Користь самої церковної справи вимагає, щоб ви за спільної згоди створили для себе центральний орган церковного управління, досить авторитетний для вирішення всіх непорозумінь і суперечок..., не звертаючись з приводу цього за нашою підтримкою...».

Проте, на відміну від патріарха Тихона і патріаршого місцєблюстителя Петра, митрополит Сергій не витримав натиск на нього більшовицької влади й оприлюднив *Декларацію* з її визнанням і заклик до всілякої її підтримки. Митрополиту приписують вірш такого змісту: «Спаси, Боже, власть Советов и правителей ея, // На врагов им дай победу, будь защитником всегда. // Всех партийцев-коммунистов от напастий-бед спаси, // А ученью ленинизма все народы просвети». Водночас митрополит став вимагати від закордонного духовенства *підписки про лояльність* радянській владі. Проте ця вимога митрополита розходилася із змістом раніше направленою ним листа про самоуправління закордонної спільноти, а водночас не враховувала той стан свободи у виявленні свого ставлення до московської влади, який мали закордонні православні на відміну від тих, яких ця влада в Союзі змушувала до вияву своєї лояльності щодо неї.

Проте як в самій Росії, так і в зарубіжжі не всі сприйняли із схваленням сергіївську Декларацію. По країні прокотилася нова хвиля закриття і руйнування храмів, ув'язнення священнослужителів. Значна кількість регіонів і областей залишилися без єдиного православного храму. Тисячі священнослужителів, монахів і правівірних мирян переповнювали концтабори. Російська Зарубіжна

Церква духовно залишалася із гонимими. Окрім двох владик – митрополита Євлогія і єпископа Веніаміна – ніхто з єпископату зарубіжжі, в тому числі й митрополит Антоній, не дали підписку про лояльність до радянської влади. При цьому офіційно вони не виходили із складу Російської Церкви МП, знаходилися в духовній єдності із ув'язненим патріаршим місцєблюстителем митрополитом Петром. У всіх храмах звеличувалося його ім'я, звучали молитви за страждених братів і сестер.

Архієрейський Собор РПЦЗ 1927 року, враховуючи про радянську позицію митрополита Сергія, ухвалив припинити стосунки з московською церковною владою, продовжуючи водночас визнавати главою Російської Церкви ув'язненого патріаршого місцєблюстителя митрополита Петра. В Посланні Архієрейського Собору РПЦЗ від 9 вересня 1927 року говориться, що «закордонна частина Російської Церкви розглядає себе як духовно-єдину гілку великої Російської Церкви. Вона не відокремлює себе від своєї Матері-Церкви і не вважає себе автокефальною». Подібні заяви звучали і в інших документах РПЦЗ, які проголошувалися в наступні роки. Так, в Положенні про Церкву, прийнятому в 1956 році, РПЦЗ визнається як «невід'ємна частина Помісної Православної Церкви, тимчасово самоуправна на соборних засадах до ліквідації в Росії безбожної влади».

У складний час розколів в Російській Зарубіжній Церкві особливу турботу щодо її долі виявляв патріарх Сербської Православної Церкви Варнава. Він скликав при своїй участі наради представників різних зарубіжних церковних областей російського православ'я з метою їх духовного єднання. При цьому патріарх високо цинив митрополита Антонія, говорячи, що він є окрасою Вселенської Православної Церкви. «Це – високий розум, який нагадує перших ієрархів Церкви Христової початків християнства. Саме в ньому знаходиться Церковна правда, і ті, хто відокремився, мають повернутися до нього, – наголошував патріарх Варнава. – Ви..., у всіх країнах суцї, маєте утворити очолюване вашим великим архіпастирем митрополитом Антонієм єдине непорушне ціле, яке буде незламним щодо всіх підступів і провокацій ворогів Церкви». За підтримки патріарха Варнави і при його участі й подеколи головуванні у 1935 році було вироблено «Положение о Русской Православной Церкви Заграницей», що слугувало основою для управління РЗЦ. Любовне ставлення до Церкви виявляв також антиохійський патріарх Григорій. За його підтримки було видруковано Катехизис, написаний митрополитом Антонієм. Братську підтримку Церкві виявляли патріархи Олександрійський, Болгарський і Єрусалимський. В межах різних Помісних Церков РПЦЗ окармливала своїх вірян за згодою із священноначалієм цих Церков і діяла в межах їй наданих в межах своїх потреб, повністю самостійно, продовжуючи здійснювати права Російської Церкви, раніше їй надані.

В 1934 році заступник патріаршого місцєблюстителя митрополит Сергій опублікував указ, яким заборонив у священнослужінні митрополита Антонія і ще декількох зарубіжних ієрархів. Архієрейський Собор РПЦЗ не визнав його. Більше того, у 1935 році характер великої урочистості набрало відзначення 50-

річчя священничого служіння глави РПЦЗ. На ювілей митрополита Антонія прибули представники із всіх православних церков. Але вже в наступному році першоієрарх РПЦЗ помер. Його наступником став митрополит Анастасій (Грибановський) – 1936-1964 роки.

СЕРГІАНСТВО І РПЦЗ.

Смерть в ув'язненні патріаршого місцеблостителя митрополита Петра ускладнила ситуацію і в РПЦ. Патріарший Московський Синод, до якого ввійшли запрошені митрополитом Сергієм до участі в його роботі однодумці з ним владики, затвердив його новим патріаршим місцеблостителем. А між тим комуністичний режим, незважаючи на проголошену РПЦ лояльність щодо нього, продовжував гоніння на Церкву. На свободі лишилося лише 20 єпископів. Більшість духовенства і монахів знаходилася в ув'язненні. Закритою була і більшість храмів та монастирів. Приховуючи свій сан, дехто із священників продовжував проводити богослужіння в приміщеннях деякого із вірних вірян. А між тим митрополит Сергій твердив на весь світ явно з пропагандистською метою за вказівкою влади, що

в Росії не існують гоніння на Церкву. Ленін проголошував його як «найвеличніший геній і благодійник людства». Зрозуміло, що РПЦЗ не могла визнавати такого архієрея за свого главу, хоч і виголошувала постійно в храмах молитви за страждення Церкву-Матір. Не маючи можливості на видимі відносини із своєю Церквою на Батьківщині, Російська Зарубіжна Церква знаходилася в духовному спілкуванні зі всіма її гонимими чадами, жила з вірою, що зрештою колись наступить кінець цьому духовному терору.

Складними для РПЦЗ виявилися роки війни. З одного боку, Церква хотіла б, щоб загинула від втручання німецьких військ безбожницька Російська комуністична імперія і щоб Російське Православ'я здобуло свободу свого духовного вияву, а з другого – поставало питання захисту Вітчизни від навали ворога. Діяльність РПЦЗ в європейських країнах знаходилася під пильним оком німецьких окупаційних служб, в приміщеннях Церкви проводилися неодноразові обшуки. Митрополит Анастасій знаходився фактично під домашнім арештом. У вересні 1944 року Синод Церкви залишив Белград і перебазувався в Карлсбаде. З 1945 року Анастасій знаходився у Мюнхені.

Надто негативно на долі РПЦЗ позначилося визнання у світовому

Православному світу легалізованій з волі Й.В.Сталіна Церкви Московського Патріархату, оскільки ряд помісних православних Церков в післявоєнні роки почали визнавати останню як єдину правонаступницю Православної Церкви Росії. Тут же побіг до неї непевний в своїх орієнтаціях митрополит Західноєвропейського екзархату Євлогій, перейшли парафії РПЦЗ Далекого Сходу. В 1950 році Архієрейський Синод Церкви переїхав у Нью-Йорк, де перебував і до року об'єднання керованої митрополитом Лавром частини РПЦЗ із РПЦ МП.

В 1964 році із-за віку і хвороби пішов на спокій предстоятель РПЦЗ митрополит Анастасій. На його місце було обрано єпископа Філарета (Вознесенського). Цікавим був той факт, що при наявності в Церкві митрополитів її главою обирають єпископа. Справа в тому, що на Соборі Російської Закордонної Церкви після відходу в 1985 році Анастасія на спокій на місце її предстоятеля претендували два кандидати, між якими при голосуванні утворився сталий паритет. Щоб зберегти мир в Церкві, архієпископ Шанхайський і Сан-Франциський Іван запропонував третю кандидатуру – маловідомого і наймолодшого за хіротонією єпископа Філарета, який до цього служив у Китаї та Австралії. В своїй діяльності новий глава РПЦЗ твердо стояв на позиціях неутручання і неучасті Церкви в політичному житті, а відтак заперечував сергіанство як принцип існування Церкви за певних політичних умов. Відкидаючи «теорію гілок», він тим самим захищав православ'я від «небезпечної ересі екуменізму». У 1983 році Архієрейський Собор піддав анафемі феномен екуменізму. Час першосвятительства митрополита Філарета характерний прославленням РПЦЗ п'яти церковних діячів, а саме: святого праведного Івана Кронштадського (1964), преподобного Германа Аляскінського (1970), святої Ксенії Петербургської (1978), собору Новомучеників і Сповідників Російських (1981), преподобного Паїсія Величковського (1982). Митрополит Філарет відзначався аскетичним способом життя. Він слав 2-3 години на добу, весь час проводив у молінні, споживав у надто обмеженій кількості їжу. Владика був надто простим і доступним у спілкуванні. Маючи вищу технічну освіту, Філарет глибоко знав і цінив російську культуру і літературу, сам писав церковну музику. Помер митрополит 21 листопада 1985 року. Своім рішенням 5-й Всезарубіжний собор РПЦЗ підніс владика Філарета до лику святих.

Після митрополита Філарета РПЦЗ очолювали в 1985-2001 роках митрополит Віталій (Устинов), а в 2001-2008 роках митрополит Лавр (Шкурла), Після нього предстоятелем РПЦЗ обрано ??????????, хоч статус його у Вселенському Православ'ї вже не той, який мали його попередники по РПЦЗ до входження цієї Церкви у РПЦ МП.

Постійно верховним органом Зарубіжної Церкви залишалися її Всезарубіжні Собори, Собори її єпископів. Їх у неї було біля 20. Єпископи Церкви здійснювали свої архієрейські служіння в різних країнах світу. На 2007 рік Церква мала 8 єпархій і більше трьохсот парафій. Другий Всезарубіжний Собор РПЦЗ відбувся у серпні 1938 року в Сремських Карловцях. Під час Другої світової війни Архієрейський Синод РПЦЗ залишив Сремські Карловці і

зрештою в 1946 році розмістився в Мюнхені. Третій Все зарубіжний Собор Церкви пройшов у вересні 1974 року в Свято-Троїцькому монастирі в Джорданвіллі (США). Після переміщення центру Церкви до Нью-Йорка в 1950 році вона одержала тут від однієї російської багатії людини, як пожертву, велику будівлю. В споруджений тут Знаменський храм було перенесено чудотворну ікону Божої Матері Курсько-Корінної, яку часто вивозили для поклоніння в різні єпархії і парафії. В цій же будівлі знаходилася синодальна канцелярія Церкви, інші її установи.

Церква має також і свої монастирі, деякі з них існують в зарубіжжі ще з царських часів. Головним духовним центром РПЦЗ протягом багатьох років був заснований ще в 1930 році Свято-Троїцький монастир в Джорданвіллі (штат Нью-Йорк) Тут зосереджувалася вся видавнича діяльність Церкви. На території монастиря з 1948 року почала діяти Троїцька духовна семінарія, яка стала духовно-освітнім центром РПЦЗ. В семінарії навчалися студенти із різних частин світу. Особливе місце в житті Церкви відігравала Російська Духовна Місія в Єрусалимі із двома жіночими монастирями – Елеонським і Гефсиманським. В храмі Марії Магдалини в Єрусалимі знаходяться священні реліквії Церкви – мощі святих преподобомучениці великої княгині Єлисавети Федорівни та інокіни Варвари, вбитих більшовиками в 1918 році.

Громади РПЦЗ розкидані по територіях деяких країн так, що священники, які духовно окормлюють їх, мають здійснювати великі подорожі, щоб дійти до своєї пастви. До того ж, дехто із священників Церкви має влаштуватися ще на якусь роботу, бо ж паства деяких парафій РПЦЗ не завжди здатна їх матеріально забезпечити. Архіпастирі і пастирі Зарубіжної Церкви, за яких би умов їм не приходилося служити, поділяють зі своїми вірянами всі їх душевні і матеріальні тяготи, що пов'язані із перебуванням їх на чужині і водночас виконують свій обов'язок вірного служіння Православній, зокрема Російській, Церкві, діють там за велінням своєї совісті щодо своєї земної вітчизни - Росії.

Архієрейський Собор РПЦЗ 1990 року прийняв рішення про відкриття приходів своєї юрисдикції на так званій канонічній території Московського Патріархату, хоч Архієрейський Собор РПЦЗ МП й просив зарубіжних ієрархів не вдаватися до цього, бо ж це служитиме додатковою перешкодою для наступного єднання церков.

УНІЯ МИТРОПОЛИТА ЛАВРА ІЗ МОСКОВСЬКИМ ПАТРІАРХАТОМ. Переломною датою в житті російської Православної Церкви Зарубіжної стало 17 травня 2007 року. В цей день в Московському кафедральному соборі Христа Спасителя Патріарх Московський і всієї Русі Алексій II і

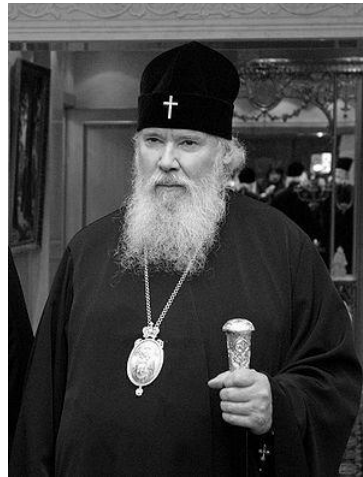

предстоятель РПЦЗ, митрополит Східно-Американський і Нью-Йоркський Лавр підписали *Акт про канонічні зносини*. Оцінюючи цей акт, Патріарх Алексій II заявив: «Свершилось историческое событие, которого ждали долгие годы. Восстановлено единство Церкви Русской». Виявилось, що питання об'єднання двох православних спільнот вирішував Президент РФ В.Путін під час свого візиту до Америки і проведеної ним там 24 вересня 2003 року в Генеральному консульстві Росії в Нью-Йорку зустрічі із митрополитом Лавром. Оцінюючи цей факт, глава РПЦ відзначив: «У Вас вони побачили людину, віддану Росії, православного християнина, який служить своєму народу. Можна було переконатися в тому, що влада в Росії нині не є богоборчою, а Президент – не богоборець». Але ж цей факт можна було витлумачити й по-іншому. Він засвідчував фактичне перетворення РПЦ у Федерації в державну Церкву, як це було і в царській Росії. Це засвідчують і інші події, пов'язані із злукою РПЦ МП та РПЦЗ. Так, 19 травня 2007 року, вже після підписання Акту про канонічні зносини, В.Путін влаштував в Гранатовидній палаті Великого Кремлівського палацу прийом. У виголошеному слові він відзначив, що подія ця має не лише внутріцерковне значення, а й є важливим духовним стимулом до консолідації всього «російського світу». «Закономірно, - зауважив тодішній Президент РФ, - що цей діалог відбувався за повної підтримки державної влади Російської Федерації». Своєю солідарністю із Президентом В.Путіним висловила і Державна дума Російської Федерації у своїй спеціальній Заяві. В останній, зокрема, сказано, що «восстановление единства Церкви объединяет российское общество, служит укреплению нашей страны».

На рішення митрополита Лавра поєднати РПЦЗ із РПЦ МП вплинула пишнота його прийняття під час візиту до Росії в 2004 році, а також канонізація Московським Патріархатом «Царственных страстотерпцев, сонма новомучеников и исповедников нашей Святой Церкви», прийняття «Основ соціальної концепції РПЦ», а також документу про відносини із інослав'ям. Спокусило на об'єднання митрополита Лавра також визнання російським Президентом того, що РПЦЗ «не просто берегла, как говорят, чистоту риз, но и в полной мере исполняла свой дог перед Богом и русским народом. В течении десятилетий она делила со многими гражданами России... все тяготы жизни на чужбине, поддерживая миллионы людей. Помогла сохранить не только веру, но и своё национальное лицо – родную культуру, язык, помогла сберечь сам дух России». Зап'яніння Лавра було таким великим, що він перестав сприймати судження інших, зокрема тих, хто говорив, що ще відсутній ґрунт для об'єднання. «Вместо любви к Богу и любви к нашей Родине – России они насаждают в своих сердцах ненависть и презрение, - заявляв Лавр. – Упорствующие в таком мнении впадают в гордыню и ересь неофарисейства». Після першого візиту до Москви в травні 2003 року делегації Зарубіжної Церкви на чолі з її предстоятелем Лавром обома Церквами – РПЦ МП і РПЦЗ - було утворено комісії двох Церков, робочі зустрічі яких в 2003-2007 роках відбулися вісім разів. В такий спосіб було інтенсифіковано об'єднаний процес.

У своєму Посланні з нагоди підписання Акту про канонічні зносини, Патріарх Алексій II так охарактеризував новий статус РПЦЗ: «Отныне Русская Православная Церковь Заграницей, сохраняя сложившееся в ней самоуправление, пребудет неотъемлемой частью единой Поместной Русской Православной Церкви, соединённой в общении и единстве со всей полнотой Вселенского Православия». Митрополит Лавр новий статус очолованої ним церковної спільноти оцінив так: «Російська Зарубіжна Церква буде продовжувати жити так, як вона жила до цього. Наш Архієрейський Собор буде продовжувати керівництво життям Церкви, призначати архієреїв на кафедри, а наші правлячі архієреї будуть визначати настоятелів приходів. ... Церковне майно регулюється законодавством тих країн, де несе своє служіння РЗЦ. Тому ми не чекаємо якихось особливих змін в різних сферах нашого життя. Дасть Бог, якщо на наступних Церковних Соборах вирішаться всі питання, що перешкоджають повноті стосунків із Російською Православною Церквою Московського Патріархату, то ми визнаємо одна одну як єдину Помісну Російську Православну Церкву. При цьому Російська Зарубіжна Церква збереже свій автономний, тобто самоуправний статус. Відтак, формою нашого спілкування з Московським Патріархатом стане: одна чаша, але два церковно-адміністративні управління». Тодішній митрополит Смоленський і Калінінградський (нині - Патріарх РПЦ МП) Кирило, під оком якого відбувалася робота комісії поєднання, зауважив: «Була відзначена канонічна форма повної єдності при збереженні внутрішнього самоуправління. Ми вважали необхідним при цьому виходити із поваги до історично сформованої реальності, щоб Зарубіжній Церкві не прийшлося вдаватися до «ламання» адміністративної системи, яка складалася десятиліттями... Нині ж маємо чітко усвідомити те, що ми стали єдиною Церквою. А це означає, що в процесах прийняття важливих рішень маємо брати участь разом... Ніяких змін в традиційній схемі фінансування парафій не буде. Єдине: з'явиться більше відкритості з боку російських спонсорів, благодійників, які допомагають приходам РПЦЗ. Якихось фінансових, адміністративних змін у зв'язку із об'єднанням не буде. Це стосується і церковного майна». Владика наголосив на тому, що якщо в РПЦЗ можна повчитися досвіду життя і діяльності у поліконфесійному середовищі, то РПЦ МП може поділитися з нею досвідом співжиття із невірними людьми, із войовничими атеїстами.

Відразу ж після підписання Акту про канонічні зносини Синод РПЦ взявся до підпорядкування собі всіх церковних структур РПЦЗ, які діяли на теренах СНД. Він ухвалив підпорядкувати їх єпископу Євтихію (Курочкіну),

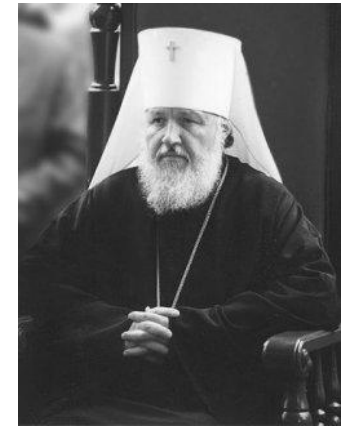

визначивши його єпископом Домодедовським, вікарієм Московської єпархії. Щоб не мати внутрішньої опозиції, Синод надав відпускну грамоту єпископу Василю (Осборну), який опікувався парафіями Британських островів, дозволив йому перейти до Константинопольського Патріархату.

З приводу об'єднання РПЦ МП та РПЦЗ багато було шуму в Росії як на державному рівні, так і на церковному. Проте не всі парафії РПЦЗ погодилися із ініційованим і проведеним митрополитом Лазарем об'єднанням РПЦЗ із Церквою Московського Патріархату. Насамперед багатьох дивувала сама технологія переговорів між двома Церквами. Переговори велися в абсолютній секретності. Про зміст і перебіг переговорного процесу нічого не знали не тільки прості віряни, а й навіть клір і весь єпископат Церкви. Приступаючи до переговорів, глава РПЦЗ наголошував, що «в даний час мова не йде про «приєднання», «злиття» або «унію» з Московським Патріархатом, а про примирення обох частин Російської Православної Церкви». А між тим, як це слушно зауважує протоієрей Валерій Алексєєв із РПЦЗ, об'єднання ще не відбулося, а наявним вже було «примиренням із впровадженням поступового євхаристійного спілкування». Як зазначає отець Валерій, «процес переговорів пішов шляхом, продуманим і спланованим адміністрацією Московського Патріархату... При цьому відбувся відхід від резолюції Пастирської наради в Наяці, 4-го Всезарубіжного Собору у Сан-Франциско та Архієрейського Собору РПЦЗ 2006 року. Не стали чекати на свій Помісний Собор Всеросійської Православної Церкви й у РПЦ МП, унію провели раптово, прискорено, для багатьох – неочікувано, тобто, як говорили в минулому, «більшовицькими темпами». При цьому РПЦ МП добилася від керівництва РПЦЗ того, що воно порвало канонічне спілкування із старостильницькими Церквами Греції, Болгарії і Румунії, з якими підтримувала багаторічні добрі відносини.

В Московському Патріархаті взялися вишукувати мотиви того, чому це раптом не всі в РПЦЗ погодилися на об'єднання. Секретар із міжправославних відносин протоієрей Микола Балашов скороспіло наголосив: «Це – скоріше «страшилки», які вигадують ті, хто не бажає зміцнення Російської Церкви, хто боїться Росії і не любить її... Дехто цією нелюбов'ю займається навіть на професійному рівні». Балашов перейшов навіть на персоналії, наголосивши, що противники об'єднання – це «люди, які психологічно тяжіють до замкнутого, ізоляваного середовища».

А між тим призначення керівником Ради з релігієзнавчих експертиз діючих в Росії релігійних спільнот Мін'юсту агресивного православного «сектознавця» (або як його в РФ ще називають «інквізитор») Дворкіна засвідчує, що сергіанство в країні є актуальним і державовигідним. Влада творить в країні

державну Церкву всупереч міжнародним тенденціям демократизації всіх сфер суспільного життя, а відтак відтворює те, що свого часу вдіяв Йосип Віссаріонович із Російським Православ'ям.

ВІДРОДЖЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ЗАРУБІЖНОЇ. 10 липня 2007 року в Асторії (Нью-Йорк, США) відбулося зібрання священнослужителів парафій, які не погодилися з об'єднанням. Воно утворило Тимчасове Всецерковне Управління для належного вирішення проблем, що з'явилися. Очолити Управління доручили єпископу Одеському та Ізмайльському Агафангелу. Нове Управління Церкви не визнало «Акт о каноническом общении». Оскільки у невоз'єднаній частині РПЦЗ бракувало єпископату, то за підтримки Грецької Старостильної Церкви були хіротонісані в архієреї архімандрит Андронік та ігумен Софроній. На листопад 2008 року РПЦЗ мала вже 6 архієреїв, 70 священнослужителів в ієрейському сані, 15 дияконів. Не рахуючи катакомбних, Церква мало 102 парафії, два монастирі, заочну духовну семінарію в Одесі. Громади РПЦЗ нині є в Росії, Україні, Білорусі, Молдові, США, Канаді, Аргентині і в деяких інших країнах. Кількість їх зростає переважно за рахунок повернення їх із «об'єднання РПЦ МП і РПЦЗ».

Що ж не влаштувало ті парафії, які не погодилися на об'єднання із РПЦ Московського Патріархату?

Необ'єднаних обурює насамперед те, що під час переговорного процесу «комиссия РПЦЗ не отстояла тот принцип, что избрание Московских патриархов советской богоборческой эпохи проходило с нарушением канонических правил, что патриарх Московский – это всего лишь Первоиерарх РПЦ МП, т.е. церковной области, основание которой было положено неканоническим способом, узурпировавшим церковную власть; что эта церковная область не является Кириархальной Церковью-Матерью, а Патриарх не является Первосвятителем всей Полноты Российского Православия. Комиссия не отстояла принцип в том, что Русская Церковь Зарубежом – самостоятельная каноническая область или юрисдикция, имеющая своего канонического Первоиерарха в сане Митрополита, сохранившая догматическую чистоту, не соприкоснувшись с экуменической ересью». Цю нерівнозначність засвідчила навіть зустріч в аеропорту Москви делегації РПЦЗ, очолюваної митрополитом Лавром, яка приїхала для підписання Акту про канонічні зносини, лише митрополитом Кирилом, а не Патріархом Алексієм II. Саме останній формат зустрічі засвідчував би, що РПЦЗ в переговорному процесі розглядається як рівний РПЦ МП суб'єкт зносин.

Суперечку викликало й те, яку із двох церковних спільнот, що об'єднуються, називати Церквою-Матір'ю. Розділення РПЦ відбулося не тому,

що одна її частина залишилася в окупованій богоборцями Вітчизні, а інша, не залишаючи духовного окормлювання пастви, яка покидала Вітчизну, розділила з нею вигнання і сформувала «Бежецкую Церковь» (цебто РПЦЗ). Відомо, що молитовне і євхаристійне роз'єднання відбулося після того, як в церковній частині, що діяла у Вітчизні і була керована митрополитом Сергієм (Страгородським), з'явилися порушення у сфері православної еkleзіології, а саме: поява симфонії у сфері церковного управління ієрархії і структур богоборчої державної влади; присвоєння першосвятительської влади митрополитом Сергієм при живому на той час місцєблостителі митрополиті Петрі; заява митрополита Сергія і «обґрунтування» ним цього в книзі «Правда о религии в СССР», що в Росії відсутні переслідування за релігію при факті закриття там храмів і монастирів, ув'язненні і вбивстві священнослужителів і монахів та ін.; вимога митрополита Сергія до зарубіжних єпископів і кліру дати підпис про свою лояльність до радянської влади; планомірна зміна єпископату РПЦ, оголошення сповідників і мучеників за віру «ворогами народу», контрреволюціонерами, заборона їх у служінні; боротьба із з'явленою в країні Істинно-Православною Церквою, яка об'єднувала всіх тих православних, які були невдоволені лояльністю митрополита Сергія і його оточення щодо безбожницької влади, і яка по праву, оскільки її ієрархи прийняли мученицьку смерть і не вступили в союз із богоборцями, може називатися Церквою-Матір'ю. Саме громади цієї Церкви пішли на канонічний розрив з адміністрацією МП, поєдналися із РПЦЗ і утворили парафільні громади церковної юрисдикції РПЦЗ на теренах Вітчизни.

Необ'єднані не сприйняли те, що відтепер римо-католиків треба було приймати не через таїнство хрещення і допускати їх до святого причастя, розглядати Католицьку Церкву як Церкву-Сестру, погоджуватися на сумісні молитви із її кліром. Не влаштує РПЦЗ і те, що вона кандидатури своїх єпископів відтепер має подавати на затвердження Патріарху Московському, одержувати від останнього Святе Миро. Незгодні в РПЦЗ і з тим, що відтепер треба буде співслужити з різними екуменічними Церквами, зокрема із новостильниками і новопасхальниками.

Застереження в громадах РПЦЗ щодо об'єднання, яке ще називають унією, викликало також його політичне підґрунтя. Якщо до Росії їздила вища ієрархія і духовенство РПЦЗ на переговори з приводу об'єднання, то із Росії до Архієрейського Синоду приїздили лише вищі державні чиновники Російської Федерації, в тому числі і її Президент В.Путін. Але ж державні чиновники не мають права втручатися у сферу церковних взаємовідносин. «Члены Комиссии РПЦЗ, прельстившись так называемой «Социальной концепцией» РПЦ МП, якобы перечеркнувшей «Декларацию» митрополита Сергия (Страгородского), не сумели разглядеть того, что РПЦ МП, как и прежде, завивима от государственных структур, которым она служит, подчиняется каким учил митрополит Сергий, «не за страх, а за совесть»; что МП является составной частью этих государственных структур; её высшие иерархи, к примеру в

Україне, являються народними депутатами от политических партий. РПЦ отделена от государства только формально, т.е. на бумаге».

Сказати абсолютно, що митрополит РПЦЗ Агафангел не правий в тому, що Московський Патріархат мовчазливо фаворизує сергіанство, не можна. Автор цього матеріалу переглянув всі центральні московські газети Московського Патріархату, в яких надто розлого описувалися урочистості з нагоди підписання Акту про канонічну злуку і в жодному з них не знайшов не то що засудження сергіанства, яке всіляко оспівувало «свободу релігії і релігійної діяльності» в СРСР, утверджену комуністичною владою, а й навіть якоюсь мірою прагнуло виправдати дії сергіанських владик. Так, благословенна до видання Патріархом Московським газета «Церковный вестник»(№9 -2007), нагадуючи про Архієрейський Собор серпня 2000 року, який прославив Новомучеників і сповідників Російських, пише: «Поименно были прославлены как те чада Русской Церкви, которые не признали компромиссный курс митрополита (впоследствии Патриарха)

Сергия (Страгородского), так и те, кто считал данный путь единственно возможным в тех условиях». Зауважимо, що якщо й сам владика Сергій вважав цей шлях за тих умов «єдино можливим», то чи не прославив і його названий Собор. Читаймо уважно і вдумливо! У всякому разі в пресі Церкви Московського Патріархату, видруковуваний і Росії («Журнал Московской патриархии», «Русь державная», «Церковный вестник», «Православная народная газета», «Радонеж», «Православная газета», «Дух христианина», «Православная Москва» та ін.), і України («Православна Церковна и газета», «Русь Триединая», «Одигітрія», «Новороссийский курьер», «Спасите наши души», «Мир», «Летопись Православ'я», «Начало» та ін.) засудження сергіанства за його прийняття і прославляння комуністичної влади немає, хоч водночас є засудження самої цієї влади за, як це заявив Патріарх Алексій II, її «гонения, невиданные ранее по своему масштабу и жестокости». Правда, у своєму Посланні до Архієрейського Собору РПЦЗ в грудні 2003 року Предстоятель РПЦ відзначив, що «слова и действия как представителей Русской Зарубежной Церкви, так и представителей Московского Патриархата не всегда соответствовали высокому призванию Церкви, что определялось внешними обстоятельствами церковной жизни, а иногда прямым давлением нецерковных

сил». В одному із своїх інтерв'ю патріарх Алексій II навіть прагнув своєрідно виправдати форми і стиль діяльності патріарха Сергія. Він сказав так: «Але й ті, хто очолював Церкву, за невірогідно тяжких умов робили все, щоб зберегти Церкву, усвідомлюючи, і я в цьому переконаний, що для майбутнього вони коять велику і спасительну справу».

Митрополит РПЦЗ Агафангел, відзначаючи штучність процесу «об'єднання», віднайшов ще одну сторону вияву сергіанства в ньому: «Вопрос теперь стоит даже не о Московской Патриархии, а о том, насколько руководство Российской Федерации является проводником воли Божией, поскольку до сих пор Московская Патриархия не свободна вполне и не достаточно самостоятельна, будучи частью светской правительственной структуры и, фактически, принужденная её обслуживать... Наши приходы, присоединившиеся к МП, к великому сожалению стали (или постепенно становятся) неотъемлемой частью политической системы РФ – своеобразными «посольствами России». В этой приобретенной политической составляющей, пожалуй, заключается первый характерный результат вхождения в состав МП части наших зарубежных приходов...».

Який же політичний підтекст укладеної *Московської унії 2007 року*? Протоієрей В.Алексеев його характеризує так: «Это, с одной стороны – утрата свободного голоса церковной области в российской диаспоре; это – имущество РПЦЗ, храмы и монастыри, часть из которых уже захвачена и которые постепенно перейдут в собственность государственных структур в Отечестве сущих; это – вождельный конец Белого Движения и его исторического наследия; это – размывание православного богословия, способного противостоять еретическому экуменическому лжебогословию». «Комиссия РЗЦ и иерархи, - назначает протоієрей, - не смогли настоять на выходе МП из соборно признанной ею всеереси – экуменического движения и унижено умоляли своих оппонентов выйти из него, чего, естественно, не произошло». Тому тепер вони вимушено будуть входити в євхаристійне спілкування із «Автокефальною Православною Церквою» в Америці і з «Фінською Православною Церквою».

Російська Православна Церква Закордонна, її вірні ієрархи, пастирі і взагалі значною мірою паства погодитися з такими умовами об'єднання із МП, на які пішли при цьому митрополит Лазар і його оточення, зрозуміло, не можуть. Бо ж «відбулося не примирення рівнозначних церковних структур, а унія, підписанням якої церковна область Російської Церкви в діаспорі, обминувши Всеросійський Помісний Собор, виявилася в канонічній залежності від іншої церковної області, яка відмовилася від історичного покаяння в гріхах сергіанства й екуменізму, і принесення в цих гріхах дійсних плодів покаяння, на весь світ оголосивши про те, що між трьома монотеїстичними релігіями існує єдність у визнанні Єдиного Бога і єдиної етики».

Зібравшись в Нью-Йорку у Свято-Троїцькому храмі представники парафій РПЦЗ, які не пішли на унію із МП, звернулися із спеціальним Посланням до представників всіх вірних чад Російської Зарубіжної Церкви й висловили у ньому свій жаль з приводу того, що частина РПЦЗ, нехтуючи соборністю Церкви,

рішенням Соборів та ін., ввійшла до складу Московського Патріархату – залежної від світської влади спільноти, яка продовжує знаходитися в екуменізмі і сергіанстві. Поєднавшись із РПЦ МП, «наши представители, - говорится в Послании, - отступили от одной из фундаментальных основ бытия Русской Зарубежной Церкви – свободного существования Церкви в окружающем её мире и вошли в некоторую зависимость от этого мира».

На Нью-Йоркському зібранні було обрано склад Тимчасового Вищого Церковного Управління РПЦЗ, мета діяльності якого – «упорядкувати канонічне життя наших епархій і парафій, провести підготовку до скликання 5-го Всезарубіжного Собору, який відновить канонічний устрій нашої Церкви». На зібранні була схвалена, запропонована владикою Агафангелом, Концепція об'єднання частин РПЦЗ. «Нормой и целью объединения частей Русской Православной Церкви Заграницей, - наголосив владика, - есть сохранение Русской Зарубежной Церкви в том состоянии, в котором она была при наших приснопамятных Первоиерархах – митрополитах Антонии, Анастасии, Филарете и Виталии. А поэтому мы можем объединяться только с теми, кто желает оставаться или благоволит приобщиться к духовному наследию Зарубежной Церкви и, через это наследие – к Священному Преданию Вселенской Церкви». Зібрання водночас не заперечило необхідності переговорів з іншими частинами розділеної Російської Православної Церкви, але не на тих умовах, на яких відбулося назване об'єднання. Учасники наради висловили свою прихильність до продовження і розширення братських зв'язків із старостильними Церквами Греції, Румунії та Болгарії.

ПЕРШОІЄРАРХ ВІДРОДЖЕНОЇ РПЦЗ. Найбільш складний етап в житті РПЦЗ, який наступив після унії її частини з Московським Патріархатом 17 травня 2007 року, завершився з проведенням 5-го Всезарубіжного Собору РПЦЗ, що відбувся 18-21 листопада 2008 року. Соборно було відновлено вищий орган управління Церквою – Архієрейський Синод на чолі з її предстоятелем. Першоієрархом РПЦЗ було обрано єпископа Таврійського та Одеського Агафангел, який відтоді має титул митрополита Нью-Йоркського і Східно-Американського, Першоієрарха РПЦЗ. Учасники Собору були одностайні в тому, що критика на адресу одеського владика із-за того, що він безмовно не підпорядкувався діям митрополита Лавра, безпідставна.

За допомогою Старостильної Церкви Греції відбулася хіротонія нових єпископів для РПЦЗ, Церква має у своїй структурі епархії і округа. Зокрема протягом останнього півтораріччя утворено Північно-Американський та Центрально-Російський округи. Відбулося призначення їх адміністраторів

5-й Собор визначив, що тепер для Церкви наступив час зміцнення єдності, насамперед всередині Церкви. Але при цьому він наголосив на тому, що схвалює не будь-яке «єдиноумислие», а «исключительно единение в вере с нашей Русской Зарубежной Церковью времён первых её митрополитов, единоумислие с той Церковью, в которой мы надеемся обрести спасение». Собор закликав всіх вірних чад РПЦЗ прикласти максимум зусиль для відновлення церковної єдності. Він хотів би бачити Зарубіжну Церкву у складі всіх її

священнослужителів і пастви, які протягом багатьох років належали до неї і не прийняли унію із Московською Патріархією. Виступаючи на Соборі, митрополит Агафангел наголосив на необхідності «ни в коем случае не допускать в церковную ограду механизмы внешнего влияния или давления на нас. Мы, соблюдая и чтя законы гражданские, не должны быть ни от кого зависимы, кроме Бога. Никакие политические, патриотические или материальные приоритеты не должны брать верх в Церкви и диктовать другим, а тем более церковному руководству, те или иные ихние поступки... Милостью Божией нам удалось остаться свободными...».

Духовне керівництво РПЦЗ вважає, що понад 70-річне відокремлення її від Московської Патріархії спричинило те, що її традиції надто відрізняються від тих, які формувалися в умовах Союзу. «Вона, - відзначає Предстоятель РПЦЗ, - збереглася в чистоті, там дійсно були віруючі люди, там інша ситуація, немає бізнесу, немає спонсорів. Там склалося особливе духовне життя, там багато святих. У Московській Патріархії негативний духовний досвід. Вона була підконтрольна владі, і там зараз прийнято багато такого, що ця влада запровадила.... Ми хочемо взяти з російського зарубіжжя духовну складову і перенести сюди. Церква – це традиція, яка в ідеалі не повинна перериватися. І там вона не переривалася. Наше головне завдання – зберегти зарубіжну традицію, яка не переривалася і яка дійшла до наших днів у всій своїй чистоті».

Виступаючи на 5-му Соборі, митрополит Агафангел наголосив, що в наш час не слід продовжувати започатковане богоборцями на початку ХХ століття дроблення Церкви і в такий спосіб її руйнацію. В наші дні багато хто із нас, називаючи себе православними християнами, продовжують вже своїми силами – за допомогою духа непримиримості, озлоблення, почуття хибної винятковості і немилосердя до братів у Христі - далі дробити Церкву Христову. РПЦЗ виступає за її єдність як здійснення заповіді Христа, щоб «були одно». РПЦЗ нині прагне знайти спільну мову з

метою поєднання з тією частиною Російської Істинно Православної Церкви, яка не ввійшла в утворену в жовтні 2008 року в Одесі на так званому «Освященном Соборе» Катакомбну Церкву. РПЦЗ погоджується вести мову про об'єднання і з РПЦ Московського Патріархату, але лише за умови засудження нею ересі сергіанства і виходу її із Всесвітньої Ради Церков й неучасті в будь-яких діях т.зв. екуменічного характеру. В РПЦЗ вважають, що схвалений Архієрейським Собором у вересні 2007 року «Акт о каноническом общении», чим керувався митрополит Лавр у своїх переговорах із РПЦ МП, не є законним, бо ж він був прийнятий в порушення принципу консенсусу (два владика його не підтримали). Відтак діяння митрополита Лавра з об'єднання є неканонічними і їх не можна схвалити й прийняти.

Висловлюючись щодо перспектив відносин з РПЦ МП, митрополит Агафангел, зокрема, наголосив: «Все наши отцы желали видеть Русскую Церковь единой и стоящей на твердом фундаменте Святоотеческого православия, а не на каких-то компромисных дипломатических соглашениях. Хочется верить, что настанет время, когда духовные процессы в МП возьмут верх над политическими».

Тепер декілька слів про Першоієрарха РПЦЗ митрополита Агафангела, 1956 року народження, уроженця Одеси. Закінчив він Одеський педагогічний інститут. У 80-х роках м.ст., коли спала залізна завіса, група одеської інтелігенції (в тому числі і Михайло Іванович Пашковський) забажала брати участь в житті православної Церкви. Спочатку вони відновили храм Андріана і Наталії, потім – Григорія і Зої, але претензії на будівлі Церкви Московського Патріархату і підтримка останнього з боку одеської влади закінчувалися на користь митрополита Агафангела із УПЦ МП. А ось відбудований св. Миколая й Аріадни храм громада одеських інтелігентів Московській Церкві вже не віддала. Вона знайшла гідним для висвяти у священники і підготовленим для священничої діяльності Михайла Пашковського. Як зауважує сам владика, що стосується освіти, то ми вивчали так церковну літературу, що «на той період наші знання навряд чи поступалися рівню одеських семінаристів. Ми чудово знали рівень того семінарського навчання і знали, які порядки панують у цій установі. Навряд чи їх можна було назвати зразковими».

Прагнення Російської Православної Церкви в якийсь спосіб прилучити до себе церковних інтелігентів з Одеси закінчилося нічим. Розмова у Москві із помічником Патріарха переконала їх в тому, що «коли ми вийшли від нього, то остаточно позбулися ілюзій. У нас було відчуття, що це суцільна політика. Ми зрозуміли, що нам тут нічого робити». Тоді вони звернулися до Катакомбної Церкви, яка була пов'язаною із Російською Православною Церквою За Кордоном. Її Тамбовський архієпископ Лазар (Журбенко) здійснив постриг Михайла Пашковського в чернецтво 31 серпня 1991 року з іменем Агафангел на честь святиителя Агафангела (Преображенського), митрополита Ярославського. Наступного дня інок Агафангел був рукоположений у сан диякона, а через тиждень - у сан священника у катакомбному домовому храмі свв.Новомучеників і Сповідників Російських у Старосадському провулку. Священничу службу отець

Агафангел здійснював спочатку в Івано-Франківську, потім – в Одесі. 7 березня 1994 року у Цареконстантинівському соборі міста Суздаль він був рукопокладений в єпископа Сімферопольського Російської Православної Вільної Церкви пізніше перейменованої в Російську православну Автономну Церкву. Після об'єднання останньої із РПЦЗ прибув у лютому 1995 році до її Синоду в Нью-Йорк, де його затвердили єпископом Сімферопольським, вікарієм Одеської єпархії. З 2003 року владика Агафангел є правлячим єпископом Сімферопольським і Таврійським, керуючим Запорізькою єпархією РПЦЗ. 17 травня 2007 року, у день підписання в Москві «Акта о каноническом общении» між РПЦЗ і Московським Патріархатом, єпископ Агафангел виступив проти «Акту», оскільки цей документ не врахував умови об'єднання, ухвалені 4-м Всезарубіжним Собором. «Оскільки очікуване всією нашою Церквою розкляння Московської Патріархії в гріхах сергіанства і екуменізма до цього дня відсутнє, - зауважив владика Агафангел, - то я вважаю передчасним встановлення між нами євхаристійної та адміністративної єдності. Також я знаходжу неприпустимую відмову Зарубіжної Церкви від своєї духовної спадщини». При цьому владика відмовився виконати указ Архієрейського Синоду РПЦЗ про переведення його на Буанес-Айреску і Південно-Американську кафедру.

Спочатку єпископа Агафангела підтримав вікарій Нью-Йоркської єпархії РПЦЗ єпископ Ірійський Даниїл, але через місяць у невизнанні «Акту» одеський владика залишився серед єпископату Церкви сам. Нарада ієрархів РПЦЗ, яка відбулася в Москві після Божественної літургії в Успенському храмі Кремля, ухвалила заборонити єпископа Агафангела у служінні. Але ця ухвала не була підтримана багатьма кліриками Церкви. Вище ми писали про утворення з ініціативи владики в липні 2007 рок Тимчасового Вищого Церковного Управління РПЦЗ і проведення опісля 5-го Всезарубіжного Собору, який відновив діяльність Російської Православної Церкви Зарубіжної. То ж правими були ті з вірян РПЦЗ, хто сказав, що «сама Агафангел спас Церкву».

РПЦЗ В УКРАЇНІ. Офіційна статистика Держкомнацрелігії засвідчує, що на початок 2009 року в Україні діяло 33 організації Російської Православної Церкви Закордонної. Якщо в 1992-2002 роках щороку фіксували десь 8-10 її громад, то з 2003 року помічаємо їх зростання, зокрема до 2005 року із 17 до 30, а в наступні роки - до 33-34. Найбільше своїх громад РПЦЗ має в Одеській (15) та Запорізькій (9) обласях, чотири громади є в Криму, по одній в Сумській та Луганській областях і в Севастополі. Діє два монастирі Церкви (в Одеській та Запорізькій областях), семінарія в Одесі із 34 слухачами, чотири недільні школи. Видруковується часопис «Русский Сигор». Управління її РПЦЗ знаходиться в Одесі на Михайлівській площі. Тут же – її кафедральний Свято-Михайлівський храм, офіс Церкви на теренах СНД. Офіційна статистика не фіксує, скільки громад РПЦЗ України визнали унію з Московським Патріархатом, а скільки залишилися вірними історичній традиції Церкви і визнають першоієрархом Церкви митрополита Агафангела (Пашковського). В Одесі зіткнулися два митрополити Агафангели. Зрозуміло, що це протистояння є тяжким для РПЦЗ. Якщо ще врахувати й ту фінансову підтримку, яку виявляв Московсько-

Православній єпархії митрополита Агатангела, як це писали газети, російська влада через свого консула в Одесі. Хоч Ісус Христос і закликав любити ближнього, навіть ворога свого, через свої і державні ЗМІ прагне всіляко оббріхувати Одеську єпархію РПЦЗ, висловлювати погрози щодо її священнослужителів і благодійників, навіть парафіян Церкви. При цьому звучать образливі вигуки типу «секта», а щодо глави РПЦЗ – «лжемитрополит», «сатана на престолі» і т.п. У своєму листі до Президента України В. Юшенка духовенство, ченці і парафіяни Одеської єпархії РПЦЗ наголошують, що Церква «має державну реєстрацію і законно здійснює свою діяльність на території України. Кожна релігійна організація має право сповідувати своє віровчення і поширювати свої погляди. Але ніхто не має права використовувати авторитет держави і засоби масової інформації для образи почуттів віруючих інших конфесій, для розпалювання міжрелігійної ворожнечі і натравлювання одних спільнот населення на інших... Уклінно просимо Вас використати всі можливі заходи для відновлення конституційного порядку й недопущення подібного в наступному».

РУССКАЯ ПРАВОСЛАВНАЯ ЦЕРКОВЬ ЗАГРАНИЦЕЙ

По Благословению Высокопреосвященнейшего Митрополита Илариона Первоиерарха Русской Православной Зарубежной Церкви

НОВОСТИ РПЦЗ ДОКУМЕНТЫ ИСТОРИЯ АРХИВ

НОВОСТИ ЗА МЕСЯЦ КАРТА САЙТА ENGLISH VERSION

ПАСХА ХРИСТОВА В НОВОЙ ЗЕЛАНДИИ

ЖИЗНИ ЦЕРКВИ

СПИСОК ПРИХОДОВ

1 мая 2009 г.
Сидней: Пасха Христова в кафедральном Петропавловском соборе (фоторепортаж)

1 мая 2009 г.
Окленд: Пасха Христова в Новой Зеландии (фоторепортаж)

1 мая 2009 г.
Нью-Йорк: Попечительский Фонд о нуждах Русской Зарубежной Церкви собирает средства на нужды монастыря в Мексике

29 апреля 2009 г.
Олбани (Нью-Йорк): Божественную литургию в Рождество-Богородицкой церкви спели представители молодежи

28 апреля 2009 г.
Нью-Йорк: Епископ Зарайский Меркурий удостоен благословенной грамоты Председателя Архиерейского Синода (фоторепортаж)

28 апреля 2009 г.
Атланта: Высокопреосвященнейший Митрополит Иларион совершил свой первый архиерейский визит в Атланту

27 апреля 2009 г.
Мельбурн (Виктория): Пасха Христова в Русской Зарубежной Церкви (фоторепортаж)

ПРЕДСТОЯЩИЕ СОБЫТИЯ

Пасха Христова в Кафедральном Петропавловском соборе

ження Експертної Ради. Якщо раніше вона проводила експертизу лише при реєстрації релігійних організацій, то тепер вона має право проводити експертизу коли і як їй заманеться, навіть тих релігійних спільнот, які вже законно діють.

Гроном серед ясного неба прозвучало недавнє призначення головою цієї Експертної Ради відомого «сектоборця», керівника сектознавчого Центру св. Іринєя Ліонського, професора Православного Свято-Тихонівського гуманітарного університету Олександра Дворкіна, його заступниками борця з «ісламськими проісками», директора правозахисного центру при «Всесвітньому російському народному соборі» Романа Силантьєва та директора видавничого дому «Иман» Валіуллєя Якупова. Кістяк нового органу Мініюсту складають так звані антикультисти, підібрані до нього тим же Дворкіним.

Чому це раптом трапилися такі призначення? Російська Православна Церква після обрання свого нового Патріарха пішла в активний наступ, прагнучи остаточно і назавжди злитися в обіймах із державою і повністю опанувати релігійним простором країни. В Росчії наступив розгул клерикалізму (згадаймо події з обрання Патріарха). Державні діячі країни прагнуть воцековитися. Поштовх до цього дають своїми діями і Президент Д.Медведев, і прем'єр В.Путін. В останньому чогось поганого немає, бо ж і в західному світі лідери відкрито заявляють про свою віру в Бога. Проте, на відміну від Росчії, вони заявляють, що жкихось преференцій одновірцям від них не буде (згадаймо США), держава зберігатиме рівне ставлення до всіх конфесій. В Росчії, як і в Україні, вищі посадові особи ще подеколи виявляють якусь увагу і до інших конфесій. А ось чим нижче спускаємося по посадовій драбині, то тут вже часто чиновники не відокремлюють власну віру від своєї іпостасі. А коли він ще неофіт, то його старання у своєму релігіївняві переливаються через край. Він зі всією пристрасною віддаєтьєся у владу нових переконань, часто виявляючи своє рівняня не за розумом. Саме бажання прислужитися «рідній церкві» разом із сподіванням, що це буде поміченє і врахованє вищим церковним начальством, штовхає наших чиновників і депутатів до таких ініціатив, які, зрештою, не принесуть ніякої користі ні державі, ні церкві.

Але повернемося до постаті Дворкіна, бо ж він відомий і в Україні своїми наїздами, творенням антисектантських клубів, лекціями в масових аудиторіях, які вносили розбрат в міжконфесійні відносини. Міністерство юстиції Росчії, державним чиновником якого став той же Дворкін, є стражем Конституції, в якій чорним по білому написано про рівність релігійних віросповідань. Тому дивує, як можна було доручити очолювання Експертної Ради, яка має бути гарантом конфесійної рівності, випускнику, а тепер професору православного Свято-Тихонівського університету, який відзначився своєю р'яною боротьбою із всіма іншими релігіями. Відомо, що недовіру у цього професора вже викликали харизмати своїми, як він пише, психікоруйнуючими молитвами, мормони, бо ж то нібито філіал ЦРУ, крішнаїти, які нібито торгують наркотиками, навіть протестанти, бо ж вони не є дійсними християнами. Та й до мусульман ставлення його вибіркове.

Хоч Дворкін подає себе релігїєзнавцем і професором, але професійної освіти із названого фаху він не має, та й серед тих, кому ВАК присвоїє наукове звання професора не значитьєся. До того ж, він має подвійне громадянство (Росчія і США), що суперечить російському законодавству. В релігійній і релігїєзнавчих колах Росчії Дворкіна знають як «автора множества ксенофобських і агресивних книг о сектах». Глава інформаційно аналітичного Центру «Сова» Олександр Верховський значнає: «Дворкин – общественный активист, радикал даже по меркам Московской патриархии – его даже сами православные сторонятся». Керівник Ради муфтїїв Росчії Равіль Гайнутдін заявив, що «новостворена рада не включає до свого складу ісламських богословів, вчених, ісламовзнавців і юристів», відтак вона не є авторитетним органом, а тому її рішення не будуть мати ніякого значення для мусульман. Голова Російського Об'єднання Союзу християнє віри євангельської Сергїй Ряховський пояснює факт Дворкіна наслідком «ідеологічної користі», «духовної корумпованості» і «відсутності сорому». Глава російських протестантів вважає, що після такої атаки «на свободу совісті і релігійні

права людини» глава Мініюсту мав би подати у відставку. Член Громадської палати РФ Максим Шевченко назвав склад Експертної Ради плювком «на адресу Адміністрації Президента, мусульманської і всієї російської громадськості. Хто в Раді авторитетний? Дворкін?! Силантьєв?! Чи колишній заступник голови духовного центру Татарстану Якупов, який пропонував спалювати ісламську літературу?»

10 квітня в Москві з ініціативи Інституту релігії і права була проведена прес-конференція «Чи потрібний Росії суд інквізиції?». Висловлювалося побоювання, що експертизи подібної Ради будуть використовуватися для заборони будь-яких релігійних організацій як екстремістських. Редактор часопису «Релігія і право» Анавтолій Пчелинцев відзначив, що мережа «антисектантських» центрів Дворкіна сама по собі постає як дійсно псевдоправославна сектантська організація. Равіль Гайнутдін запропонував утворити Федеральну експертну раду, альтернативну мініюстівській. Водночас проінформовано, що з ініціативи Інституту релігії і права, Інституту релігії і політики, кафедри державно-конфесійних відносин Російської Академії державної служби утворено незалежну Раду з проведення релігієзнавчих експертиз, до складу якої ввійшли знані вчені-релігієзнавці, психологи, історики, правознавці. Відгепер релігійні організації можуть одержати альтернативний мініюстівському експертний висновок із їх справ.

Як таке могло трапитися в Росії? Це розглядається як одна із сторінок процесу «воцерковлення партії і уряду», вияв неофітської православної вищої російської бюрократії. Водночас стало відомим, що міністр юстиції Олександр Коновалов закінчив Свято-Тихонівський православний університет, де йому лекції читав той же Дворкін. В цьому факті виявилось, як це визнають московські експерти, і нахабство російської «православної дружини», яка із-за своєї «природної тупості» вважає себе «вищими людьми», а тому зберігає за собою право нахрапно заповнювати всі пустоти суспільної структури.

З ініціативи Інституту релігії і права в Росії з 22 квітня проводиться загальнодержавна без часового обмеження акція проти присутності радикальних «сектознавців» в Експертній Раді Мініюсту РФ під назвою «Інквізіторам – ні!». Листи підтримки акції, адресовані міністру юстиції РФ А.Коновалову, російським Президенту і Прем'єру просять направляти в Слов'янський правовий центр inkvisitoramnet@mail.ru або за телефоном 495-645-10-44. Вони прозвучать на сайті www.scij.ru

Ініціатори акції зазначають: «**Акція «Інквізіторам – нет!**» являється можливістю открыто и во всеуслышание заявить свой протест против того, чтобы «инквизиторы» пытались насильно спасти наши души помимо нашей воли, против дискредитации светской науки, самой религиоведческой экспертизы, а также заявить протест против разрушения основ правового и светского государства в России». Підтримаємо, друзі, російських демократів!

Професор Анатолій КОЛОДНИЙ

* * *

АНОНС

Увага! Увага! Увага!

В поштових відділеннях **розпочалася передплата на наш часопис «Релігійна панорама» на друге півріччя 2009 року.**

Передплатний індекс 21953.

Не забудьте вчасно передплатити журнал і запросити до цього Ваших друзів.

Фінансово нам нині дуже тяжко.

То ж допоможіть редакції часопису, якщо бажаєте зберегти його на наступний, 2010 рік.

Головний редактор – проф. А.КОЛОДНИЙ